

VILNIAUS UNIVERSITETAS
ŠIAULIŲ AKADEMIJA

INFORMATIKOS MAGISTRO STUDIJŲ PROGRAMA
Informacinių technologijų valdymas

LUKAS BAGDONAVIČIUS

Magistro baigiamasis darbas

**SKAITMENINIO ĮRANKIO, SKIRTO MOKYKLOS VEIKLOS KOKYBEI
ĮSIVERTINTI, KŪRIMAS**

Darbo vadovas dr. Mindaugas Stoncelis

Šiauliai, 2024

Vardas, pavardė <i>Name, Surname</i>	LUKAS BAGDONAVIČIUS
Padalinys <i>Faculty</i>	Šiaulių akademija <i>Šiauliai Academy</i>
Studijų programa <i>Study Programme</i>	Informacinių sistemų valdymas <i>Information systems management</i>
Darbo pavadinimas <i>Thesis topic</i>	Skaitmeninio įrankio, skirto mokyklos veiklos kokybei įsivertinti, kūrimas <i>Development of a digital tool for self-evaluating school performance</i>
Darbo tipas <i>Thesis type</i>	Baigiamasis darbas <i>Final Thesis</i>

Garantuojau, kad mano baigiamasis darbas yra parengtas sąžiningai ir savarankiškai, kitų asmenų indėlio į parengtą darbą nėra. Jokių neteisėtų mokėjimų už šį darbą niekam nesu mokėjęs.

I guarantee that my thesis is prepared in good faith and independently, there is no contribution to this work from other individuals. I have not made any illegal payments related to this work.

Šiame darbe tiesiogiai ar netiesiogiai panaudotos kitų šaltinių citatos yra pažymėtos literatūros nuorodose.

Quotes from other sources directly or indirectly used in this thesis, are indicated in literature references.

Aš, Lukas Bagdonavičius, pateikdamas (-a) šį darbą, patvirtinu (pažymėti)

I, Lukas Bagdonavičius, by submitting this paper confirm (check)

Patvirtinu, kad baigiamasis darbas yra pateiktas į Vilniaus universiteto studijų informacinę sistemą (pažymėti)
I declare that this thesis is submitted to the Vilnius University Study Information System (check)

Embargo laikotarpis ***Embargo Period***

Prašau nustatyti šiam baigiamajam darbui toliau nurodytos trukmės embargo laikotarpį:
I am requesting an embargo of this thesis for the period indicated below:

_____ mėnesių / *months*
(embargo laikotarpis negali viršyti 60 mėn. / *an embargo period shall not exceed 60 months*).

Embargo laikotarpis nereikalingas / *no embargo requested*.

Embargo laikotarpio nustatymo priežastis / *Reason for embargo period:*

TURINYS

SANTRAUKA	4
SUMMARY	5
LENTELIŲ SĄRAŠAS	6
PAVEIKSLĖLIŲ SĄRAŠAS.....	7
ĮVADAS	8
MOKYKLŲ VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMAS	10
1.1. Mokyklos veiklos samprata.....	10
1.2. Mokyklos veiklos kokybės samprata	11
1.3. Įsivertinimas kaip vadybinio ciklo dalis	12
1.4. Užsienio šalių mokyklų veiklos kokybės užtikrinimo sistemos.....	14
MOKYKLOSE NAUDOJAMŲ SKAITMENINIŲ ĮRANKIŲ, SKIRTŲ VEIKLOS KOKYBEI ĮSIVERTINTI LIETUVOJE, APŽVALGA	17
2.1. Švietimo skaitmenizacijos poreikio prognozė.....	17
2.2. Iqesonline Lietuva sistemos apžvalga	19
2.3. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo skaitmenizavimas kaip inovacija	20
2.4. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo skaitmenizavimas kaip pokytis.....	21
2.5. Microsoft Forms ir Google Forms derinimas su Microsoft Excel programa mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo procese	23
2.6. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo teorinis modelis	24
SKAITMENINIO ĮRANKIO, SKIRTO MOKYKLŲ VEIKLOS KOKYBEI ĮSIVERTINTI, KŪRIMO METODOLOGIJA	26
3.1. Įrankio kūrimo planas ir metodologija	26
3.2. Žvalgybinio tyrimo su švietimo ekspertais rezultatai	28
3.3. Skaitmeninio įrankio, skirto mokyklų veiklos kokybei įsivertinti, architektūra	34
SKAITMENINIO ĮRANKIO, SKIRTO MOKYKLŲ VEIKLOS KOKYBEI ĮSIVERTINTI, KŪRIMO PROCESAS IR REZULTATAI.....	35
4.1. Įrankio kūrimo proceso problemos ir jų sprendimo būdai.....	35
4.2. Testavimo rezultatai.....	37
4.3. Galutinio įrankio funkcionalumo aprašymas.....	38
4.4. Patarimai ir rekomendacijos kuriant įrankį mokykloms.....	41
IŠVADOS	42
LITERATŪRA	43
PRIEDAI	47
1 priedas. Žvalgybinio tyrimo interviu su švietimo ekspertais transkripcijos.....	47

SANTRAUKA

SKAITMENINIO ĮRANKIO, SKIRTO MOKYKLOS VEIKLOS KOKYBEI ĮSIVERTINTI, KŪRIMAS

Mokyklose vis svarbesni tampa besimokančios organizacijos elementai, plėtojama duomenimis grįsta vadyba, tad aktualesnis tampa ir veiklos kokybės įsivertinimas. Įsivertinimo pagrindiniai uždaviniai susiję su tinkamu duomenų rinkimu ir analizės procesu, kuris gali būti palengvinamas kuriant skaitmenines priemones. Šis poreikis matyti iš to, kad mokyklos priverstos taupyti žmogiškuosius ir materialinius, ypač laiko, išteklius, taip pat Lietuvos, Europos sąjungos ir viso pasaulio strateginės kryptys nukreiptos į skaitmenizaciją. Todėl šio darbo apimtyje yra kuriamas skaitmeninis įrankis, skirtas mokyklų veiklos kokybei įsivertinti. Šiam darbo tikslui pasiekti formuluojami 4 uždaviniai:

1. Išanalizuoti Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo modelį;
2. Išskirti skaitmeninius įrankius, leidžiančius organizuoti įsivertinimo procesus mokykloje;
3. Papildyti Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo modelį informacinių sistemų valdymo aspektu;
4. Bendradarbiaujant su užsakovais ir švietimo ekspertais sukurti pagal išskirtus kriterijus skaitmeninį įrankį, skirtą mokyklų įsivertinimui.

Įsivertinimas yra sudėtinė mokyklos vadybinio ciklo dalis, po kurios seka grupinė refleksija, veiklos tobulinimo planas ir pats tobulinimo procesas. Šiame cikle įsivertinimo duomenis papildoma mokinių lankomumas, pažangumas, išoriniai mokinių pasiekimų patikrinimai, kita medžiaga. Išnagrinėjus Lietuvos mokyklų naudojamus įrankius, pastebima, kad jie skirti kiekybiniais duomenimis rinkti organizuojant apklausas ir apdoroti. Nuo 2002 m. iki 2021 m. Lietuvoje veikusios *Iqesonline Lietuva* įsivertinimo sistemos buvo atsisakyta valstybiniu lygmeniu dėl netenkinančio kainos ir kokybės santykio. Nuo 2022 m. mokyklos daugiausiai naudoja Google Forms, Microsoft Forms apklausoms organizuoti, o duomenis analizuoja su Microsoft Excel, tačiau vieningo įrankio, skirto mokyklų veiklos kokybės įsivertimui, nėra.

Projektuojant įrankį funkcionalumas buvo sudarytas remiantis *Iqesonline Lietuva* programinės įrangos analize, žvalgybinio tyrimo su švietimo ekspertais, įsivertinimo konsultantais rezultatais ir Nacionalinės švietimo agentūros Mokyklų veiklos plėtros skyriaus specialistų parengta metodine medžiaga.

Sukurtas įrankis leidžia mokyklos administratoriui generuoti apklausų kodus mokytojams, mokiniams ir jų tėvams, matyti apklausų rezultatus realiu laiku, skaičiuoti tyrimo imtį, gauti priminius duomenis gilesnei analizei kitomis programomis. Taip pat įrankyje pateikiama įsivertinimo metodologija ir praktiniai patarimai.

SUMMARY

DEVELOPMENT OF A DIGITAL TOOL FOR SELF-EVALUATING SCHOOL PERFORMANCE

As the elements of the learning organisation are becoming more and more important in schools, and data-driven management is being developed, performance self-evaluation is becoming more and more relevant. The main challenges for evaluation relate to the proper collection and analysis of data, which can be facilitated by the development of digital tools. This need is reflected in the fact that schools are forced to save human and material resources, especially time. The strategic orientations of Lithuania, the European Union and the rest of the world are also geared towards digitalisation. Therefore, in the scope of this work, a digital tool is being developed to self-evaluate the quality of school performance. To achieve this aim, 4 objectives are formulated:

1. To analyse the model of the Quality self-evaluation of School Performance;
2. To identify the digital tools for organising the evaluation processes in schools;
3. To complement the School Performance Self-Evaluation Model with information systems management;
4. To develop a digital tool for school self-evaluation based on the identified criteria, in cooperation with customers and educational experts.

Self-evaluation is an integral part of the school management cycle, followed by group reflection, an improvement plan and the improvement process itself. In this cycle, self-evaluation data is complemented by pupils' attendance, progress, external tests of pupils' achievements and other materials. The tools used by Lithuanian schools are designed to collect and process quantitative data through surveys. The Iqesonline Lithuania self-evaluation system, which operated in Lithuania from 2002 to 2021, was abandoned at national level due to an unsatisfactory price/quality ratio. Since 2022, schools mainly use Google Forms, Microsoft Forms to organise surveys and Microsoft Excel to analyse the data, but there is no single tool to self-evaluate the quality of school performance.

The functionality of the tool was designed based on the analysis of the Iqesonline Lietuva software, the results of an exploratory study with education experts and self-evaluation consultants, and the methodological material prepared by the specialists of the School Performance Development Unit of the National Education Agency.

The tool allows the school administrator to generate survey codes for teachers, students and their parents, view survey results in real time, calculate the survey sample, and obtain raw data for deeper analysis in other applications. The tool also includes an self-evaluation methodology and practical tips.

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo rodikliai ir raktiniai žodžiai pagal įsivertinimo sritis.	12
2 lentelė. Geriausių pasaulio švietimo sistemų mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo ir pasiekimų sąsajos.	16
3 lentelė. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo skaitmenizacijos prognozės pagal sritis.....	18
4 lentelė. Iqesonline Lietuva platformos teigiamos ir neigiamos savybės	19
5 lentelė. Inovacijų versle ir edukologijoje samprata.....	20
6 lentelė. Kitų šalių patirties įsivertinimo įrankio taikymo srityje kryptys	21
7 lentelė. Žvalgybinio tyrimo rezultatų ir Nacionalinės švietimo agentūros viešųjų konsultacijų medžiagos apibendrinimas ir jį pagrindžiantys teiginiai	29
8 lentelė. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo teiginiai pagal respondentų grupes iš srities „Rezultatai“	31
9 lentelė. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo teiginiai pagal respondentų grupes iš srities „Ugdymo(si) patirtys“	32
10 lentelė. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo teiginiai pagal respondentų grupes iš srities „Ugdymo(si) aplinkos“	32
11 lentelė. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo teiginiai pagal respondentų grupes iš srities „Lyderystė ir vadyba“	33

PAVEIKSLĖLIŲ SĄRAŠAS

1 pav. „Mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo modelio schema“ iš Mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodikos (LR Vyriausybė, 2016).....	10
2 pav. Įsivertinimo, grįžtamojo ryšio, refleksijos ir veiklos tobulinimo ryšys (sudaryta autoriaus).	13
3 pav. Strateginio valdymo etapai (Melnikas, Smaliukienė, 2008).....	14
4 pav. Mokyklos strateginio valdymo etapai (Melnikas, Smaliukienė, 2008, papildyta autoriaus)..	14
5 pav. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo kaip vadybinio ciklo dalies teorinis modelis (sukurta autoriaus).	25
6 pav. Produkto kūrimo chronologinis planas	27
7 pav. Skaitmeninio įrankio, skirto mokyklų veiklos kokybei įsivertinti, sekų diagrama	34
8 pav. Skaitmeninio įrankio, skirto mokyklų veiklos kokybei įsivertinti, logotipas	38
9 pav. isivertinimas.lt įrankio pagrindinis puslapis	38
10 pav. Apklausos tėvams fragmentai	39
11 pav. Mokyklos administratoriaus paskyros aplinka (Metodologija).	40
12 pav. Mokyklos administratoriaus paskyros aplinka (Atlikti įsivertinimą).	40

ĮVADAS

Darbo aktualumas. Vadybos mokslas pasaulyje pradėtas plėtoti XIX a. pabaigoje, XX a. pradžioje, o Lietuvoje vadybos mokslo pradžią santykinai galima laikyti 1938 metus (Stankevičienė, 2023). Tai rodo, kad vadybos dėsnių paieška ir praktika yra gana naujas reiškinys, o mokyklose dar naujesnis, nes vadybos mokslo ištakos siejamos su verslo sektoriumi, o ne švietimu. Lietuvos mokyklose vyrauja Demingo ciklo vadybos modelis, kurio elementai atpažįstami ir „Mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodikoje“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo Ministro 2016 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. V-267 „Dėl mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodikos patvirtinimo“ (toliau Įsivertinimo metodika). Apskritai Demingo vadybos ciklo dalis „tikrink“ yra fundamentinė bet kokio dinaminio ciklo dalis, nes nei individas, nei organizacija ar sistema negali pakeisti savo elgsenos ar požiūrio, jei negeba tinkamai įsivertinti ir imtis veiksmų. Kitaip sakant, įsivertinimas tam, kad galima būtų reflektuoti ir keistis yra individo mokymosi ciklo dalis ir organizacijos, kaip besimokančios organizacijos, vadybos ciklo dalis (Argyris ir Schön, 1978, Kolb, 1981, National Research Council, 2000, Oldroyd, Teresevičienė, Gedvilienė, 2004, Schmitz ir Weise, 2006, Baumeister 2007, Nelson ir Conner 2008, Kvedaraitė, 2009, Ališauskas ir kt., 2011, Kazlauskienė, Gaučaitė, Pocevičienė, 2012). Taip pat vykstant žinių ir informacinės visuomenės virsmui į besimokančią, kūrybinę visuomenę vis svarbesnis tampa žinių tarpdiscipliniškumas ir transformacija, veiklos refleksija, partnerystės tinklai (Jucevičienė, 2007). Nors ir mokyklos vadybiniai procesai neįsivaizduojami be veiklos kokybės įsivertinimo, tai procesas, kurį organizuoti reikia tiek žmogiškųjų išteklių, tiek laiko. Į „Google Scholar“ paieškos sistemą įvedus raktinius žodžius anglų kalba *teachers overwork* (mokytojų pervargimas) generuojama per 113 000 straipsnių. Mokytojų pervargimo viena iš priežasčių yra biurokratinė našta, į kurios sampratą neretai įeina ir veiklos kokybės įsivertinimas. Bet kuriuo atveju veiklos kokybės įsivertinimo dalį – kiekybinius tyrimus – galima atlikti automatizuojant kai kuriuos procesus ir sutaupant žmogiškųjų ir materialinių išteklių. Ne veltui Europos komisijos (2023) puslapyje pateikiamos 2019-2024 m. periodui brėžiamos 6 kryptis, tarp kurių yra ekologijos, skaitmeninių technologijų, demokratijos stiprinimo prioritetai. Lietuva 2030 strategijoje taip pat minimi daugiausiai ekologiniai, gyvenimo kokybės prioritetai. Dar daugiau viena iš Lietuva 2050 rengiamos strategijos priežasčių yra atsiradęs švietimo skaitmenizavimo poreikis.

Darbo problematika. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo metodikos (LR Vyriausybė, 2016) vienas iš tikslų yra plėtoti duomenimis grįstą vadybą. Taigi iššūkis tampa surinkti kuo daugiau validžių duomenų, juos apdoroti ir mokėti pasinaudoti planuojant mokyklos veiklą ar rengiant strateginį planą. Šiuo metu Nacionalinė švietimo agentūra yra paskelbusi klausimynus pagal minėtas 4 mokyklos veiklos kokybės sritis .docx, .pdf, Microsoft Forms formatais (duomenys iš Nacionalinės

švietimo agentūros valdomos svetainės <https://duomenys.ugdome.lt/?/mm/dry/med=153/884>), tačiau iš gautų duomenų parengti statistinę analizę skaičiuoklės programa reikia žmogiškųjų išteklių. Taigi žmogiškųjų išteklių problemą galima spręsti skaitmenizacija, bet tada kyla kita problema – kokia turėtų būti automatizuota mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo informacinė sistema. Taip pat ar tokia sistema padėtų sutaupyti žmogiškųjų išteklių ir juos nukreipti pačios mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo strategijos kūrimui, įgyvendinimui, tobulinimui ir stebėsenai išbandant naujus duomenų rinkimo metodus.

Darbo naujumas. Remiantis Nacionalinės švietimo agentūros internetiniame puslapyje pateiktoje metodinėje medžiagoje iki 2022 m. sausio 1 d. Lietuvos mokyklose buvo naudojama šveicarų *iqesonline Lietuva* mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo sistemos lietuviška versija (Nacionalinės švietimo agentūros pranešimas: <https://www.nsa.smm.lt/2021/12/30/keiciasi-mokyklu-veiklos-kokybes-isivertinimo-instrumentai-nebelieka-iqes-online-lietuva/>). Šiuo metu siūloma mokykloms pačioms organizuoti kiekybinius tyrimus panaudojant *Google Forms*, *Microsoft Forms*, kitas apklausų organizavimo sistemas, derinant jas su *Microsoft Excel*, *Microsoft Power BI* ar kitomis duomenų apdorojimo programomis. Taigi šio darbo naujumas yra dalinis, nes mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo sistema buvo sukurta, pritaikyta Lietuvos kontekstui ir naudojama (*iqesonline Lietuva*), taip pat kuriamo įrankio funkcionalumas nebus visiškai naujas, nes kuriamas įrankis tik atkartos ir sujungs į vieną sistemą apklausų organizavimą ir duomenų apdorojimą. Visgi šio įrankio kūrimas yra prasmingas, nes produktas būtų kuriamas Lietuvoje. Tai reiškia, kad galima bus užtikrinti glaudesnę ryšį tarp užsakovo ir įrankio kūrėjo, taip pat tiksliau suderinti įrankį su Įsivertinimo metodika (LR Vyriausybė, 2016).

Šio darbo **tikslas** yra sukurti skaitmeninį įrankį, skirtą mokyklos veiklos kokybei įsivertinti. Tikslui pasiekti keliami **uždaviniai**:

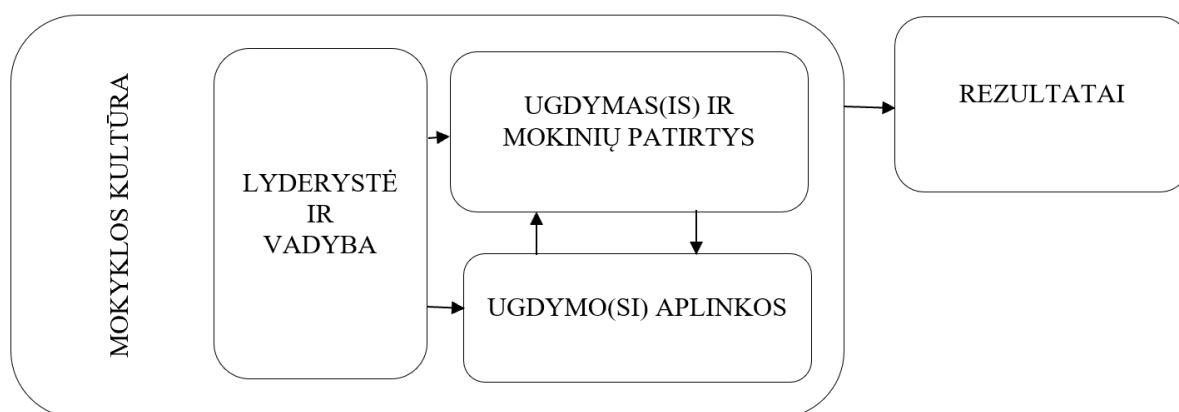
1. Išanalizuoti Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo modelį;
2. Išskirti skaitmeninius įrankius, leidžiančius organizuoti įsivertinimo procesus mokykloje;
3. Papildyti Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo modelį informacinių sistemų valdymo aspektu;
4. Bendradarbiaujant su užsakovais ir švietimo ekspertais sukurti pagal išskirtus kriterijus skaitmeninį įrankį, skirtą mokyklų įsivertinimui.

MOKYKLŲ VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMAS

Kadangi šio darbo rezultatas yra svarbus ir bus naudojamas tik Lietuvos mokyklose, šio skyriaus tikslas sietinas ne su mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo konstrukto paieškomis remiantis viso pasaulio mokslininkų patirtimi. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo metodika, kuri taikoma Lietuvos mokyklose yra sukurta, tad šio skyriaus tikslas yra tiksliai aprašyti mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo procesus remiantis patvirtintais lietuviškais teisės aktais ir esama metodine medžiaga. Poskyriais skirstoma pagal raktinius žodžius – iš pradžių aptariama mokyklos veiklos samprata, vėliau mokyklos veiklos kokybės samprata, tada įsivertinimo konceptas kaip vadybinio ciklo dalis.

1.1.Mokyklos veiklos samprata

Šiuo metu pasaulyje vis dar vyksta mokymo paradigmos transformacija į mokymosi paradigmą. Nors nuolat sukaupiama daugiau žinių būtent mokymosi paradigmos aspektu, vyraujančios praktikos yra įvairios. Mokymo paradigmoje pamokoje ar kitokio laikotarpio vienetė vyrauja mokytojo aiškinimas, atsakomybė už mokinio rezultatus labiau priskiriama mokytojui. Mokymosi paradigmoje taikomi aktyvūs mokymosi metodai, mokiniai remdamiesi metodine medžiaga patys konstruoja žinias, jas sistemina, mokytojo atsakomybė yra tinkamai suorganizuoti mokymosi procesą, už mokinio rezultatus atsakingi ir mokytojas, ir mokinys lygiomis dalimis. Mokymosi paradigma Lietuvos kontekstui yra aprašyta ir Geros mokyklos koncepcijoje (Vaicekauskienė, 2013). Tokį požiūrį iliustruoja garsioji Vygotskio, sociokultūrinės teorijos kūrėjo, paralelė apie mokytoją ir sodininką. Sodininkas negali padaryti tiesioginio poveikio augalui, jis nereaguos, jei bus pasakyta: „auk greičiau“, tačiau sodininkas gali pakeisti fizikinius parametrus – apšvietą, temperatūrą, drėgmę. Šį požiūrį atitinka ir Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo metodika (LR Vyriausybė, 2016), kurioje išskiriamos 4 veiklos sritys, pateiktos 1 paveikslėlyje.

1 pav. „Mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo modelio schema“ iš Mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodikos (LR Vyriausybė, 2016).

Ugdymas(is) ir mokinių patirtys veikia ugdymo(si) aplinkas ir atvirkščiai (pavyzdžiui, mokinių darbai puošia aplinką, o atitinkama aplinka – laboratorijos, skaitymo erdvės – turtina mokinių patirtis). Šias dvi sritis veikia lyderystė ir vadyba, suprantama ne tik vadovo ir jo komandos lygmenyje, bet ir mokytojo, mokinio, tėvų lygmenyje. Visos šios trys sritys sudaro ir apima mokyklos kultūrą, kuri veikia rezultatus. Mokyklos veiklos rezultatai pagal minėtą metodiką skirstomi į tris rodiklius – mokinio pasiekimus ir pažangą, mokyklos pasiekimus ir pažangą, asmenybės brandą. Šis modelis atitinka ir 2018 John Hattie atlikto didelės apimties tyrimo, kurio rezultatas buvo išskirti 252 edukaciniai veiksniai, darantys įtaką mokinių pasiekimams (Hattie, 2018). Taigi išdėstyti argumentai, kad Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo metodikoje aprašytos mokyklos veiklos sritys neprieštarauja mokymosi paradigmai, atitinka Geros mokyklos koncepciją, neprieštarauja John Hattie tyrimams ir yra pritaikytos Lietuvos kontekste, toliau šiame darbe mokyklos veiklos sritys bus suprantamos taip – lyderystė ir vadyba, ugdymas(is) ir mokinių patirtys, ugdymo(si) aplinkos, rezultatai.

1.2.Mokyklos veiklos kokybės samprata

Pasak vadybos teoretiko Garvin galimi 5 požiūriai į kokybę – transendentinis, produkto kokybės, kokybės vartotojui, kokybės gamyboje, vertės. Švietime pasireiškia transendentinis požiūris, kad kokybė yra žodžiais nenusakoma, bet visiems suprantama realybė. Visi kiti požiūriai edukologus stumia į aklavietę, nes nors ir galima apibrėžti mokinio pasiekimus ir pažangą kaip skaičių, pavyzdžiui, egzaminų rezultatus, bet vienoje iš mokyklos veiklų sričių „Rezultatai“ yra svarbus rodiklis – asmenybės branda. Šio rodiklio raktiniai žodžiai, aprašyti metodikoje, yra savivoka, savivertė, socialumas, gyvenimo planavimas. Šio rodiklio raišką galima atpažinti kokybiškai ir teigti, jog mokinyš X yra savivokus, taigi turi ir brandžią asmenybę. Tačiau kai kurių rodiklio sandų mokinio veikla gali neparodyti, nes „planuoti gyvenimą“ galima ir niekam to nesakant. Taigi, problema atsiranda, kaip įvertinti kokybės rodiklius.

Apskritai, kokybė yra probleminė sąvoka, kokybę galima laikyti standartus, dėl kurių yra susitariama. Problema – kas susitaria? Mokyklos bendruomenė, pedagogai, edukologai ar politikai? Jeigu tariasi mokyklos bendruomenė, tai norint įvertinti kokybės rodiklius, reikia kurti metodiką, klausimynus. Pedagogai ir edukologai, kaip praktikai ir mokslininkai, galėtų susitarti, tačiau jeigu kokybė ir yra probleminė sąvoka, nes jos nėra ne dėl žinių trūkumo, o dėl skirtingo besitariančiųjų vertybinio pagrindo. Iš to sektų, kad kokybės sampratą mokykloms turėtų kurti politikai, tačiau negyvenant mokyklos gyvenimo, tikėtina, kad tokia samprata bus deklaratyvi ir neatitinkanti realybės, sunkiai suprantama, ką įrodo švietimo kokybės samprata, apibrėžta Formaliojo švietimo kokybės užtikrinimo sistemos koncepcijoje (LR Vyriausybė, 2008).

Dėl kokybės sampratos problemiško šioje poskyryje nebus nagrinėjami galimi išeities variantai ir ieškoma tiesos. Kadangi darbo tikslas labiau nukreiptas į skaitmeninio įrankio kūrimą, mokyklos veiklos kokybės samprata nebus apibrėžta, bet bus remiamasi Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo metodikoje esančiais rodikliais, kurie susisteminti 1 lentelėje.

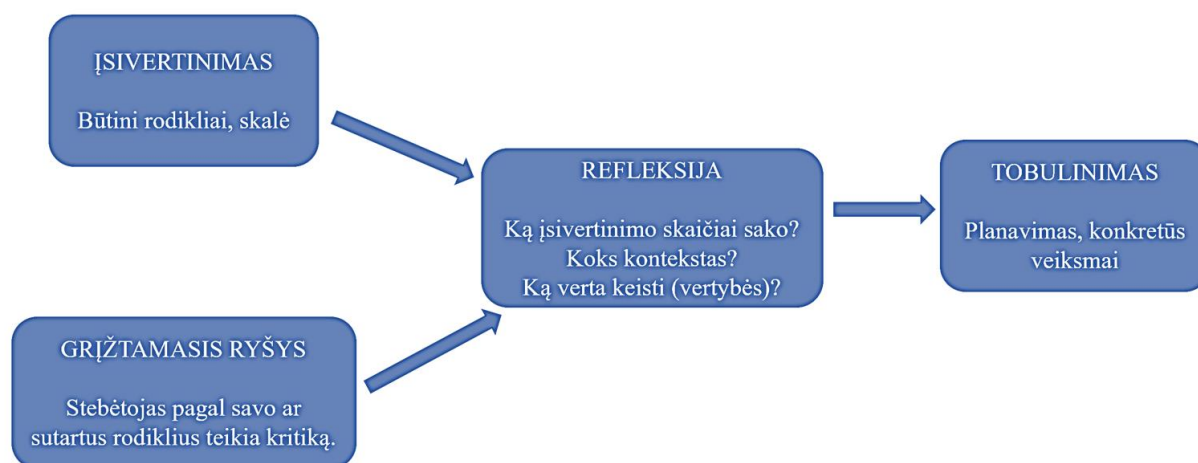
1 lentelė. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo rodikliai ir raktiniai žodžiai pagal įsivertinimo sritis (sudaryta autoriaus pagal 2016 m. ŠMSM Ministro patvirtintą metodiką).

Sritis	Rodiklis	Raktiniai žodžiai
Rezultatai	Asmenybės tapsmas	savivoka, savivertė, socialumas, gyvenimo planavimas
	Mokinio pasiekimai ir pažanga	optimalumas, visybiškumas, pažangos pastovumas, pasiekimų asmeniškumas
	Mokyklos pasiekimai ir pažanga	rezultatyvumas, stebėsenos sistemingumas, pasiekimų ir pažangos pagrindumas, atskaitomybė
Ugdymas(is) ir mokinių patirtys	Ugdymo(si) tikslai	pagrįstumas, sąryšingumas, kontekstualumas
	Ugdymo planai ir tvarkaraščiai	planų naudingumas, tvarkaraščių patogumas mokiniams
	Orientavimasis į mokinių poreikius	poreikių pažinimas, pagalba mokiniui, gabumų ir talentų ugdymas
	Mokymosi lūkesčiai ir mokinių skatinimas	tikėjimas mokinio galiomis, mokymosi džiaugsmas, mokymosi įprasminimas
	Ugdymo(si) organizavimas	diferencijavimas, individualizavimas, suasmeninimas, ugdymo(si) integralumas, įvairovė, klasės valdymas
	Ugdymas mokyklos gyvenimu	santykiai, mokinių savijauta, narystė ir bendrakūra, veiklos, įvykiai, nuotyčiai, darbinga tvarka
	Mokymasis	savivaldumas, konstruktyvumas, socialumas
	Mokinių įsivertinimas	dialogas vertinant, įsivertinimas kaip savivoka
Vertinimas ugdymui	kriterijų aiškumas, vertinimo įvairovė, grįžtamasis ryšys	
Ugdymo(si) aplinkos	Įranga ir priemonės	įvairovė, šiuolaikiškumas
	Pastatas ir jo aplinka	estetiškumas, ergonomiškumas
	Aplinkų bendrakūra	mokinių įtraukimas, mokinių darbų demonstravimas
	Mokymasis ne mokykloje	mokyklos teritorijos naudojimas ugdymui, edukacinės išvykos
	Mokymasis virtualioje aplinkoje	tikslingumas, įvairiapusiškumas
Lyderystė ir vadyba	Perspektyva ir bendruomenės susitarimai	vizijos bendrumas, veiklos kryptingumas, planų gyvumas, optimalus išteklių paskirstymas, sprendimų pagrindumas, tobulinimo kultūra
	Lyderystė	pasidalyta lyderystė, lyderystė mokymuisi, išipareigojimas susitarimams
	Mokyklos savivalda	skaidrumas, atvirumas, sprendimų pagrindumas ir veiksmingumas
	Veikimas kartu	bendradarbiavimo kultūra, kolegialus mokymasis
	Bendradarbiavimas su tėvais	pažinimas ir sąveika, įsitraukimas
	Mokyklos tinklaveika	atvirumas, prasmingumas
	Kompetencija	pozityvus profesionalumas
Nuolatinis profesinis tobulėjimas	reiklumas sau, atkaklumas ir nuoseklumas	

1.3. Įsivertinimas kaip vadybinio ciklo dalis

Įsivertinimas, po to sekanti refleksija, o iš jos sprendimų priėmimas yra ir individo išgyvenimo, ir mokymosi proceso dalis. Nuo Kolb spiralės (1981), kurioje mokymosi patirtis yra apmąstoma, konceptualizuojama ir atitinkamai konstruojama nauja, nuo Argyris ir Schön (1978) teorijos, kurioje

atsiranda grįžtamasis ryšys tarp rezultato ir valdomojo kintamojo arba strategijos iki šių dienų Hattie ir Donoghue (2016) mokymosi modelio yra akcentuojamas cikliškumas. Siekiant atskirti įsivertinimo, grįžtamojo ryšio, refleksijos ir veiklos tobulinimo sąvokas verta išanalizuoti 2 paveikslą.

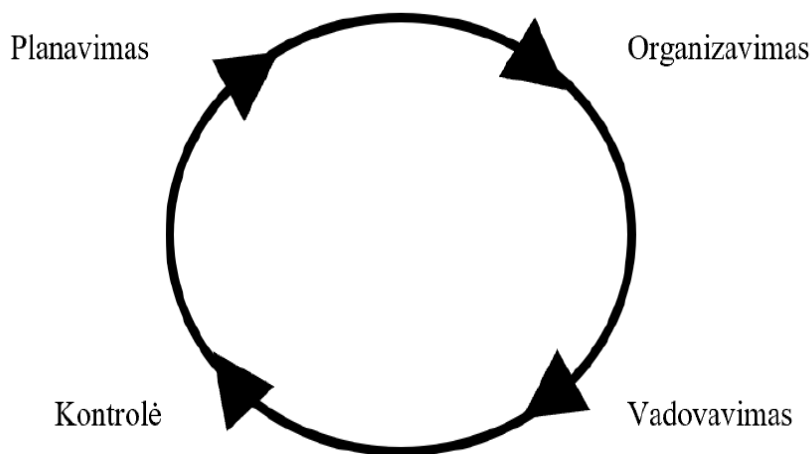
2 pav. Įsivertinimo, grįžtamojo ryšio, refleksijos ir veiklos tobulinimo ryšys (sudaryta autoriaus)

Schemoje svarbus akcentas yra tas, kad įsivertinimui yra būtinai rodikliai ar skalė. Kaip minėta, tie rodikliai yra sutariami pagal kokybės sampratą. Įsivertinimo žodyje ne veltui yra sangrąžos dalelytė „si“, nes jį atlieka pats besimokantysis ar veiklos atlikėjas. Grįžtamąjį ryšį teikia stebėtojas, kuris gali remtis tais pačiais sutartais rodikliais. Refleksija yra įsivertinimo analizė, mąstymo procesas, siejantis turimas žinias, patirtis, vertybes su įsivertinimo rezultatais. Šis visas procesas tampa sėkmingu, jei po refleksijos seka veiklos tobulinimas – konkretūs veiksmai, siekiant kitą kartą pagerinti įsivertinimo rezultatus.

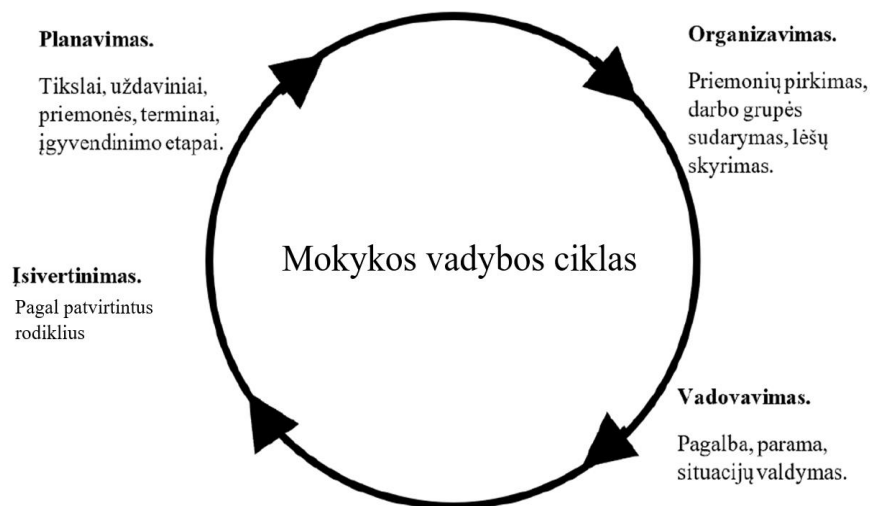
Vadybiniu požiūriu įsivertinimo rezultatai yra organizacijos subjekto, subjektų grupės arba net visų subjektų, priklausančių organizacijai, rezultatai pagal tam tikrus rodiklius. Grįžtamąjį ryšį gali teikti ir vieni subjektai kitiems, tiek vartotojai. Svarbus aspektas – vartotojai įsivertinime nedalyvauja. Pereinant nuo besimokančiojo prie vadybos, refleksija tampa grupinė, o tobulinimas organizuojamas subjektų grupės. Klasikiniu vadybiniu požiūriu įsivertinimą keičia kontrolė, o tobulinimo dalį – planavimas, organizavimas ir vadovavimas (Melnikas, Smaliukienė, 2008). 3 ir 4 paveikslėlyje pavaizduota klasikinio vadybinio ciklo transformacija į mokyklos vadybinį ciklą.

Mokyklose, kurios nesiekia konkurencingumo kaip verslas ir kurios iš esmės yra besimokančios, kūrybinės organizacijos etapą „Kontrolė“ derėtų keisti į savikontrolę arba įsivertinimą. Tai susiję ir su mokyklos valdymo principu – mokyklos aukščiausias valdymo organas yra savivalda. Taigi demokratiame organizacijos valdyme svarbesnė yra atskirų šalių atsakomybė, gebėjimas įsivertinti bendrą ir kiekvieno atskirai veiklos kokybę. Svarbu paminėti, kad mokyklos veiklos produktas yra

mokinių pasiekimai, pažanga ir asmenybės branda, bet mokinys nėra klientas, todėl ne mokinys teikia grįžtamąjį ryšį, mokinys dalyvauja mokyklos veiklos kokybės įsivertinime kaip visateisis bendruomenės narys.

3 pav. Strateginio valdymo etapai (Melnikas, Smaliukienė, 2008).

4 pav. Mokyklos strateginio valdymo etapai (Melnikas, Smaliukienė, 2008, papildyta autoriaus)

1.4. Užsienio šalių mokyklų veiklos kokybės užtikrinimo sistemos

Šis skyrelis skirtas nagrintėti kaimyninių šalių (Latvijos ir Lenkijos) ir šiek tiek lakoniškiau tolimesnių šalių – Suomijos, Vokietijos, Taivano, Estijos, Singapūro – mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo sistemas. Skyrelis parengtas remiantis Eurydice tinklalapiu (Europos komisija, 2023), kuris nuolat atnaujinamas, apie Nacionalines švietimo sistemas.

Lenkijos švietimo kokybės užtikrinimo sistema. Lenkijoje taikoma dvilypė (išorinio ir vidinio) švietimo kokybės užtikrinimo sistema. Išorinio vertinimo gairėmis, kurias nustato Švietimo ir mokslo ministerija, remiasi savivaldybės. Savivaldybėse dirba mokyklų inspektoriai, atliekantys išorinį vertinimą. Vertinamos tokios sritys, kaip mokyklos veiklos, mokymas, mokymasis, mokytojų, tėvų,

vietos bendruomenės bendradarbiavimas ir valdymas. Išoriniam vertinimui naudojami mokinių egzaminų, organizuojamų nacionaliniu lygmeniu, rezultatai kaip duomenys.

Vidinio vertinimo (įsivertinimo) teisės aktai pritaikyti tik valstybinėms mokykloms, privačios mokyklos gali naudoti teisės aktuose aprašytą metodiką, ją adaptuoti arba kurti savąją. Įsivertinimas, inicijuojamas mokyklos vadovo, vyksta tos srities, kuri tais metais yra aktuali ir apie kurią yra susitarta iš anksto. Taigi skirtingais metais mokyklos įsivertina skirtingus aspektus. Įsivertinimo rezultatai yra naudojami išoriniam vertinimui.

Vidinė ugdymo kokybės užtikrinimo sistema remiasi ir pedagogų kvalifikacijos stebėseną ir tobulinimu. Nors mokytojo veiklą, atitinkančią jo kvalifikacinę kategoriją (iš viso 4), stebėseną yra neprivaloma, mokyklos vadovas rūpinasi, kad mokytojai norėtų ir gebėtų kelti savo kvalifikacinę kategoriją. Savivaldybė dalyvauja mokytojo kvalifikacijos kėlimo procese, jei siekiama įgyti aukščiausių kategorijų (3 ir 4).

Latvijos švietimo kokybės užtikrinimo sistema. Latvijos švietimo kokybės užtikrinimo sistema yra duali. Išorinis vertinimas remiasi daugiausiai centralizuotai kaupiamais duomenimis, o vidiniam įsivertinimui atlikti mokykloms skiriama didelė pagalba.

Visos mokyklos kas penkerius metus turi gauti veiklos akreditaciją. Į jos siekimą įeina ir vidinio įsivertinimo išvados ir mokyklos veiklos tobulinimo planai. Apskritai visa švietimo kokybės užtikrinimo sistema remiasi savivaldybės egzaminų rezultatų duomenimis, akreditacijos duomenimis, mokyklų vidinio plačiojo įsivertinimo duomenimis. Šie duomenys yra vieningoje informacinėje sistemoje. Vieninga sistema leidžia analizuoti edukacinius mokinių pasiekimų veiksnius, gilius procesinius ryšius, vykstančius mokyklose.

Vidiniam mokyklos veiklos įsivertinimui yra parengta švietimo kokybės sampratos studija, kurioje aprašomos 5 mokyklos veiklos įsivertinimo sritys ir rodikliai įvairiuose švietimo lygmenyse. Taip pat yra aprašyti kokybės valdymo įrankiai ir duomenų analizės modeliai, kurie padeda mokykloms siekti duomenimis grįstos vadybinės kultūros.

Atskirai verta paminėti mokytojų kvalifikacijos tobulinimo ir švietimo kokybės užtikrinimo sąsajas. Latvijoje egzistuoja tik neprivalomas mokytojų veiklos įsivertinimas, tačiau šią procedūrą aprašo Ministro patvirtinti teisės aktai.

Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo ir pasiekimų sąsajos Vokietijos, Taivano, Estijos, Suomijos ir Singapūro švietimo sistemose. Toliau pateikiamas konspektas apie problemišumą įsivertinant mokyklos veiklą ir sąsają su mokinių pasiekimais remiantis apžvalga „School

improvement systems in high performing countries“ (2019). Pasirinktos ne visos pasaulio švietimo sistemos, bet tik tos, kurios sulaukia ypatingo teigiamo dėmesio pasaulyje.

2 lentelė. Geriausių pasaulio švietimo sistemų mokyklos veiklos kokybės įšivertinimo ir pasiekimų sąsajos (sudaryta autoriaus pagal „School improvement systems in high performing countries“ (2019)).

Prastus rezultatus demonstruojančios mokyklos	Mokinių rezultatai ir jų panaudojimai
<ol style="list-style-type: none"> 1. Vokietijoje ir Taivane prastos mokyklos nustatomos per išorinį vertinimą (<i>school inspection</i>), o Singapūre, Estijoje, Suomijoje per pačios mokyklos įšivertinimą. 2. Nerasta įrodymų, kad išorinis vertinimas realiai darytų įtaką mokyklos veiklos gerinimui. 3. Mokyklos veiklos tobulinimui padeda išoriniai vertintojai, ministerijos konsultantai, kitos organizacijos, universitetai, vadybos konsultantai, tyrėjai. 4. Pagalbos priemonė - mentorystė prastoms mokykloms. 5. Ministerija skatina mokyklų klasterius. 6. Daug išteklių skiriama mokytojų išsilavinimui. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Standartizuoti testai rašomi keturiose šalyse, išskyrus Suomiją. 2. Tyrimai Vokietijoje rodo, kad iš prastų standartizuotų testų rezultatų seka mokyklų kontrolė skurdesniuose regionuose, o ne pagalba. 3. Demski and Racherbäumer (2017) siūlo ne standartizuotus testus, bet tobulinti mokytojų skaitmeninę kompetenciją. Kitaip sakant, kad mokytojai žinotų, kaip analizuoti mokinių pasiekimus ir ką su jais daryti. 4. Egzistuoja teigiamas ryšys tarp gerų mokyklos rezultatų ir mokyklos autonomiškumo laipsnio. 5. Estijoje ir Suomijoje mokyklos ugdymo planas kuriamas remiantis nacionalinėmis gairėmis, kaip Lietuvoje. 6. Singapūre mokyklos pasirenka kelis ugdymo aspektus ir sutraukia nacionalinę programą, kai ko atsisakydami. 7. Vokietijoje mokyklos planas kuriamas griežtai sekant nacionalinėmis instrukcijomis. 8. Aukštai vertinamos mokyklos irgi turi mokinių iš pažeidžiamų socialinių grupių, tautinių mažumų ar migrantų, bet tam yra kuriamos pagalbos sistemos.

Pastebimas ryšys, kad kai yra mokyklomis pasitikima, jos demonstruoja geresnius rezultatus. Pasitikėjimas gali būti rodomas per tai, kad nėra išorinio vertinimo, o yra tik mokyklos įšivertinimas. Vyriausybė teikia metodines instrukcijas, kaip dirbti – tai didelė pagalba mokykloms. Lietuvoje einama decentralizacijos, destandartizavimo keliu, nors ir galioja Ministro patvirtinta metodika, ji gana laisva ir net leidžia metodiką pasirinkti laisvai.

MOKYKLOSE NAUDOJAMŲ SKAITMENINIŲ ĮRANKIŲ, SKIRTŲ VEIKLOS KOKYBEI ĮSIVERTINTI LIETUVOJE, APŽVALGA

Šis skyrius skirtas apžvelgti Lietuvos mokyklose taikomas veiklos kokybės įsivertinimo praktikas, konkrečiau – skaitmeninius įrankius. Kadangi nėra apžvalginių mokslinių straipsnių šia tema Lietuvos kontekste, daugiausiai remiamasi Nacionalinės švietimo agentūros Mokyklų veiklos plėtros skyriaus 2020 – 2023 m. organizuojamų renginių – viešųjų konsultacijų, paskaitų, konferencijų medžiaga apie mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo sampratą, prasmę, galimybes, praktikas, rezultatus, alternatyvas. Renginiuose dalyvauja skyriaus specialistai, mokslininkai, praktikai, kitų sričių – informatikos, vadybos – mokslų atstovų. Žemiau pateikti renginių, prienamų Nacionalinės švietimo agentūros *youtube* kanale esančių, pavadinimai chronologine tvarka:

1. Bendrojo ugdymo mokyklos įsivertinimas kaip nuolatinis kokybės vadybos procesas (NŠA, 2020-12-03).
2. Viešoji konsultacija „Įsivertinimas ir besimokanti mokykla“ (NŠA, 2021-03-25).
3. Duomenų analizė, interpretavimas ir panaudojimas tobulinant mokyklos veiklą (NŠA, 2021-10-21).
4. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimas: kas naujo? (NŠA, 2021-11-29).
5. Mokinio individualios pažangos ir mokyklos pažangos sampratos paieškos (NŠA, 2021-12-09).
6. Mokymai mokyklų atstovams „Praktinis „Microsoft Excel“ taikymas“ (NŠA, 2022-02-28).
7. Skaitmeninės kompetencijos įsivertinimo įrankio „SELFIE for TEACHERS“ ištakos ir praktinis naudojimas (NŠA, 2022-03-18).
8. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimas kaip veiklos tyrimas (NŠA, 2022-07-11).
9. Duomenų apdorojimas, analizė ir vizualizavimas su MS Excel Power Query ir Pivot įskiepiais (NŠA, 2022-12-06).
10. Mokyklų veiklos planavimas, įsivertinimas, tobulinimas ir pažanga (NŠA, 2023-05-16).

Iš pateiktos medžiagos ryškėja konkrečios mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo skaitmeninės praktikos. Pirma, skaitmenizuojami ir automatizuojami tik kiekybiniai duomenys. Antra, verta apžvelgti *iqesonline Lietuva* sistemą, *Microsoft Forms* arba *Google Forms* derinimą su *Microsoft Excel*, *Pivot* įskiepiu, *Microsoft Power BI*. Trečia, šio skyriaus tikslas yra teorinį Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo modelį per veiklų sritis, suderinti su vadybinio ciklo modeliu ir įterpti į modelį skaitmeninių priemonių galimą panaudojimą įsivertinimo proceso dalyse.

2.1. Švietimo skaitmenizacijos poreikio prognozė

Švietimo sistemoje skaitmenizacija išibėgėja visame pasaulyje – kuriama daugybė skaitmeninio ugdymo turinio. Iš žymesnių platformų galima paminėti PhET (simuliaciniai eksperimentai fizikoje),

Duolingo (kalbų mokymosi programa), Masačusetso universiteto atvirų kursų sistema, Khan Academy matematikos mokymuisi ir t.t. Lietuvoje įgyvendinamas EdTech projektas, kurio vienas iš tikslų diegti skaitmeninių technologijų inovacijas švietime, mokytojams tobulinti informacinio raštingumo žinias ir skaitmenines kompetencijas (Nacionalinės švietimo agentūros pranešimas: <https://www.nsa.smm.lt/projektai/tiriamieji-projektai/projektas-skaitmenine-svietimo-transformacija-edtech/>).

Nors ir matoma daug švietimo skaitmenizacijos procesų, antras svarbus aspektas yra duomenimis grįstos vadybos sampratos įsigalėjimas mokyklose. Šis vadybos pokytis mokyklose aprašytas Valstybinėje 2013-2022 metų švietimo strategijoje (LR Vyriausybė, 2013). Kalbant apie prognozavimą, švietimiečių erdvėje kol kas nekalbama apie dar vieną vadybos aspektą, kol kas dar bandoma įsisavinti duomenimis grįstos vadybos niuansus.

Šie du aspektai – vykstanti skaitmenizacija ir duomenimis grįstos vadybos įtvirtinimas – leidžia daryti prognozę, kad ir netolimoje ateityje mokyklos veiklos kokybės įšivertinimui bus reikalingi skaitmeniniai įrankiai, kurie palengvins duomenų surinkimą ir apdorojimą bei jais bus remiamasi valdant mokyklą. Dar svarbiau mokyklos veiklos kokybės įšivertinimo automatizavimas, nes dabar šis procesas yra iš dalies skaitmenizuotas – apklausas galima atlikti įvairiomis platformomis, duomenis apdoroti tam tikra programa. Tačiau procesas neautomatizuotas – duomenys renkami, apdorojami ir pateikiami skirtingomis programomis. Taip pat skaitmenizacija labai susijusi su ekologinių problemų sprendimais. Internetiniai įšivertinimo klausimynai yra tvaresni už popierinius klausimynus.

Dar galima būtų paminėti, jog globalizacija, bendri standartai, projektų vadyba, tarptautiniai tyrimai atneša vis daugiau kiekybinių duomenų naudojimo ir į švietimą. Ir nors mokykloje galima būtų naudoti ir kokybinius tyrimo metodus (interviu, sutelktųjų diskusijų grupės, etnografinis tyrimas), matyt tai užima daug laiko, reikalauja didesnių intelektualinių resursų, ir neatliepia vyraujančios kiekybinių duomenų mados. Kita vertus, jei mokyklos ir organizuotų kokybinius tyrimus, juos vis tiek būtų galima derinti su kiekybiniais norint gauti holistinį vaizdą.

3 lentelė. Mokyklos veiklos kokybės įšivertinimo skaitmenizacijos prognozės pagal sritis

Sritis	Vadybinė	Technologinė	Ekologinė	Kultūrinė
Poreikis / Prognozė	Duomenimis grįstos vadybos idėjos plėtojasi. Reikia instrumentų, kurie greičiau apdorotų duomenis.	Vyksta švietimo skaitmenizacija visame pasaulyje ir Lietuvoje. Skaitmenizuotas ir	Mažinamas popierinių dokumentų skaičius. Klausimynai tėvams, mokytojams, mokiniams turi būti skaitmenizuoti.	Vyrauja kiekybinių duomenų mada. Kiekybinių duomenų rinkimas ir apdorojimas gali būti lengvai

Sritis	Vadybinė	Technologinė	Ekologinė	Kultūrinė
		automatizuotas gali būti ir mokyklos veiklos kokybės įsivertinimas.		automatizuojamas, ko negalima pasakyti apie kokybinius duomenis.

Visi šie paminėti aspektai susisteminti 3 lentelėje. Prognozės sritis galima išskirti kelias – vadybinę, susietą su duomenimis grįstos vadybos idėjomis, technologinę pasaulio pažangą, ekologines pasaulio problemas, kultūrinę – kaip vyraujančios mados išraišką (Groff, Smoker, 2007).

2.2. IQESonline Lietuva sistemos apžvalga

II-ojo ES SF projekto „Kokybės vadybos stiprinimas bendrojo lavinimo mokyklose (modelio sukūrimas)“ (VP1-2.1-ŠMM-01-V-03-001) vienas iš sandų buvo sukurti interneto svetainę-sistemą, kuri pasižymėtų:

1. Apklausos (tėvams, mokytojams, mokiniams) atliekamos interneto platformoje;
2. Surinkti duomenys apdorojami automatiškai;
3. Rezultatai pateikiami grafiškai įvairiais pjūviais;
4. Apklausių rezultatai pateikiami su paaiškinimais, kaip interpretuoti rezultatus;
5. Pateikiami diskusiniai klausimai mokyklų įsivertinimo grupėms ar bendruomenei.

4 lentelė. IQESonline Lietuva platformos teigiamos ir neigiamos savybės

Teigiamos savybės	Neigiamos savybės
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rezultatai pateikiami skritulinėse diagramose įvairiais pjūviais. 2. Respondentai gali atlikti apklausą tik vieną kartą. 3. Instrumentas pateikiamas su metodika, paaiškinimais, nukreipiamaisiais klausimais. 4. Instrumentas apima ne tik kokybės vadybą, bet ir pamokos grįžtamojo ryšio instrumentus. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Neįmanoma gauti pirminio duomenų failo ir analizuoti duomenų savo nuožiūra kitomis programomis. 2. Sunku tobulinti patį instrumentą, nes egzistuoja fizinis, kultūrinis atstumas tarp užsakovo ir rangovo. 3. Sistemos administratorius (NŠA atstovas) turi rankiniu būdu tvirtinti mokyklas, keisti slaptažodžius pagal prašymą, trinti paskyras. 4. Neišspręsti duomenų apsaugos klausimai.

Šiuos kriterijus atitiko šveicarų sukurta IQES online platforma (Instrumente für die Qualitätsentwicklung und Evaluation in Schulen (IQES)), kuri ir buvo nupirka naudoti Lietuvos bendrojo lavinimo mokykloms nuo 2012 metų (Gudaitė, 2015). Apibendrinus Nacionalinės švietimo

agentūros renginių medžiagą ir mokslininkų, praktikų išvalgas, pateiktas leidinyje „Geros mokyklos link“ (2015) galima susisteminti Iqesonline Lietuva sistemos teigiamas ir neigiamas savybes, kurios pateiktos 4 lentelėje.

2.3. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo skaitmenizavimas kaip inovacija

Tiek verslo vadyboje, tiek edukologijoje inovacijos suprantamos kaip naujos žinios, tačiau skiriasi tų žinių pritaikymo tikslai – versle svarbus komercinis pritaikymas pritraukiant klientų, lėšų, edukologijoje praktinis pritaikymas gerinant mokinių pasiekimus. Iš esmės sampratos modelis yra toks pats (5 lentelė). Tai be abejo, yra tik vienas iš apibrėžimų, neišsamus, bet visa apimantis. Versle gali būti išskiriamos inovacijų priežastys arba strategijos. Puolimo strategija pasireiškia, kai į rinką emituojamas visiškai naujas produktas taip sukuriant konkurencinį pranašumą. Gynybinė strategija pasitelkiama, kai nebėra kur trauktis – arba inovacijos, arba žlugimas. Ji reikalinga, kad apskritai organizacija išsilaikytų rinkoje. Imitacinė strategija panašiai kaip edukologijoje įvardijama modifikavimo strategija – kai produktas yra kito produkto patobulinimas, tęsinys.

5 lentelė. Inovacijų versle ir edukologijoje samprata (sudaryta remiantis prof. T. Tamošiūno ir prof. B. Janiūnaitės paskaitų medžiaga).

Inovacijų samprata verslo vadyboje	Inovacijų samprata edukologijoje
Inovacijos = Naujos žinios + Komercinis pritaikymas	Inovacijos = Naujos žinios + Praktinis pritaikymas
Svarbu investicijoms, pritraukimui, pelnui	Svarbu mokinių pasiekimų gerėjimui
Puolimo strategija Gynybinė strategija Imitacinė strategija	Lokalinė inovacija / Globali inovacija Grynoji inovacija / Dalinė inovacija
Inovacijoms įtaką daro organizacinė kultūra	Inovacijoms įtaką daro organizacinė kultūra

Edukologijoje labai svarbūs kultūriniai, ekonominiai, politiniai, geografiniai kontekstai, todėl globalių inovacijų nėra daug, t. y. tokių, kurios apimtų visą pasaulį. Dėl to labai svarbios tampa lokalinės dalinės inovacijos, kurios atsiranda, kai priimamos kitų šalių švietimo idėjos, bet pritaikomos kitai valstybei, ar net organizacijai. Galima drąsiai teigti, kad visos inovacijos yra dalinės arba imitacinės. Pavyzdžiui, STEAM filosofija yra dalinė ar grynoji inovacija? Mąstant, kad iki tol buvo ir dalykų integracija, ir inžinerinis ugymas, ir kad STEAM filosofija sukurta remiantis kitų mokslininkų darbais, tai jau yra mokslo inovacija, dalinė inovacija, imitacinė inovacija. Šioje vietoje matoma, kad labai sudėtinga nagrinėti reiškinius, kurie priklauso skirtingoms mokslo šakoms. Mokyklos perima verslo inovacijas, mokslo idėjas, bet mokykla ir joje esančios organizacijos sunkiai telpa į verslo vadybos rėmus, turi daugybę iššūkių kaip viešojo sektoriaus institucija. Mokyklos organizacijos yra savotiški abjektai. Tai kūrybinės, mokslinės erdvės, kur ugdomos mokinių

kompetencijos, o tai sunku apibrėžti. Dar sunkiau laikytis vieno mokslo krypties, todėl mokyklų personalui naudinga turėti plačias pažiūras.

Kaip buvo aptarta 1.4 skyrelyje, kitos valstybės (Lenkija, Latvija) turi dualią įsivertinimo sistemą šalyje ir tam numatytas skaitmenines priemones. Edukologiniu požiūriu mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo skaitmenizavimas vienoje iš Lietuvos mokyklų būtų dalinė lokalinė inovacija, o verslo vadybos požiūriu – imitacinė, galbūt iš dalies gynybinė. Verta panagrinėti, ką galima būtų panaudoti iš kitų šalių praktikų, o ką reikėtų kurti savito, tai pateikta 6 lentelėje.

6 lentelė. Kitų šalių patirties įsivertinimo įrankio taikymo srityje kryptys

VERTA PASINAUDOTI KITŲ ŠALIŲ PATIRTIMI	NEIŠVENGIAMAI REIKIA SAVITUMO (PRIKLAUSO NUO LIETUVOS KONTEKSTO)
Apklausų skaitmenizavimo, automatizavimo technologija. Ar sukurta programa, ar ją galima pasiekti <i>online</i> būdu, ar reikia atsisiųsti? Ar reikia turėti paskyrą? Kokios naudojamos duomenų bazės? Kokie yra duomenų apdorojimo technologiniai metodai?	Įsivertinimo klausimyno turinys. Jį būtų sunku nukopijuoti, visgi kontekstas turi labai daug įtakos ir reikėtų kurti savitus klausimus tėvams, mokiniams ir mokytojams. Taip pat remtis LR įstatymais ir patvirtintomis metodikomis.

2.4. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo skaitmenizavimas kaip pokytis

Kadangi šioje darbo dalyje nesiekama visiškai vien tik mokslinės prieigos prie pokyčių sampratos, o labiau orientuojamasi į tai, kaip egzistuojantys teoriniai modeliai ir praktikų patirtys galėtų padėti įgyvendinti pokytį mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo grupėje, šiame skyrelyje bus aptartos kelios pokyčių valdymo alegorijos ir jų teiginiai pritaikomi šio darbo temai.

Kas paėmė mano sūrį? Amerikiečių autorius Spencer Johnson alegorijoje „Kas paėmė mano sūrį?“ populiariai aprašo skirtumą tarp dviejų pelių mąstysenos ir elgsenos labirinte ir tai sieja su požiūriu į pokyčius, pokyčių valdymo strategijomis. Istorija prasideda nuo to, kad dvi pelės gyvena labirinto kambarėlyje, kuriame yra neriboti išteklių sūrio. Pelės mėgaujasi sočiu gyvenimu ir net negalvoja, kad vieną dieną sūris gali baigtis, nes suvalgius dalį sūrio, jo vėl padaugėja, jis atsinaujina. Kartą pelės pastebėjo, kad sūrio mažta ir jo kiekis neatsinaujina. Abi pelės patyrė neigimo stadiją – gal tik atrodo, kad jo mažėja? Bet jis vis tiek turi pasipildyti! Tai neteisinga, taip negali būti... Bet sūrio vis mažėjo. Kai sūrio visai neliko, pirmoji pelė (tegu būna pelė A) vis tikėjosi ir laukė, kad sūrio bus papildyta, kiekvieną dieną eidavo į kambarėlį pasižiūrėti, ar nėra kokio pokyčio. Antroji pelė (pelė

B) nusprendė, kad kambarėlis nepasipildys ir išėjo į platųjį labirintą „laimės ieškoti“. Pelė A, likusi buvusio sūrio kambarėlyje kasdien kaltino likimą ir niekaip negalėjo susitaikyti, kad visada buvo sūrio, o staiga jo nebeliko. Ji badavo ir laukė momento, kada pasaulis grįš į savo vėžes ir viskas bus kaip anksčiau. Pelė B, paaukojusi tikėjimą, kad vėl bus sūrio kalnai bėgdama labirintu tenkinosi mažais skurdžiais atsitiktiniais sūrio užkandžiais. Laikui bėgant pelė B rasdavo vis naujų kambarėlių su sūriu. Nors jo būdavo ne tiek daug, bet užtekdavo, o atsargoms pasibaigus tekdavo vėl ieškoti naujų išteklių. Istorija pasibaigia tuo, kad pelė B rado sotų kambarėlį, bet esmė ne ta. Esmė ta, kad pelė B priėmė naują realybę – ji žino, kad ištekliai riboti, ir kad visada reikia ieškoti naujų kambarėlių, niekada negali atsipalaiduoti ar užmigti ant laurų.

Kalbant apie mokyklos kontekstą pastebimas vyresnės kartos mokytojų nenoras taikyti informacinių technologijų (Neifachas, Slušnienė, Butvilas, 2022). Susiduriama su tokiomis pat pelės A nuostatomis į informacines technologijas, kad tai yra mada, tai praeis, svarbiausia mokytojo-mokinio ryšys ir per ilgą laiką patikrinti metodai. Blogiausia tai, kad argumentai naudojami kaip teisingos tezės, bet kaip argumentai nelogiški. Galima sutikti, kad svarbiausias yra mokytojo-mokinio ryšys, mokytojo meistriškumas, mokinio motyvacija ir turimos žinios, bet esmė, kad informacinių technologijų gali sutaupyti daug laiko tokiems dalykams kaip testai, įsivertinimas, medžiagos dėstymas, taip pat suteikia mokiniui daugiau galimybių mokytis savarankiškai. Galima teigti, kad mokytojai neblogai išmano didaktiką, bet netaikydami arba skurdžiai taikydami informacines technologijas savo darbą daro neefektyvų. Kai kurie mokytojai žiūri į informacines technologijas kaip pelė B. Nors rezultatai neiškart matyti, sėkmės yra „rankiojamos po trupinuką“ bėgiojant po labirintą. Aišku, kalbant apie peles nieko baisaus atrodo bėgioti rankioti po trupinuką, tenkintis mažais rezultatais, bet organizacijoje kurioje dirba žmonės įsijungia statuso klausimai, vadovų, lekiančios visuomenės spaudimas padaryti greičiau, geriau, kūrybiškiau.

Mūsų ledkalnis tirpsta. Kitoje J. Kotter ir H. Rathgeber alegorijoje apie pokyčių valdymą „Mūsų ledkalnis tirpsta“ kalbama apie pingvinų bendruomenę, kuri gyveno prie ledkalnio saugiai ir maloniai, bet vieną dieną neturintis statuso jaunas pingvinas nardydamas pastebėjo, kad ledkalnis tirpsta ir ėmėsi prognozuoti kolonijos likimą. Šioje alegorijoje galima išskirti 8 pokyčių valdymo žingsnius, kurie pateikiami žemiau pakomentuojant mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo automatizavimą.

Pirmas žingsnis. Sukurti, išryškinti problemą. Įrodyti arba parodyti bendruomenei, kad reikia imtis skubių veiksmų. Taigi kodėl reikia automatizuoti mokyklos veiklos kokybės įsivertinimą? Galbūt išaugo mokinių skaičius, galbūt tai darantiems darbuotojams yra per didelis krūvis? Galbūt kita mokykla tai sėkmingai įdiegė? Galbūt tai pritrauks reikalingų lėšų?

Antras žingsnis. Suburti vedlių komandą, kurioje būtų ir lyderių, ir ištikimųjų, ir analitikų, ir komunikatorių. Tokia įvairių gebėjimų komanda teikia bendruomenei pasitikėjimo, ją lengviau įtikinti.

Trečias žingsnis. Parodyti, kokia bus ateitis, kuo ji skirsis nuo esamos padėties ir kaip jos reikės pasiekti. Tai savotiška vizija – galima pasvajoti, kaip reikės mažai dirbti, kai mokyklos veiklos kokybės įsivertinimas bus automatizuotas.

Ketvirtas žingsnis. Įsitikinti, kad visa bendruomenė supranta viziją taip pat kaip ir vedlių komanda. Jei ne visi supras viziją vienodai, bus beprasmės netaiklių argumentų kovos, ištekliai bus nukreipiami ne ten. Kitaip sakant, galima turėti mintyje garsiąją žuvies, žąsies ir arklio, kurie tempia vežimą skirtingomis kryptimis, alegoriją.

Penktas žingsnis. Įgalinti kitus veikti ir panaikinti jiems barjerus. Žmonės, kurie nori dirbti, reikštis, būti matomi, kurti, priimti sprendimus, turi būti įgalinti.

Šeštasis žingsnis. Sukurti matomus mažus rezultatus ir už juos skirti apdovanojimus. Galima parodyti bendruomenei naujos programos fragmentą, skaičiavimo algoritmą – kas atsitinka su duomenimis ir pan.

Septintasis žingsnis. Po pirmosios pergalės bendruomenę galima paspausti stipriau siekti užsibrėžto tikslo. Pagal klasikinę motyvacijos teoriją $MOTYVACIJA = PRASMĖ \times REZULTATO PASIEKIAMUMAS$ (Petty, 2007). Taigi pirmieji rezultatai turėtų pakelti bendruomenės motyvaciją.

Aštuntasis žingsnis. Laikytis naujų elgesio taisyklių, kurios garantuoja sėkmę ir laukti, kol toks elgesys pakeis senas tradicijas.

2.5. Microsoft Forms ir Google Forms derinimas su Microsoft Excel programa mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo procese

Pagal Nacionalinės švietimo agentūros pranešimą (<https://www.nsa.smm.lt/2021/12/30/keiciasi-mokyklu-veiklos-kokybes-isivertinimo-instrumentai-nebelieka-iqes-online-lietuva/>), nuo 2022 m. sausio 1 d. Iqesonline Lietuva veikla sustabdyta dėl techninių kliūčių. Pranešime nurodoma, kad keičiasi mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo instrumentai, rekomenduojama duomenims rinkti naudoti „Microsoft Office 365 Forms“, „Google Forms“, „apklausa.lt“, „manoapklausa.lt“ ir kitas platformas. Akcentuojama, kad atliekant mokyklos veiklos kokybės įsivertinimą galima taikyti ne tik kiekybinius, bet ir kokybinius tyrimo metodus (interviu, sutelktųjų diskusijų grupė ir kt.). Kadangi klausimynai pagal 4 mokyklos veiklos sritis buvo parengti Lietuvos mokslininkų, su Iqes online

Lietuva sustabdymu, klausimynai liko ir galėjo būti naudojami ir prieinami <https://duomenys.ugdome.lt/?mm/dry/med=153/884>.

Duomenų rinkimas. Klausimynai Švietimo portale pateikti .docx, .pdf ir Microsoft formatais. Turint Microsoft paskyrą, galima „dubliuoti“ apklausą ir naudoti savo mokykloje. Google Forms platforma tokių galimybių nesuteikia – jeigu norima dubliuoti, turi būti suteikiamos redaktoriaus teisės. Vis dažniau kalbant apie Microsoft atėjimu į švietimą, yra galimybė kiekvienam mokiniui turėti Microsoft paskyrą, kas leistų atsakyti į apklausą vieną kartą. Tiesa, įsivertinime dalyvauja ir tėvai, kuriems skirti Microsoft paskyrą būtų neracionalu. Google Forms taip pat turi galimybę registruotiems vartotojams apriboti atsakymų skaičių. Abi platformos iškart pateikia skritulines diagramas, kurios vaizduoja respondentų atsakymus procentinėmis dalimis. Norint analizuoti duomenis giliau, kelių mygtukų paspaudimų, apklausos duomenys perkeliama į Microsoft Excel platformą.

Duomenų apdorojimas. Remiantis Nacionalinės švietimo agentūros organizuotu seminaru mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo darbo grupių nariams apie duomenų apdorojimą (iš sąrašo, pateikto anksčiau), Microsoft Excel programa padeda teiginius pagal Likerto skalę priskirti skaitinėms vertėms, išfiltruoti nulines reikšmes („negaliu atsakyti“), apskaičiuoti vidurkį, priskirti kokybės lygmeniui, apskaičiuoti koreliaciją. Kaip ir minėta, ši programa padeda apdoroti duomenis, tačiau visiškai neautomatizuoja proceso, todėl mokyklos sutaupyti laiko resursų, jei šis įsivertinimo etapas būtų automatizuotas.

Duomenų vizualizacija. Microsoft Excel įskiepis Pivot arba Microsoft Power BI suteikia dar daugiau darbo su duomenimis galimybių. Keletas svarbiausių būtent mokyklos veiklos kokybės įsivertinime pateiktos toliau:

1. Duomenų vizualizacijos įvairovė;
2. Duomenų vizualizacija įvairiais pjūviais;
3. Galimybė derinti skirtingų formatų, įvairiai surinktus duomenis.

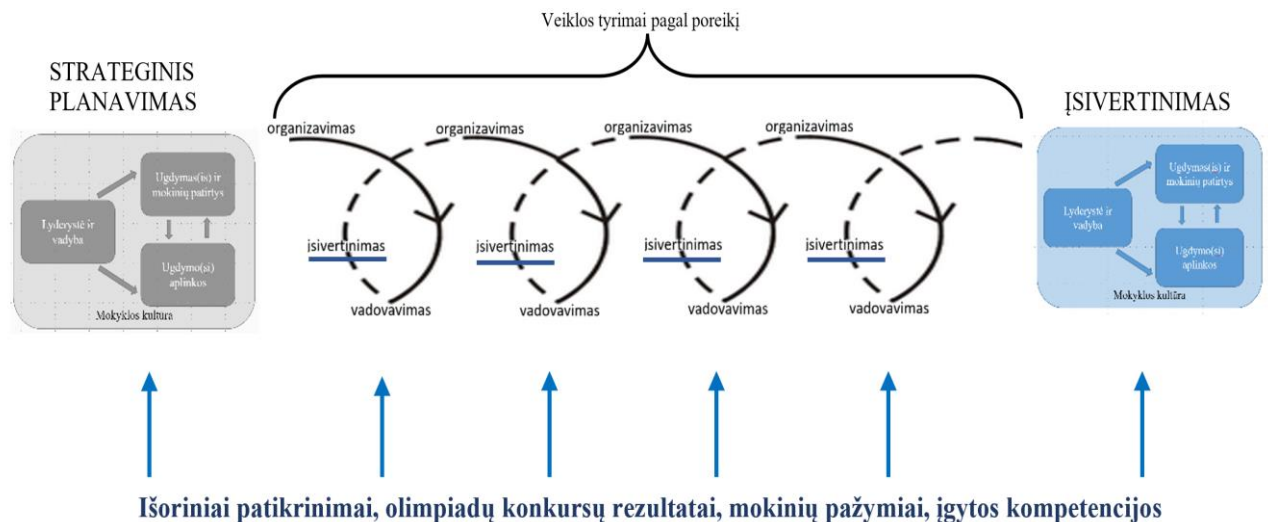
Verta išplėsti 3 punktą – šios platformos suteikia galimybę derinti apklausų duomenis su lankomumo, pažangumo, išorinių patikrinimų duomenimis, užrašytais įvairiais formatais. Tai labai galingas įrankis mokyklose, nes leidžia stebėti, ar apklausų duomenys atitinka realybę, galima ieškoti koreliacijos ne tik tarp teiginių, bet ir pažangumo, lankomumo ar pan. Procesą galima iš dalies automatizuoti, jei kasmet programai pateikiami tokio paties formato failai. Tiesa, įvaldyti tokią programą mokyklos turi turėti žmogiškųjų ir intelektualinių išteklių.

2.6. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo teorinis modelis

Apibendrinus pirmąjį ir antrąjį teorinius skyrius išryškėja mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo modelis. Modelio sukūrimui keliamos trys užduotys:

1. Modelis turi remtis mokyklos 4 veiklos sričių modeliu (LR Vyriausybė, 2016);
2. Modelis turi būti vadybinio ciklo modelio dalis;
3. Modelyje turi būti suprantama, kuriose dalyse reikia automatizuotų, skaitmeninių įsivertinimo įrankių.

5 pav. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo kaip vadybinio ciklo dalies teorinis modelis (sukurta autoriaus).

5 paveikslėlyje pavaizduotas Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo kaip vadybinio ciklo dalies teorinis modelis. Modelyje juoda arba pilka spalva pažymėti elementai ar procesai, kuriems nebūtinai skaitmenizavimas ar automatizavimas, o mėlyna – procesai ar elementai, kurių skaitmenizavimas ir automatizavimas sutaupytų žmogiškųjų ir materialinių išteklių. Modelyje vaizduojamas vienas mokyklos strateginis ciklas. Strateginis planavimas turi remtis mokyklos veiklos sričių modeliu, t. y. turi būti numatyti tokie rodikliai, kurie būtų metodikoje, vadinasi juos galima būtų ir įsivertinti atliekant mokinių, tėvų, mokytojų apklausas. Toliau „ritės“ kilpos simbolizuoja vienerius metus, per kuriuos įgyvendinamas metinis veiklos planas, kurį įgyvendinant svarbus organizavimas, vadovavimas ir įsivertinimas. Įsivertinama kasmet tie patys rodikliai, numatyti strateginiame plane, kad galima būtų stebėti pokytį kiekviename strateginio ciklo etape. Pagal poreikį bet kada gali būti atliekamas veiklos tyrimas, tačiau šiam metodui labiau taikomi kokybiniai arba kompleksiniai metodai. Veiklos tyrimas nebūtinai susijęs su strateginiu planu, sutartais rodikliais, jis glai būti atliekamas, kai kyla problema arba kai problemų reikia ieškoti, t. y. jos neakivaizdžios, neišgrynintos. Strateginio ciklo pabaigoje apibendrinami kasmetinių įsivertinimų duomenys, įsivertinama pažanga. Visais etapais įsivertinimo duomenys derinami su pasiektais mokinių rezultatais, nes pagal Įsivertinimo metodiką rodikliai, apimantys lyderystę ir vadybą, ugdymą(si) ir mokinių patirtis, ugdymo(si) aplinką, turi poveikį rezultatams, o rezultatai yra bet kokios ugdymo įstaigos misija.

SKAITMENINIO ĮRANKIO, SKIRTO MOKYKLŲ VEIKLOS KOKYBEI ĮSIVERTINTI, KŪRIMO METODOLOGIJA

Šis skyrius skirtas pristatyti skaitmeninio įrankio, skirto mokyklų veiklos kokybei įsivertinti, kūrimo planą, pagrįsti pasirinktą metodologinę prieigą, išanalizuoti organizuoto žvalgybinio tyrimo su užsakovu rezultatus, kurie padės sukurti produktą, kuo labiau atitinkantį mokyklų poreikį. Taip pat skyriuje pristatomas įrankio veikimo modelis ir funkcijų pagrindimas.

3.1. Įrankio kūrimo planas ir metodologija

Norint sukurti skaitmeninį įrankį bet koku atveju verta atsižvelgti į kelis aspektus: kūrėjo kompetencijas - žinias, įgūdžius, gebėjimus, nuostatas, vertybes (Westera, 2001), užsakovo poreikį, išteklius – projekto sąmatą, laiką, metodologinę prieigą.

Kūrėjo kompetencijos. Darbo autorius yra sukūręs keletą fizikos mokymuisi skirtų svetainių, taigi turi patirties su HTML5, CSS, Javascript kalbomis. Taip pat fizikos studijų metu įgytos iteracinio skaičiavimo kompetencijos su C++ kalba, informatikos studijų metu įgyti Phyton programavimo kalbos pagrindai sprendžiant optimizavimo, mašininio mokymosi uždavinius. Kuriant įsivertinimo įrankį reikalingas svetainės ryšys su duomenų baze, tad šio darbo apimtyje bus mokomasi PHP ir MySQL programavimo kalbos.

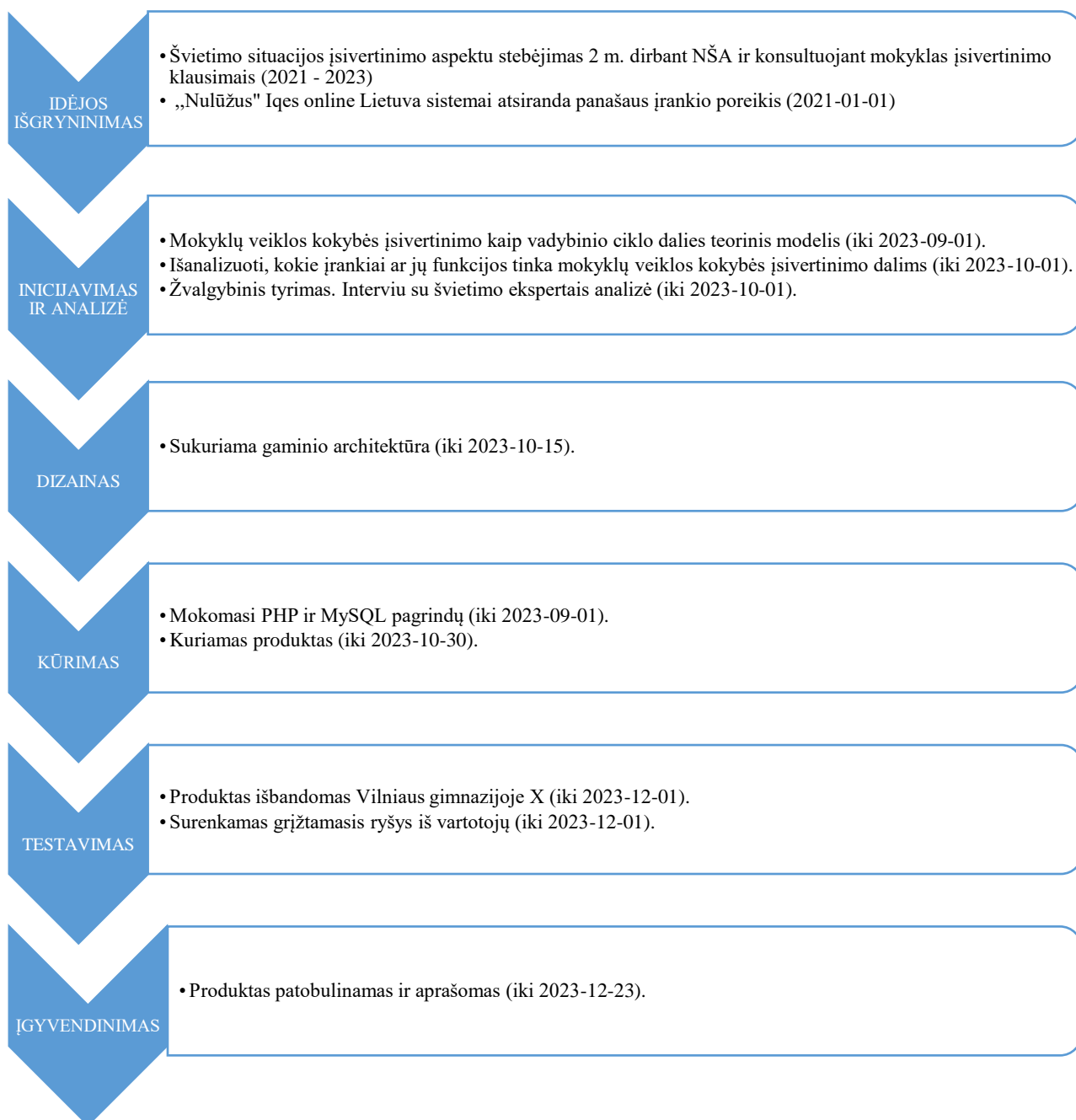
Užsakovo poreikis. Kadangi Lietuvoje yra beveik 2000 mokyklų, įskaitant ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą organizuojančias įstaigas (Lietuvos statistikos departamentas, 2019) ir kadangi nėra atlikto tyrimo dėl įsivertinimo įrankių poreikio, šiam darbui organizuojamas interviu su švietimo ekspertais, formuojančiais įsivertinimo kultūrą Lietuvos mokyklose, kūrusiais įsivertinimo metodiką, mokyklų įsivertinimo konsultantais – mokyklų vadovais. Duomenis papildo ir Nacionalinės švietimo agentūros organizuotų viešųjų konsultacijų medžiaga.

Metodologinė prieiga. Informacinių technologijų sektoriaus projektams įgyvendinti dažniausiai taikoma arba Waterfall (linijinis modelis), arba Agile (cikliškas modelis) metodika (<https://www.agilecoach.lt/agile>). Agile metodika įdomi ir universali dar ir tuo, kad po ja telpa ir Scrum, Kanban, Scrumban, Lean, Extreme Programming, Feature-Driven Development ir kitos metodikos. Galima teigti, kad Agile yra sėkmingas apibendrintas modelis, kurio pagrindiniai principai:

1. Žmones ir jų bendravimą vertinti labiau nei procesus ir įrankius
2. Veikiančią programinę įrangą vertinti labiau nei išsamią dokumentaciją
3. Bendravimą su klientu – labiau nei derybas dėl kontraktų
4. Reakciją į pokyčius – labiau nei plano vykdymą

Waterfall metodika yra klasikinė produkto kūrimo strategija, kurioje yra aiškūs etapai:

1. Idėjos išgryninimas
2. Inicijavimas ir analizė
3. Dizainas
4. Programavimas / kūrimas
5. Testavimas
6. Įgyvendinimas

6 pav. Produkto kūrimo chronologinis planas

Dėl šio darbo specifikos (įsivertinimo metodika apibrėžta, reikia tik automatizuoti procesą) ir autoriaus patirties Nacionalinėje švietimo agentūroje dirbant su mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo konsultavimu, produkto kūrimui pasirinktas *Waterfall* metodas, pagal kurį žemiau pateiktas produkto kūrimo planas (6 pav.).

3.2. Žvalgybinio tyrimo su švietimo ekspertais rezultatai

Siekiant praplėsti supratimą apie mokyklos veiklos kokybės įsivertinimą, mokyklų naudojamus įrankius, jų privalumus ir trūkumus, Nacionalinės švietimo agentūros viešųjų konsultacijų medžiagą papildoma atlikto žvalgybinio tyrimo rezultatai. Žvalgybinis tyrimas atliktas anonimiškai atrenkant mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo konsultantus, kurie yra ir mokyklų vadovai, švietimo ekspertus, kurie dirbo su mokyklomis įsivertinimo srityje, taip pat mokslininkus, tyrinėjančius mokyklų veiklos kokybės įsivertinimą. Darbe vadovaujamosi pakartojamumo, validumo, patikimumo, objektyvumo principais (Paulionytė, 2013, Žydžiūnaitė, 2011, Bhattacharjee, 2012, Bryman, 2016). Tyrimo metu laikomasi etikos principų (Bhattacharjee, 2012). Dalyviai sutinka dalyvauti tyrime laisva valia, atsako tik į tuos klausimus, į kuriuos nori atsakyti, užtikrinamas dalyvių konfidencialumas ir anonimiškumas. Tyrimo strategija – kokybinė, tyrimo imtis – kriterinė. Iš viso apklausti 4 švietimo ekspertai. Interviu organizuojamas Teams aplinkoje įrašant pokalbį, paskui transkribuojant. Tyrimo dalyviai įrašė patvirtina, kad pokalbis gali būti įrašytas transkribavimo tikslu. Dalinis įsisotinimas pasiektas, ypač mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo filosofiniais klausimais ir būsimo įrankio lūkesčių klausimais. Jeigu šis tyrimas būtų pagrindinė atrama įrankio kūrimui, verta būtų apklausti daugiau respondentų, bet kadangi tyrimas tik papildantis Nacionalinės švietimo agentūros viešųjų konsultacijų medžiagą, laikoma, kad žvalgybinio tyrimo imtis tinkama. Tyrime dalyvauja pradinės mokyklos, ikimokyklinio ir priešmokyklinio įstaigos ir bendrojo lavinimo mokyklos vadovai tam, kad būtų susidarytas visuminis vaizdas. Interviu organizuojama nestruktūruotas, bet jis turi aiškius tikslus:

1. Išsiaiškinti, kaip yra suprantamas mokyklų veiklos kokybės įsivertinimas taip patikrinant, ar tyrėjas ir respondentas vartoja tuos pačius terminus, sąvokas ir ar bus vienodai suprantami užduodami klausimai apie įrankius.
2. Sužinoti apie Iqes online sistemos veikimo principą, privalumus ir trūkumus.
3. Gauti patvirtinimą, kad dabar mokyklos naudoja įvairiausių įrankius, tame tarpe ir Google, ir Microsoft produktus.
4. Suprasti naujo kuriamo įrankio galimybių lūkesčius ir jų pagrindimą.

Tyrime dalyvavo 4 respondentai (užkoduoti R1, R2, R3, R4, visi respondentai pristatomi vyriškąja gimine), kurių veiklą, pareigas galima apibūdinti taip:

R1 – Edukologijos krypties socialinių mokslų daktaras, gimnazijos vadovas.

R2 – Švietimo ekspertas, turintis dvidešimties metų patirtį švietimo srityje ir septynerių metų patirtį mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo srityje.

R3 – Pradinės mokyklos direktoriaus pavaduotojas ugdymui, Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo konsultantas.

R4 – Ikimokyklinio-priešmokyklinio ugdymo įstaigos vadovas, Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo konsultantas.

Atlikus respondentų atsakymų turinio analizę, ryškėja tendencijos, kurios logiškai seka ar neprieštarauja mintims, nuomonėms, įžvalgoms, išsakytoms ir Nacionalinės švietimo agentūros seminarų, viešųjų konsultacijų metu. Pirmiausia, mokyklų veiklos kokybės įsivertinimas suprantama kaip aukšto sąmoningumo lygio grupinė refleksija. Minima, kaip svarbi sąlyga, bendruomenės supratimas, kad įsivertinimas yra reikalingas, bendruomenės įsitraukimas, laisvumas, nebijojimas pasisakyti, atsakingumas atsakant į klausimus ir pan. Be šios sąlygos įsivertinimas bus formalus, neinformatyvus ir tikėtina, nebus pasiekti įsivertinimo tikslai. Antra, respondentai įvardija įsivertinimo sistemos privalumus ir trūkumus. Privalumai – lengva naudotis, greitas duomenų surinkimas ir apdorojimas, gaunama dalinė ataskaita, rodikliai priskiriami lygmenims, klausimynai parengti pagal Ministro patvirtintą metodiką, klausimynus galima keisti, tėvams generuojami unikalūs kodai arba nuorodos, lengva išsiųsti paštu, tėvai gauna priminimus. Sistemos pagrindinis trūkumas susijęs su sistemos privalumu – mokyklos gaudamos dalinę ataskaitą išsamiau duomenų neanalizuoja, nes neturi tam ir galimybių, sistema neleidžia gauti duomenų ir juos papildomai analizuoti. Toks sistemos trūkumas ilgainiui riboja ir mokyklų supratimą apie įsivertinimą, kuris primityvėja ir tampa tik apklausų užpildymo procesu. Trečia, respondentų lūkestis naujam įrankiui yra laisvė, t. y., kad įrankis neribotų įsivertinimo proceso. Kitaip sakant, kad mokyklos administratorius valdytų klausimus, duomenis, o įrankis galėtų būti naudojamas pasirinktinai tam tikroje įsivertinimo proceso dalyje kaip palengvinimas surenkant ar apdorojant duomenis. Kombinuotos analizės – žvalgybinio tyrimo rezultatų (1 priedas) ir Nacionalinės švietimo agentūros viešųjų konsultacijų medžiagos apibendrinimas ir jį pagrindžiantys teiginiai pateikti 7 lentelėje.

7 lentelė. Žvalgybinio tyrimo rezultatų ir Nacionalinės švietimo agentūros viešųjų konsultacijų medžiagos apibendrinimas ir jį pagrindžiantys teiginiai

Tema	Teiginys	Pagrindimas
Mokyklų veiklos kokybės	T1: Įsivertinimui svarbus aukštas kolektyvo sąmoningumas.	R1: „Yra vienas vienas dalykas, antras momentas yra apskritai kalbėjimosi, reflektavimo kultūra.“ R3: „Turi įsitraukti beveik visa, geriausiai visa bendruomenė“.

Tema	Teiginys	Pagrindimas
įsivertinimo samprata		R4: „Kad reikėtų užakcentuoti mokytojam, kad vertinam taip, kaip yra, nuoširdžiai“.
	T2: 2016 metų Ministro patvirtinta metodika yra naudojama.	R2: „Klausimynai buvo pačioje sistemoje, jie buvo pritaikyti naudotis mokykloms“. R3: „Džiaugėmės, kai unifikuoti įqesonline klausimynai atėjo“. R3: „Įsivertinimas yra geras tada, kai neapsiribojama vienu vieninteliu duomenų šaltiniu, kai neapsiribojama vien tik tais klausimynais, kai yra naudojami patys įvairiausi mokykloje prieinami, gaunami duomenys, kuriuos galima panaudoti“. R4: „Tai aš manau, kad geriau būtų numatyti klausimai“.
Iqesonline Lietuva sistema	T3: Sistemos privalumai	R3: „Mokyklos galėjo pasirinkti, koku būdu atliks apklausą. Ar tai bus popierinis variantas, ar tai bus elektroninis ir koku būdu pakvies į apklausą respondentus.“ R3: „Tai dar buvo gerai, jei, pavyzdžiui, tu gauni bendrą vienu klausimu įvertį, lygį 2,5 ir mažiau. Jei už 2,5 yra mažiau, tai tai jau šauktukas, kad tu tą veiklą turi tobulinti“. R3: „Taip kad buvo visa metodika, ir mokyklos vadovui, ir mokytojui, ir įsivertinimo komandai.“ R4: „Tu matai tų žmonių aktyvumą, kiek užpildė, kiek neužpildė ten, išsiunti papildomai kvietimą“.
Iqesonline Lietuva sistema	T4: Sistemos trūkumai	R1: „Jinai buvo labai jau atkakliai, kaip aš sakau, brukama, ir taip įkyriai siūloma, gal taip pasakykime. Tai aš manau, kad tai nebuvo visiškai teisingas sprendimas“. R2: „Tas funkcionalumas, tai iš tiesų, na, jis nebuvo kažkoks išskirtinis“. R2: „Sistemoj nebuvo galima plačiau analizuoti duomenų, tai yra, ieškoti ryšių, tų vadinamų koreliacijų, arba atlikti tam tikras regresijas“.
Naujo skaitmeninio įrankio lūkesčiai	T5: Laisvė (apribojimas) keisti teiginius apklausose	R2: „Geriausiai pradėti nuo to, kas yra išbandyta, patikima, patikrinta mokslininkų“. R3: „Būtų labai gerai, bet tai slidu“. „Pačioms susikurti klausimynus, reikia turėti tyrėjo kompetenciją“.

Tema	Teiginys	Pagrindimas
		R4: „Aš sakyčiau, kad vis tiek reikia remtis mokslininkų sukurtais jau validžiais instrumentais“.
	T6: Galimybė gauti duomenis	R1: „Tai kad būtų galima išsitraukti visą duomenų išsklotinę ir ieškoti ryšių, priklausomybių“.
	T7: Galimybė įvertinti tyrimo patikimumą	Skaičiuojama ir įvertinama tyrimo imtis (iš mokymų mokyklų atstovams „Praktinis „Microsoft Excel“ taikymas“ (NŠA, 2022-02-28).

Kadangi originaliuose Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo klausimynuose teiginių yra iki 100 teiginių priklausomai nuo respondentų grupės, buvo atrinkta po 5 teiginius iš kiekvienos įsivertinimo srities (yra 4) kiekvienai respondentų grupei. Teiginiai parinkti taip, kad būtų giminingi teiginiams, į kuriuos atsako kitos respondentų grupės. Atrinkti teiginiai pagal mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo sritis ir respondentų grupes pavaizduoti 8, 9, 10, 11 lentelėse. 8 lentelėje pateikti teiginiai iš pirmosios įsivertinimo srities „Rezultatai“, kurios rodikliai yra mokinio asmenybės ūgtis, mokinio pasiekimai ir pažanga, mokyklos pasiekimai ir pažanga. 9 lentelėje pateikti teiginiai iš antrosios įsivertinimo srities „Ugdymo(si) patirtys“, kurios rodikliai yra ugdymo(si) tikslai, ugdymo planai ir tvarkaraščiai, orientavimasis į mokinių poreikius, mokymosi lūkesčiai ir mokinių skatinimas, ugdymo(si) organizavimas, ugdymas mokyklos gyvenimu, mokymasis, mokinių įsivertinimas, vertinimas ugdymui.

8 lentelė. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo teiginiai pagal respondentų grupes iš srities „Rezultatai“

Respondentų grupė Teiginio numeris	MOKYTOJAI	MOKINIAI	TĖVAI
1.	Mokiniai nebijo mokymosi iššūkių.	Aš nebijau mokymosi iššūkių ir sunkumų.	Mano vaikas pasitiki savo jėgomis.
2.	Mokiniai demonstruoja pagarbą kiekvienam.	Aš pastebiu savo tobulėjimą.	Mano vaikas gerbia kiekvieną asmenį.
3.	Mūsų mokyklos mokiniai daro pažangą visose ugdymo srityse.	Aš galiu pasakyti, kas man labiau sekasi.	Mano vaikas daro pažangą visose ugdymo srityse.
4.	Mokyklos ugdymo pasiekimai žinomi ir matomi.	Apie mūsų mokyklą mieste (rajone ar šalyje) kalbama kaip apie gerą mokyklą.	Mano vaiko mokyklos pasiekimai yra žinomi mieste (rajone ar šalyje).
5.	Mokykloje nuolat analizuojami mokinių mokymosi pasiekimų rezultatai.	Aš su mokytojais aptariu savo mokymosi rezultatus.	Mokykla mus informuoja apie vaikų mokymosi pasiekimus, pažangą ar sunkumus.

9 lentelė. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo teiginiai pagal respondentų grupes iš srities „Ugdymo(si) patirtys“

Respondentų grupė Teiginio numeris	MOKYTOJAI	MOKINIAI	TĖVAI
6.	Planuodamas pamoką aš keliu pamokos uždavinius, aiškiai nusakančius, ko mokiniai turi išmolti pamokoje.	Kiekvienoje pamokoje man yra aišku, ką aš turiu išmolti.	Mokytojai atsakingai suplanuoja pamokų turinį ir veiklas.
7.	Tvarkaraščiai yra patogūs mokiniams.	Pamokų ir kitų veiklų tvarkaraščiai man patogūs.	Pamokų ir kitų veiklų tvarkaraščiai patogūs mano vaikui.
8.	Aš moku reikiamu metu palaikyti mokinį, sustiprinti jo pasitikėjimą ir savigarbą.	Aš žinau, į ką galiu kreiptis pagalbos, kai kyla sunkumų mokykloje.	Mokytojai pastebėję mano vaiko gabumus padeda juos stiprinti.
9.	Pamokoms aš parengiu įvairių lygių užduotis skirtingų gebėjimų mokiniams.	Pamokose galiu pasirinkti įvairaus sunkumo užduotis.	Mokytojai organizuoja pamokas taip, kad mano vaikas išminktų geriausiai, kaip gali.
10.	Mokyklos veiklos po pamokų yra įdomios ir priimtinos mokiniams	Mokykloje yra įdomių būrelių, renginių, kitų veiklų.	Mokykloje mano vaikui pakanka būrelių, renginių, kitų veiklų.

10 lentelė. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo teiginiai pagal respondentų grupes iš srities „Ugdymo(si) aplinkos“

Respondentų grupė Teiginio numeris	MOKYTOJAI	MOKINIAI	TĖVAI
11.	Mano darbui reikalinga mokyklos įranga lengvai pritaikoma ugdymo poreikiams.	Pamokose naudojame įvairias mokymosi priemones (kompiuteris, planšetė, dalijamoji medžiaga, vadovėliai, įvairūs rašikliai, spalvoti lapeliai ir kt.).	Mokymasis mano vaikas naudojami įvairia įranga ir priemonėmis.
12.	Mokyklos aplinka skatina mokytis, nes yra estetiška ir jauki.	Man patinka mokytis mokykloje, nes joje gražu ir jauku.	Mano vaikui patinka mokykloje, nes aplinka estetiška ir jauki.
13.	Mokytojai įtraukia mokinius ir tėvus į mokyklos erdvių kūrimą ir puošimą.	Aš ir mano klasės draugai prisidedame kuriant ir puošiant mokyklos erdves.	Tėvai įtraukiami kuriant mokyklos erdves.
14.	Aš vedu pamokas ne tik klasėse, bet ir kitose mokyklos erdvėse.	Pamokų metu mes kartais išvykstame mokytis kitur: į muziejus, gamtą, kitas įstaigas ir pan.	Mano vaikas mokosi ne tik klasėje, bet ir kitose aplinkose (pvz., mokyklos bibliotekoje, lauke, gamtoje).
15.	Mano pamokose mokiniai dirba su informacinėmis komunikacinėmis technologijomis.	Pamokose mums užduotys parenkamos taip, kad mes dirbtume su informacinėmis technologijomis.	Pamokose naudojamos technologinės priemonės padeda mano vaikui geriau mokytis.

11 lentelė. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo teiginiai pagal respondentų grupes iš srities „Lyderystė ir vadyba“

Respondentų grupė Teiginio numeris	MOKYTOJAI	MOKINIAI	TĖVAI
16.	Mes tariamės dėl mokyklos vizijos, tikslų ir veiklos prioritetų.	Aš žinau, kokia yra mokyklos ateities svajonė (vizija).	Tėvai turi galimybę dalyvauti planuojant mokyklos ateitį (perspektyvą).
17.	Sprendimai dėl veiklos tobulinimo grindžiami mokyklos veiklos įsivertinimo rezultatais ir bendromis diskusijomis.	Esu skatinamas rodyti iniciatyvą, diskutuoti, mąstyti ir kūrybiškai veikti.	Mokytojai bendradarbiauja su manimi dėl asmeninės vaiko mokymosi pažangos.
18.	Mūsų mokyklos vadovai siekia, kad mokykla keistųsi, tobulėtų.	Aš pasitikiu savo mokyklos vadovais.	Aš pasitikiu mūsų mokyklos vadovais.
19.	Priimant sprendimus mokykloje atsižvelgiama į nuomonių įvairovę, palaikoma diskusija.	Mano tėvai aktyviai dalyvauja renginiuose, bendruose susitikimuose su mokytojais, pamokose.	Mokyklos bendruomenė (tėvai, mokiniai, mokytojai) atvirai diskutuoja apie veiklas ir atsakomybę.
20.	Mes mokomės drauge ir vieni iš kitų.	Mūsų mokyklos mokytojai nuolat mokosi, tobulėja.	Mūsų mokyklos mokytojai nuolat mokosi, tobulėja.

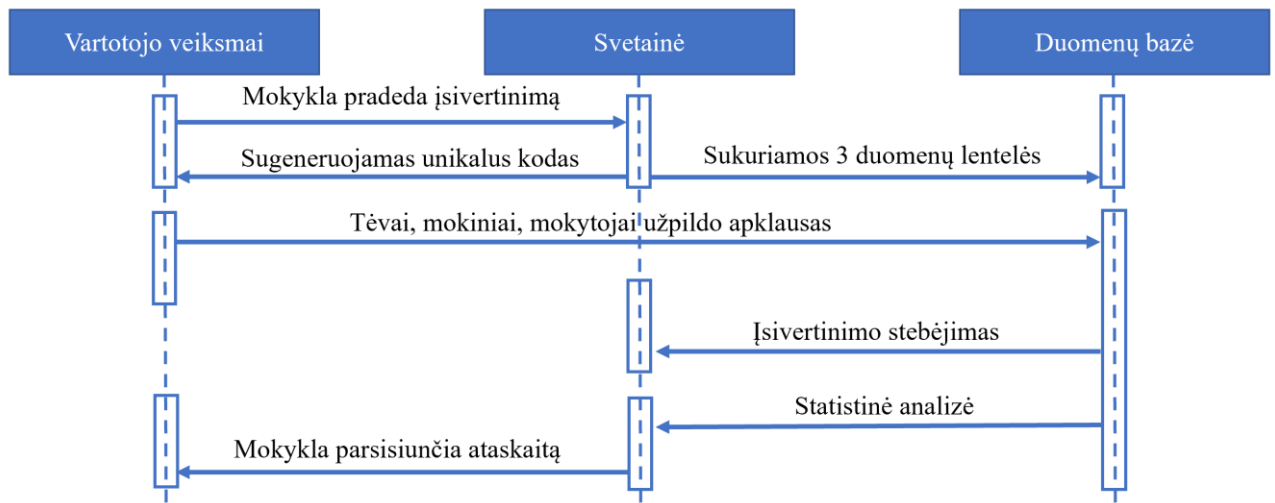
10 lentelėje pateikti teiginiai iš trečiosios įsivertinimo srities „Ugdymo(si) aplinkos“, kurios rodikliai yra įranga ir priemonės, pastatas ir jo aplinka, aplinkų bendrūra, mokymasis ne mokykloje, mokymasis virtualioje aplinkoje. 11 lentelėje pateikti teiginiai iš ketvirtosios įsivertinimo srities „Lyderystė ir vadyba“, kurios rodikliai yra perspektyva ir bendruomenės susitarimai, lyderystė, mokyklos savivalda, veikimas kartu, bendradarbiavimas su tėvais, mokyklos tinklaveika, kompetencija, nuolatinis profesinis tobulėjimas.

Taigi, skaitmeninio įrankio kūrimo funkcionalumas matyti iš 4 lentelės iqesonline Lietuva sistemos privalumų (T3), kuriuos verta tęsti ir naujo skaitmeninio įrankio lūkesčių (T5, T6, T7). Naujas funkcionalumas matyti iš žvalgybinio tyrimo (7 lentelė) ir Nacionalinės švietimo agentūros analizuotos medžiagos apie įsivertinimą, įrankio turinys matyti 8, 9, 10, 11 lentelėse. Apibendrinus naujasis įrankis turėtų:

1. Generuoti apklausas tėvams, mokiniams, mokytojams, tačiau svetainėje turėtų būti įdėtas variantas spausdinimui;
2. Teikti dalinę ataskaitą priskiriant mokyklos veiklą pagal rodiklius lygiams pagal 2016 metų metodiką;
3. Stebėti realiu laiku, kiek respondentų yra atsakę į apklausas;
4. Metodologinių žinių ir instrukcijų skiltį;
5. Skaičiuoti planuojamo tyrimo imtį ir patikimumą;
6. Teikti galimybę gauti visus duomenis gilesnei analizei.

3.3. Skaitmeninio įrankio, skirto mokyklų veiklos kokybei įsivertinti, architektūra

Skaitmeninio įrankio, skirto mokyklų veiklos kokybei įsivertinti, sekų diagrama pavaižduota 7 pav.

7 pav. Skaitmeninio įrankio, skirto mokyklų veiklos kokybei įsivertinti, sekų diagrama

Schemoje vartotojai suprantami ir kaip mokyklų administratoriai, ir kaip respondentai. Visas įsivertinimo procesas prasideda nuo to, kad mokyklos administratorius, susikūręs paskyrą, pradeda įsivertinimą – šiuo veiksmu yra sukuriamos 3 lentelės duomenų bazėje. Viena lentelė skirta mokinių atsakymams kaupti, antra – mokytojų, trečia – tėvų. Duomenų lentelėms yra sukuriami automatiškai pavadinimai (kodai), kurie parodomi ir svetainėje, ir kuriuos turės įrašyti respondentai prieš atlikdami apklausą taip užtikrinant, kad apklausos rezultatai būtų perkelti į konkrečią duomenų lentelę. Administratoriaus paskyroje galima stebėti realiu laiku, kiek respondentų yra atsakę, taip pat ar tiek respondentų užtenka, kad įsivertinimo rezultatai būtų patikimi ir galėtų būti apibendrinami ir taikomi visai mokyklai. Bet kuriuo metu administratorius gali gauti įsivertinimo (net ir nebaigto) rezultatų analizę, kurią gali parsisiųsti *.pdf* formatu.

SKAITMENINIO ĮRANKIO, SKIRTO MOKYKLŲ VEIKLOS KOKYBEI ĮSIVERTINTI, KŪRIMO PROCESAS IR REZULTATAI

Šioje darbo dalyje aprašomas skaitmeninio įrankio, skirto mokyklų veiklos kokybei įsivertinti, kūrimo problemos ir jų sprendimo būdai, testavimo rezultatai, galutinio produkto aprašymas, metodinės-praktinės rekomendacijos. Šis skyrius informatikos mokslų kontekste yra esminis, nes norint sukurti panašų įrankį mokyklų veiklos kokybės įsivertinimui arba panašios struktūros įrankį transformuojant jį į kitą sritį, mokslininkui-kūrėjui būtinos jau kurto įrankio proceso išvalgos. Tad šios dalies tikslas ir yra tinkamai detaliam aprašyti įrankio kūrimo procesą, kad kiti kūrėjai galėtų išvengti dalies klaidų.

4.1.Įrankio kūrimo proceso problemos ir jų sprendimo būdai

Kūrėjo žinių ir įgūdžių trūkumas programuojant .php kalba. Nors kūrėjo žinios ir įgūdžiai dirbant su HTML5 buvo pakankamos, buvo suprasta, kad neišvengiamai reikės metodo užmegzti ryšį tarp duomenų bazės ir vartotojo veiksmų, kadangi įrankis yra internetinė svetainė, o ne į kompiuterį įdiegiama programinė įranga. Šiuo atveju buvo priimtas sprendimas mokytis ne pradmenų, o iš karto mokytis kurti vartotojo prisijungimo ir registracijos sistemą žiūrint Hostinger parengtus vaizdo įrašus ir kitus megėjiškus įrašus. Šis sprendimas, subjektyviu vertinimu, pasiteisino, nes besimokant norint išspręsti konkrečią užduotį, išmokstama ir sintaksės.

Duomenų bazės pasirinkimas. Buvo išmokta užmegzt ryšį su duomenų baze, susipažinta su php MyAdmin galimybėmis. Iškilusi problema buvo ta, kad prisijungus į localhost duomenų bazę, išjungus kompiuterį, duomenų bazė negali veikti, tad buvo priimtas sprendimas pasinaudoti Hostinger duomenų baze.

Kokios duomenų lentelės turi būti duomenų bazėje? Duomenų bazėje, akivaizdu, turi būti registracijos duomenų lentelė, kurioje būtų saugomi užsiregistravusių mokyklų duomenys. Tačiau kiekvienos mokyklos, pradėjusios įsivertinimą, duomenys turėtų būti kaupiami atskiroje lentelėje, t. y. mokytojų atsakymai, mokinių atsakymai, tėvų atsakymai. Šis iššūkis buvo išspręstas taip: mokyklai pradėjus įsivertinimą yra sukuriamos trys lentelės.

Kaip žinoti, kurios mokyklos respondentas atsakė apklausa? Šiam klausimui spręsti buvo sugalvotas sprendimas generuoti pusiau unikalūs kodai, kuriuos respondentai įvedę galėtų užpildyti klausimyną. Šiame etape didžiausia problema iškilo dėl generuojamo kodo – kiek skaitmenų jis turėtų turėti, kaip užtikrinti, kad kodai nesikartotų. Buvo naudojama .php kalboje rand(a,b) funkcija, kuri generuoja „atsitiktinį“ skaičių, kuris patenka į intervalą [a;b], kur a = 1000, b = 9999. Kad kodai nesikartotų, prie keturženklio kodo, prirašomas mokyklos ID numeris iš registracijos lentelės, taip pat prirašoma A raidė, jei apklausa skirta mokytojui, B, jei mokiniui, C, jei tėvui. Tad visi 3 generuojami kodai vienai mokyklai kuriami taip:

```
$x = rand(1000, 9999);  
$y = rand(1000, 9999);  
$z = rand(1000, 9999);  
$kodas1 = $id . "A" . $x;  
$kodas2 = $id . "B" . $y;  
$kodas3 = $id . "C" . $z;
```

Kodai yra pusiau unikalūs, nes mokyklos turi unikalius kodus, tačiau unikalaus kodo neturi kiekvienas respondentas. Norint turėti visiškai unikalius kodus, mokyklos arba sistema turėtų juos siųsti paštu kiekvienam respondentui asmeniškai, arba kiekvienas respondentas turėtų susikurti paskyrą. Šie funkcionalumai būtų privalumas, bet įvertinus išteklius ir rezultata, šiame įrankyje tai nediegiama. Kaip argumentas, kodėl toks funkcionalumas nėra esminis, būtų pati veiklos kokybės įsivertinimo metodologijos esmė – įsivertinimas yra savanoriškas, grįstas bendruomenės narių sąmoningumu, atsakomybe, procesas. Kad būtų mažiau kintamųjų, duomenų bazėje pradedant įsivertinimą yra sukuriamos 3 lentelės, kurių pavadinimai ir yra \$kodas1, \$kodas2, \$kodas3.

Koks turėtų būti pagrindinis svetainės puslapis? Svetainėje yra mokytojų, mokinių ir tėvų apklausos, mokyklos administratoriaus paskyra, aprašyta metodologija. Labai svarbu, kad atvertus pagrindinį svetainės puslapį, tėvai, mokiniai ir mokytojai (respondentai) be didelių pastangų suprastų, ką spausti. Buvo priimtas sprendimas pagrindiniame puslapyje palikti 3 „kortelės“ – viena kortelė su trimis mygtukais „užpildyti apklausą“ mokytojams, mokiniams, tėvams, antroji kortelė – prisijungimas, trečioji kortelė – registracija. Visa kita informacija apie įsivertinimą, metodologiją, galimus kitus įrankius, patarimus, išteklius, pateikiama tik turint paskyrą.

Slaptažodžių apsauga. Mokykloms registruojantis ir sukūrus slaptažodį, jis įsirašo į duomenų bazę, bet jis yra matomas duomenų bazės valdytojui, tad sukūriamas slaptažodis užrašant jį į duomenų bazę, užrašomas kaip hash funkcija:

```
$hashedPassword = $row["password"].
```

Taip pat siekiant išvengti „grubios jėgos“ ar kitų panašių atakų prieš saugumo sistemą, reikalaujama vartotojui sukurti slaptažodį mažiausiai iš 8 simbolių, iš kurių būtų bent vienas skaitmuo ir bent vienas specialusis simbolis. Prisijungiant prie svetainės reikia pažymėti, kad jungiasi ne robotas.

Duomenų vizualizacija. Iš lentelės duomenų programa turi pateikti skritulines diagramas, iš kurių matyti, kiek respondentų ir kaip atsakė į klausimus. Duomenims vizualizuoti buvo naudojama Google biblioteka (<https://developers.google.com/chart/interactive/docs/gallery/piechart>).

Mokyklos administratoriaus darbo pradžia. Faile atlikti_įsivertinima.php kodas skaičiuoja atliktų apklausų atsakymų vidurkius Likerto skalėje, braižo skritulines diagramas, tačiau nepaspaudus mygtuko „Atlikti įsivertinimą“ pirmą kartą visos reikšmės duomenų bazėje yra *null* ir kodas neveikia. Sprendimų šioje situacijoje galima sugalvoti keletą, tačiau buvo sugalvota, kad kodai yra generuojami iškart mokyklai prisiregistravus ir nereikia spausti mygtuko „Atlikti įsivertinimą“. Mygtukas

pakeistas į „atlikti naują įsivertinimą“, kuris paleidžia keletą funkcijų, kurios ištrina duomenų bazėje esančias lenteles, sukuria naujus kodus, juos parodo, sukuria naujas lenteles.

4.2. Testavimo rezultatai

Įrankio testavimas vyko keliais lygiais. Pirma, pilotinėje mokykloje (gimnazijoje) vykdomo mokyklų veiklos įsivertinimo metu klausimyno pabaigoje mokytojams, mokiniams, tėvams formuluojamas atviras klausimas „Pasidalinkite keliais sakiniais apie šį įrankį. Ar jį naudoti lengva, ar viską iš karto supratote, ar patrauklus dizainas?“. Antra, mokyklos administratorius, vykdęs apklausą pateikė pastabas apie įrankio funkcionalumą. Trečia, komunikacijos ekspertas, turintis 10 m. patirtį produkto kūrimo ir rinkodaros srityje, pateikė pastebėjimus apie įrankio dizainą.

Apibendrinti mokyklos administratoriaus pastebėjimai:

1. Nėra „pamiršau slaptažodį“ funkcijos.
2. Reikia padidinti *radio button*, nes sunku spausti.
3. Lengva prisiregistruoti.
4. Labai aiški struktūra, nors daug grafikų.
5. Malonu spausti „minkštus“ mygtukus.

Apibendrinti komunikacijos eksperto išsakyti minusai:

1. Apklausoje nėra tarpo tarp teksto ir *radio button*.
2. Siūlomas neserifinis šriftas interneto svetainėms.
3. Produkto aprašymas (metodologija) turėtų būti pateikta prieš registruojantis.

Apibendrinti komunikacijos eksperto išsakyti plusai:

1. Įrankis nežaismingas, todėl suteikia rimtumo, solidumo įvaizdį.
2. Pagrindinis puslapis labai aiškus, nes viskas suskirstyta tikslinėmis grupėmis.
3. Logotipas – didelis privalumas. Paryškintas „SI“ asocijuojasi su tarptautines SI vienetų sistema, kas suteikia įspūdį, kad įrankis apdoroja kiekybinius duomenis.
4. Apklausoje tinkamai išskirti atskiri klausimai sekcijomis.

Apibendrinti respondentų pastebėjimai:

1. Trumpa nuoroda, trumpas kodas, trumpa apklausa.
2. Galima suklysti rašant kodą.
3. Panašus įrankis į Google Forms, Microsoft Forms.
4. Ne visi klausimai suprantami, nesunumeruoti.
5. Patrauklus dizainas.

4.3. Galutinio įrankio funkcionalumo aprašymas

Logotipas ir pavadinimas. Įrankio pavadinimas yra *isivertinimas.lt*, šalia jo prierašas „Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo instrumentas“. Pavadinimas parinktas toks, nes kasdienėje kalboje mokyklos vartoja terminą – įsivertinimas. Logotipe svarbiausi du aspektai – pirma, spalvos parinktos lyg tai būtų klinikos logotipas arba gydytojo kabineto logotipas (žr. 8 pav.). Jau pirmame svetainės puslapyje apie įsivertinimą kalbama metaforiškai, kaip apie gydytojo apžiūrą. Toks būdas pasirinktas, nes įsivertinimas yra sudėtingas konceptas.

8 pav. Skaitmeninio įrankio, skirto mokyklų veiklos kokybei įsivertinti, logotipas

9 pav. *isivertinimas.lt* įrankio pagrindinis puslapis

Žemiau pateikiamas tekstas, esantis pradiniam puslapyje:

„Per gydytojo apžiūrą gydytojas įvertina jūsų bendrą būklę - kurios organų sistemos veikia puikiai, kurios prasčiau. Geras gydytojas pasiūlys įvairių prevencijos priemonių, bandys išsiaiškinti negalavimų priežastį, o ne malšinti pasekmes. Labai panašiai vyksta mokyklų veiklos kokybės įsivertinimas. Skirtumas tik tas, kad mokyklų bendruomenės pačios gali nustatyti savo įvairių veiklų grupių lygį. Toks įsivertinimas reikalingas tolimesniam planavimui, veiklų tobulinimui. Kitaip sakant, įsivertinimas yra vadybos ciklo dalis. Akivaizdu, kad kuo išsamesnis bus įsivertinimas (diagnozė), tuo tikslesnės tobulinimo priemonės sugalvojamos. Tikslumas pasiekiamas derinant

įvairius informacijos šaltinius – apklausų rezultatus, mokinių išorinių patikrinimų rezultatus, lankomumo, pažangumo rodiklius, kitus kokybinius duomenis. Šioje svetainėje rasite įrankį, skirtą mokyklos veiklos kokybei įsivertinti. Instrumentas paremtas 2016 m. švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtinta metodika“ (tekstas iš įrankio, parengtas autoriaus).

Antra vertus, logotipe yra išskirta sangražos dalelytė „si“, kuri akcentuoja, kad tai yra ne vertinimas, ne įvertinimas, o įsivertinimas, kitaip sakant, kad įsivertinimą atlieka pati bendruomenė, o ne pasamdyti asmenys iš išorės.

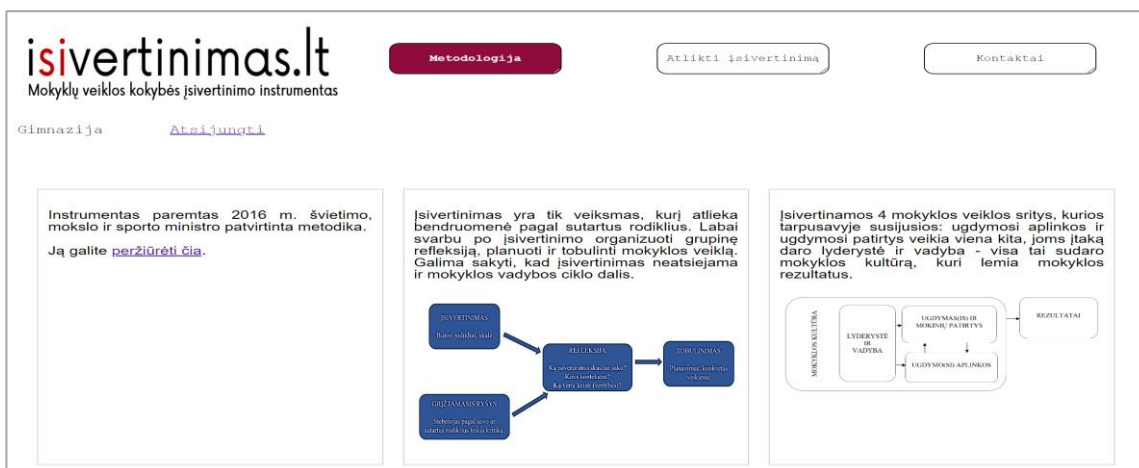
Pagrindinis puslapis. Pagrindinį puslapį sudaro logotipas, įrankio aprašymas, trys interaktyvios sekcijos, licensija (9 pav.). Pirmojoje interaktyvioje sekcijoje yra trys mygtukai, kuriuos paspaudus, atidaromos mokytojų, tėvų, mokinių apklausos. Antrojoje interaktyvioje sekcijoje yra prisijungimo sistema, o trečiojoje – registracijos sistema. Paspaudus ant logotipo, vartotojas yra nukeliamas į tą patį pagrindinį puslapį, tai naudinga, kai įvedami neteisingi duomenys ir nenorint jų trinti, norima pildyti prisijungimo ar registracijos duomenis iš naujo.

Mokytojų, mokinių ir tėvų apklausos. Respondentai, gavę kodą iš mokyklos administratoriaus, įveda jį prieš pildant apklausą (apklausos fragmentai pavaizduoti 10 pav.).

APKLAUSA TĖVAMS					
Kodas, kurį Jums suteikė mokyklos administratorius: <input type="text"/>					
Mano vaikas pasitiki savo jėgomis.	☐ Visiškai sutinku	☐ Iš dalies sutinku	☐ Iš dalies nesutinku	☐ Visiškai nesutinku	☐ Negalinu atsakyti
Mano vaikas gerbia kiekvieną asmenį.	☐ Visiškai sutinku	☐ Iš dalies sutinku	☐ Iš dalies nesutinku	☐ Visiškai nesutinku	☐ Negalinu atsakyti
Mokyklos bendruomenė (tėvai, mokiniai, mokytojai) atvirai diskutuoja apie veiklas ir atsakomybę.	☐ Visiškai sutinku	☐ Iš dalies sutinku	☐ Iš dalies nesutinku	☐ Visiškai nesutinku	☐ Negalinu atsakyti
Mūsų mokyklos mokytojai nuolat mokosi, tobulėja.	☐ Visiškai sutinku	☐ Iš dalies sutinku	☐ Iš dalies nesutinku	☐ Visiškai nesutinku	☐ Negalinu atsakyti
Pateikti					

10 pav. Apklausos tėvams fragmentai

Mokyklos administratoriaus paskyros aplinka (Metodologija). Šioje skiltyje mokyklos administratoriui pateikiama informacija apie metodiką, kuria paremtas įrankio veikimas, taip pat praplečiamas įsivertinimo konceptas ir paaiškinamas skirtumas tarp įsivertinimo, refleksijos, grįžtamojo ryšio. Puslapis pateiktas 11 pav.

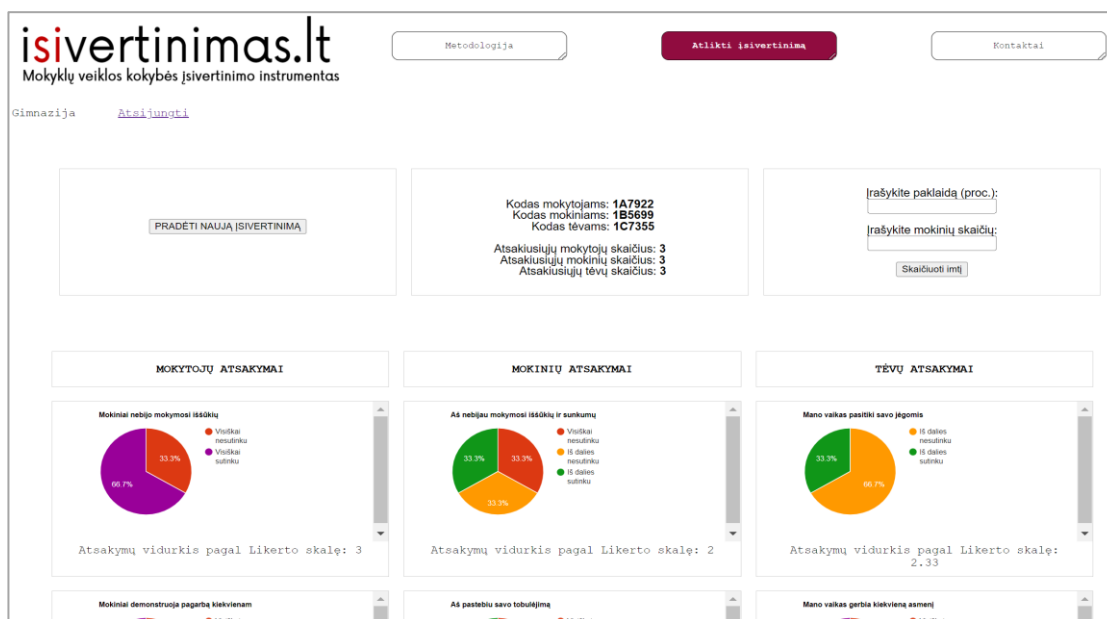
11 pav. Mokyklos administratoriaus paskyros aplinka (Metodologija).

Mokyklos administratoriaus paskyros aplinka (Atlikti įšivertinimą). Šioje skiltyje (12 pav.) mokyklos administratorius gali pradėti naują įšivertinimą, matyti kodus, mokytojų, mokinių, tėvų atsakiusiųjų skaičių, taip pat skaičiuoti tyrimo imtį pagal formulę:

$$I = \frac{1}{\Delta^2 + \frac{1}{N}}$$

čia I – tyrimo imtis, Δ – tyrimo paklaida (proc.), N – visa populiacija (NŠA, 2022).

Žemiau mokyklos administratorius gali matyti atsakiusiųjų pasiskirstymą procentais pagal klausimus ir respondentų grupes.

12 pav. Mokyklos administratoriaus paskyros aplinka (Atlikti įšivertinimą).

Kontaktų skiltis. Kontaktų skiltyje pateikiami įrankio kūrėjo kontaktai klausimų dėl įšivertinimo metodologijos, įrankio ar organizavimo tikslu.

4.4.Patarimai ir rekomendacijos kuriant įrankį mokykloms

Nors vadyba, įsivertinimas, besimokančios organizacijos kūrimas yra bendriniai konceptai, visgi norint perkelti verslo modelius, iš kur daugiausiai ir kilę minėti konceptai, į mokyklas, reikia atsižvelgti į mokyklos darbo specifiką, kontekstą, kuris aprašytas 1.3. skyrelyje. Dėl mokyklų veiklos specifiškumo, verta suformuluoti patarimus, analizuotus šio darbo apimtyje, mokslininkams, kūrėjams, programuotojams, kurie norėtų kurti įrankius mokykloms:

1. Norint išsiaiškinti užsakovo poreikį produktui neužtenka aptarti su mokyklų darbuotojais, imti interviu ar pan., nes mokyklų praktika gali būti vienokia, o švietimo politikos kryptys kitokios. Vertėtų išnagrinėti valstybinius dokumentus, metodikas, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ar jai pavaldžių įstaigų sukurtą metodinę medžiagą.
2. Apgalvoti, ar mokykloms tikrai reikalingas kuriamas skaitmeninis įrankis. Skaitmeninis įrankis mokykloms turėtų padėti sutaupyti žmogiškųjų ar materialinių resursų, ir neturėtų priemonė pakeisti ugdymo ar mokyklos veiklos tikslo.
3. Jeigu įmanoma, kuriant įrankius mokykloms, tinka agile metodo principai, bet tik dalinai. Pavyzdžiui, šiame darbe kurto įrankio procese, jeigu būtų taikomas agile metodas, mokyklų bendruomenė turėtų dažnai testuoti įrankį, o tai būtų papildoma našta mokykloms. Jeigu produktą tik peržiūrėtų, bet neišbandytų mokyklos administratorius, tada metodas tinka.
4. Kūrėjui turėti patirties su mažesniais švietimo projektais. Žinoma, didžiausią vertę turėtų mokykloje dirbantis specialistas, gebantis kurti tokius įrankius.
5. Neskubėti programuoti. Reikėtų daugiausiai laiko skirti vizijos išgryninimui, skaitymui, medžiagos nagrinėjimui, vėliau planavimui, projektavimui, o galiausiai programavimui. Tai leis lengviau mokytis programuoti kuriant produktą, nes bus aišku, koks turi būti galutinis produktas.

IŠVADOS

1. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimas suprantamas kaip mokykloje vykstančio vadybinio ciklo dalis. Bendruomenė įsivertina savo veiklą pagal sutartus kriterijus. Po įsivertinimo seka grupinė refleksija ir veiklos tobulinimo planavimas, konkretūs žingsniai. Mokyklos kriterijus pasirenka iš Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2016 m. patvirtintos Metodikos, kurioje mokyklos veikla suskirstyta į 4 tarpusavyje susijusias priežastiniais ryšiais sritis: ugdymosi aplinkos ir ugdymosi patirtys viena su kita sąveikauja, o joms įtaką daro lyderystė ir vadyba. Šios trys sritys sudaro reiškia kultūrą, kuri lemia mokyklos rezultatus. Pagal šias 4 sritis egzistuoja atitinkami klausimynai mokiniams, mokytojams ir tėvams, tačiau apklausų duomenys turėtų būti derinami su kitais mokyklos turimais duomenimis, taip pat galima rinkti ir kokybinius duomenis įvairiais metodais.
2. Virš 90 proc. Lietuvos mokyklų nuo 2002 m. iki 2022 m. veikė *Iqesonline Lietuva* įsivertinimo sistema, kuri leido mokyklai administruoti ir kontroliuoti įsivertinimo procesą. Sistema turėjo kelis neigiamus aspektus, nes neatitiko modernių saugos reikalavimų ir nesuteikė galimybės analizuoti įsivertinimo duomenis giliau. Nuo 2022 m. dauguma mokyklų įsivertinimą organizuoja pasitelkdamos Google Forms, Microsoft Forms, Microsoft Excel įrankius, rekomenduotus Nacionalinės švietimo agentūros. Šiuo metu mokyklose nėra vienos informacinės sistemos, kuri apjungtų įsivertinimo procesą ir duomenų apdorojimą.
3. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo modelis yra labai platus, laisvas ir įvairus, todėl skaitmeninis įrankis gali būti skirtas tik kuriam nors įsivertinimo etapui arba funkcijai atlikti, palengvinti. Šis įrankis automatizuoja respondentų kiekybinių duomenų rinkimą pagal Metodiką, suteikia galimybę stebėti duomenis realiu laiku ir pateikia analizę. Įrankis nepadengia grupinės refleksijos, planavimo, tobulinimo, kokybinių duomenų rinkimo, veiklos tyrimo metodo ir pan.
4. Sukurtas skaitmeninis įrankis, skirtas mokyklų veiklos kokybei įsivertinti, pagal apibendrintus užsakovų ir švietimo ekspertų kriterijus: atitikti Švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintą metodiką, leisti galimybę gauti pirminius duomenis gilesnei analizei kitomis programomis, įrankyje teikiama metodinė medžiaga, galima skaičiuoti tyrimo imtį.

LITERATŪRA

- Ališauskas, A., Ališauskienė, S., Gerulaitis, D., Kaffemanienė, I., Melienė, R., & Miltenienė, L. (2011). Specialiųjų ugdymo (si) poreikių tenkinimas: Lietuvos patirtis užsienio šalių kontekste. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
- Argyris, C., & Schön, D. O. N. A. L. D. (1978). What is an organization that it may learn. Organizational learning: A theory perspective, Argyris C, Schoen DA (eds). Addison-Wesley: Reading, MA, 8-29.
- Baumeister, R. F. (2007). Self-regulation.
- Bhattacharjee, A. (2012). Social science research: Principles, methods, and practices.
- Bryman, A. (2016). *Social research methods*. Oxford university press.
- Demski and Racherbäumer (2017). *What data do practitioners use and why? Evidence from Germany comparing schools in different contexts*
- Department of Education (2019). School improvement systems in high performing countries. [Prieiga internete: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/905496/School_improvement_systems_in_high_performing_countries.pdf]
- EUROPOS KOMISIJA. „Nacionalinės švietimo sistemos”. [Prieiga internete: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/>].
- Groff, L., Smoker, P. (2007). *Introduction to Future Studies*. California State University: Global Options.
- Gudaitė, L. (2015). Pagalbos sistemos sukūrimas – kokybės vadybai mokykloje stiprinti. Geros mokyklos link, 41-49. [Prieiga internete: http://www.esparama.lt/documents/10157/490675/2015_Geros_mokyklos_link.pdf/c7f9894a-10fc-44cf-86ab-d0f144266a0b]
- Hattie, J. A. C., & Donoghue, G. M. (2016). Learning strategies: A synthesis and conceptual model. *npj Science of Learning*, 1, 16013.
- Hattie, J., & Clarke, S. (2018). *Visible Learning: Feedback* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429485480>
- Johnson S. (2009). *Kas paėmė mano sūrį?*

- Jucevičienė P. (2007). *Besimokantis miestas*.
- Kazlauskienė, A., Gaučaitė, R., & Pocevičienė, R. (2012). *Savivaldaus mokymosi, orientuoto į inovatyvius sprendimus, sistema*. Šiauliai: Šiaulių knygriškla.
- Kolb, D. A. (1981). *Learning styles and disciplinary differences. The modern American college*, 1, 151-164.
- Kotter J. ir Rathgeber H. (2005). *Mūsų ledkalnis tirpsta*.
- Kvedaraitė, N. (2009). *Šiuolaikinės mokyklos kaip besimokančios organizacijos bruožų raiška personalo savivaldaus mokymosi sklaidos procesuose*. Šiauliai: Šiaulių universitetas.
- Lietuvos statistikos departamentas. (2019). *Lietuvos statistikos metraštis*. Lietuvos statistikos departamentas.
- LR VYRIAUSYBĖ (2008). *Formaliojo švietimo kokybės užtikrinimo sistemos koncepcija*. [Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.332022/asr>]
- LR Vyriausybė (2016). *Mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodika*. [Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/4ee6e9e0fc9911e5bf4ee4a6d3cdb874>]
- Melnikas, B., Smaliukienė, R. (2008). *Strateginis valdymas. Mokomoji knyga*. Vilnius: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, p. 29.
- National Research Council. (2000). *How people learn: Brain, mind, experience, and school: Expanded edition*. National Academies Press.
- Neifachas S., Slušnienė G., Butvilas T. (2022). *Mokyklų pasirengimo diegti atnaujintas pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrąsias programas veiklos tyrimas*. Prieiga internete <https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2022/06/Tyrimo-ataskaita-2022-06-10.pdf> [žiūrėta 2022-12-29]
- Nelson S, Conner C. 2008. *Developing self-directed learners*. Retrieved January 15, 2008. [Prieiga internete: <http://www.nwrel.org/planning/reports/self-direct/self.pdf>]
- NŠA (2020). *Viešoji konsultacija: Bendrojo ugdymo mokyklos įsivertinimas kaip nuolatinis kokybės vadybos procesas*. [Prieiga internete: https://www.youtube.com/watch?v=uYJQjjcP2YI&ab_channel=Nacionalin%C4%97%C5%A1vietimoagent%C5%ABra]

NŠA (2021). Seminaras: Duomenų analizė, interpretavimas ir panaudojimas tobulinant mokyklos veiklą. [Prieiga internete:

https://www.youtube.com/watch?v=q17O1v4S_zk&t=3592s&ab_channel=Nacionalin%C4%97%C5%A1vietimoagent%C5%ABra

NŠA (2021). Viešoji konsultacija „Įsivertinimas ir besimokanti mokykla“ [Prieiga internete:

https://www.youtube.com/watch?v=AltAVxcDooo&t=50s&ab_channel=Nacionalin%C4%97%C5%A1vietimoagent%C5%ABra

NŠA (2021). Viešoji konsultacija: Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimas: kas naujo? [Prieiga internete:

https://www.youtube.com/watch?v=6ZhQP61xxBY&t=991s&ab_channel=Nacionalin%C4%97%C5%A1vietimoagent%C5%ABra

NŠA (2021). Viešoji konsultacija: Mokinio individualios pažangos ir mokyklos pažangos sampratos paieškos. [Prieiga internete:

https://www.youtube.com/watch?v=ysAoMdy2QQs&t=55s&ab_channel=Nacionalin%C4%97%C5%A1vietimoagent%C5%ABra

NŠA (2022). Mokymai mokyklų atstovams: Praktinis „Microsoft Excel“ taikymas. [Prieiga internete:

https://www.youtube.com/watch?v=kbzZG46r2iE&t=466s&ab_channel=Nacionalin%C4%97%C5%A1vietimoagent%C5%ABra

NŠA (2022). Mokymai: Duomenų apdorojimas, analizė ir vizualizavimas su MS Excel Power Query ir Pivot įskiepiais. [Prieiga internete:

https://www.youtube.com/watch?v=rCfd6bgIm6I&t=4394s&ab_channel=Nacionalin%C4%97%C5%A1vietimoagent%C5%ABra

NŠA (2022). Viešoji konsultacija: Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimas kaip veiklos tyrimas.

[Prieiga internete:

https://www.youtube.com/watch?v=kaaI74BS_1w&t=4353s&ab_channel=Nacionalin%C4%97%C5%A1vietimoagent%C5%ABra

NŠA (2022). Viešoji konsultacija: Skaitmeninės kompetencijos įsivertinimo įrankio „SELFIE for TEACHERS“ ištakos ir praktinis naudojimas. [Prieiga internete:

https://www.youtube.com/watch?v=kNuDQMCg2Xk&t=449s&ab_channel=Nacionalin%C4%97%C5%A1vietimoagent%C5%ABra

- NŠA (2023). Viešoji konsultacija: Mokyklų veiklos planavimas, įsivertinimas, tobulinimas ir pažanga. [Prieiga internete: https://www.youtube.com/watch?v=scqRZumAQ3s&t=289s&ab_channel=Nacionalin%C4%97%C5%A1vietimoagent%C5%ABra]
- Oldroyd, D., Teresevičienė, M., & Gedvilienė, G. (2004). Suaugusiųjų mokymasis: andragogikos didaktikos pagrindai: vadovėlis/Margarita Teresevičienė, David Oldroyd, Genutė Gedvilienė.
- Paulionytė, J. (2013). Baigiamojo darbo rengimo metodinės gairės.
- Petty G. (2007). *Šiuolaikinis mokymas. Praktinis vadovas*. Vilnius: Tyto Alba.
- Schmitz, B., & Wiese, B. S. (2006). New perspectives for the evaluation of training sessions in self-regulated learning: Time-series analyses of diary data. *Contemporary educational psychology*, 31(1), 64-96.
- Stankevičienė, A. (2023). *Visuotinė lietuvių enciklopedija*.
- Vaicekauskienė V. (2013). *Geros mokyklos koncepcija*. [Prieiga internete: [GM koncepcija 11-121-V.V..pdf \(smm.lt\)](#)]
- Valtybės pažangos taryba (2019). LIETUVOS PAŽANGOS STRATEGIJA „LIETUVA 2030“
- Westera, W. (2001). Competences in education: a confusion of tongues. *Journal of Curriculum studies*, 33(1), 75-88.
- Žydžiūnaitė, V. (2011). Baigiamojo darbo rengimo metodologija. *Mokomoji knyga. Klaipėda: Klaipėdos valstybinė kolegija*.

PRIEDAI

1 priedas. Žvalgybinio tyrimo interviu su švietimo ekspertais transkripcijos

R1: Edukologijos krypties socialinių mokslų daktarė, gimnazijos vadovė.

L: Ko reikia, kad mokykla tinkamai įsivertintų?

R1: (Juokiasi) Geras klausimas, tiesiai į dešimtuką ir tik negalėčiau pasakyti, kad aš esu labai gerai pasiruošusi pokalbiui su jumis. Na, tiesą sakant, aš papildomai visai nesiruošiau, bet čia gali būti ir tam tikras privalumas, nes nebus kažkokių apgalvotų, parengtų iš anksto frazių. Bet trupučiuką vis tiek galvojau ir galvojau jau iš savo dabartinės pozicijos – vadovės, kurios vadybinis stažas šioje gimnazijoje skaičiuoja antrą mėnesį. Ir vat aš galvoju, mano supratimu, įsivertinimas tai yra grupinė refleksija... tos bendruomenės, bent jau pedagoginės bendruomenės refleksija. Refleksiją aš suprantu, kaip patirties permąstymą. Aš, ta prasme, gilinausi, kad taip ją traktuoja būtent mokslininkai. Ane? Kad tai yra ne kas kita kaip patirties permąstymas. Ir ką reiškia grupinė refleksija, ane? Tai reiškia jinai bazuojasi asmeninės refleksijos pagrindu – aš pats permąstau savo asmeninę patirtį, ane? Po to, mes kažkoku tai būdu randam būdą apie tai kalbėtis, diskutuoti ir permąstyti mūsų tą bendrą patirtį. Taip aš suprasčiau įsivertinimą, kuris atitiktų jo giluminius tikslus ir iš to, iš to, kaip mes tas savo patirtis permąstom, iš to kaip interpretuojam, mes ieškom tam tikrų sprendimų, būdų ir kelių kažką tai tobulinti mūsų profesinėje srityje. Bet dabar kai yra tas klausimas jūsų iškeltas, ir mano pačios jau sau keliamas, kaip tai padaryti, aš šiandien dienai, kaip tai padaryti vadovaujant beveik 100 žmonių kolektyvui, ar ne, kur penkiasdešimt, berods, šeši ar devyni darbuotojai, aš neturiu šiandien atsakymo, aš neturiu šiandien atsakymo, ir aš galvojau apie tai, nes tai, mano supratimu, turi būti pokalbis, tai turi būti kalbėjimasis, pageidautina, gyvas. Šiandien dienai mokykla yra įsisukus labai tokiam stipriam biurokratinių reikalavimų rate. Vienas momentas. Antras momentas, žmonės tikrai mokykloje labai daug dirba, ir jie nori turėti šiek tiek laisvesnio to laiko, ane. Mes dabar pavyzdžiui galvojame apie tai, kaip mes dirbsime rudens atostogų metu. Ir aš girdžiu ir matau žmonių lūkestį dirbti kažkiek tai nuotoliniu būdu, gauti gauti bent vieną laisvą dieną už tas veiklas, kurios buvo atliktos viršvalandžiais. Ir aš suprasdama jų darbo krūvį, negalėčiau atsakyt kitaip. Tai vat yra laiko planavimo, laiko planavimo momentas, kaip kliūtis – mano supratimu, kada atrasti laiko diskusijai? Kai aš pati dirbau įsivertinimo srityje ir kalbėdavau su mokyklų vadovais, aš sakydavau, jo, čia yra prioritetų klausimas, ir taip toliau, žiūrint, kur susidėlioja prioritetus. Iš esmės, aš šiandien sutinku su tuo, bet aš galvoju, kas yra man prioritetas, ane – ar išlaikyti žmones ir šitokiu būdu netgi parodyti, kad aš matau ir vertinu jų darbo sunkumą, ane, leisdama jiems šiek tiek galbūt kitokiu laisvesniu grafiku dirbti atostogų metu. Ar vis dėlto ta įsivertinimo diskusija, nežinau, neturiu šiandien atsakymo. Yra vienas vienas dalykas, antras momentas yra apskritai kalbėjimosi, reflektavimo kultūra. Mes esame, kalbu pavyzdžiui, apie švietimo bendruomenę apskritai, kiek aš turiu patirties,

nes 15 metų aš dirbau nacionaliniam lygmenyje, ir mačiau platesnį mokyklų spektrą. Tai aš manau, kad galiu kalbėti ne tik apie savo gimnazijos bendruomenę, bet apie Lietuvos švietimo bendruomenę apskritai. Mes nesame dar pribrendę atviram profesiniam pokalbiui ir refleksijai apskritai, apskritai refleksijai nesame pribrendę. Nekalbant apie tai, kad jau dalintis tos refleksijos rezultatais, ane, permąstyti, pristatyti, pasakyti, kaip aš traktuojau savo patirtį ir kaip aš ją matyčiau, ane, kaip kaip įstaigos tam tikrą net tobulėjimo dalį, tai va čia yra.. Ir yra dar viena problema, ko gero, dar didesnė ir rimtesnė negu pirmoji. Jeigu mes nakvotume, tai mes, ko gero, ir to laiko atrastume, ane. Ir kitas momentas, tai yra jūsų darbo, kiek aš žinau, esmė, tai yra įrankiai kalbant apie kokybinius aspektus, kalbant apie įsivertinimą kaip refleksiją. Jūs gi pradžioj paminėjote, yra kiekybiniai, yra kokybiniai metodai, tikrai taip. Ir man atrodo, vertinimo, įsivertinimo galbūt viena iš tokių nesėkmių, vienas iš pagalių, kyšančių koją į ratus yra tai, kad nueinam lengvesniu keliu – mes nueinam kiekybinių tyrimų keliu, o kiekybinis tyrimas ne itin inspiruoja refleksiją. Dažniausiai mes tai padarom mechaniškai, ane, vat reikia dar vieno tyrimo, viens du padarėme. Aišku, prie kiekvieno klausimo, jei klausimas suformuluotas profesionaliai, ir aš atsakingai pildau klausimą, taip taip, jis gali atsirasti refleksijos momentai. Bet dažniausiai taip neatsitinka. Dėl dviejų priežasčių, kad ir klausimai, ypatingai, pati bendruomenė kuria tuos klausimų klausimus, jie nebūna labai profesionaliai suformuluoti, vienas momentas. Antras momentas, mūsų požiūris, ane, nu vat reikia tos apklausos, tai sudalyvaukime. Tai va, tai kiekybinis, nu, jis nori nenori daugiau palieka erdvės tokiam formaliam požiūriui į tą tyrimą. Kokybinis ne. Vat jūs dabar manęs klausinėjate, ir aš nu turiu galvoti, ką pasakyti (juokiasi). Nėra galimybės tik formaliai, tik tik sužymėjau ir toliau. Bet kaip su kokybiniu tyrimu medžiagos apdorojimu, kaip vat su įrankiais, aš pavyzdžiui, nežinau, koks įrankis galėtų patenkinti tą poreikį. Manychiau, kad galbūt kažkas panašaus į MaxQDate programą. Aš truputuką esu susipažinus su jos galimybės, bet ji nėra lengva naudojimui, ir vat kai mes kalbam, ane, apie mokyklą, apie tyrimines kompetencijas, tų pačių vadovų ir pavaduotojų, nekalbant jau apie mokytojus, kurių tikrai darbas pagrinde yra su mokiniais. Jie kaip ir netūrėtų būti tyrėjai... Tai čia yra problema.

L: Jeigu aš teisingai išskiriu, tai būtų kliūtys įsivertinimo – laikas, didelės laiko sąnaudos.

R1: Tiesiog galbūt, ne, nevisai taip. Laikas taip, bet ne didelės laiko sąnaudos, bet kada atrasti to laiko, kad žmonės būtų nusiteikę atviram kalbėjimuisi. Jos nedidelės, bet kaip tarp visų darbų atrasti laiko tam.

L: Darbo krūvis tada problema ir kaip atrasti laiko įsivertinimui, ane? Reflektavimo kultūra ir vat įrankio klausimas.

R1: Kokybiniam, ypatingai, tyrimui.

L: O vat dar minėjot, ir pedagoginius darbuotojus, ir nepedagoginius. Ar visus reikėtų darbuotojus įtraukti į įsivertinimą? Ir kokių laipsniu.

R1: Supratau klausimą. Siekiamybė tikriausiai būtų įtraukti ne tik darbuotojus, bet ir mokinius ir mokinių tėvus. Mes visą laiką ir kaip ir dokumente taip fiksuota, ir kalbėdavom, kad tokia būtų siekiamybė. Bet šiandien žiūrint jau per praktinę patirtį, praktinę prizmę, aš manyčiau, būtų sėkmė, jei mes įtrauktume bent jau pedagoginius darbuotojus, kad jie taip vat apgalvotai ir atsakingai atliktų šią darbą. Po to būtų kiti žingsniai. Aš galvoju, vat per kokius penkerius metus galima pasiekti to, kad būtų įtraukta visa mokyklos bendruomenė. Kalbant apie pedagogai, mokiniai tėvai, va šitas tris grupes. Dabar jei jūs klausiate apie nepedagoginius darbuotojus – šitą supratau, techninis personalas ir taip toliau. Aš manau, priklauso nuo srities, į kurią gilinimasi, tematikos. Jei tai kokia nors ugdymosi aplinka, be jokios abejonės, čia jau yra pavaduotojo ūkio ir techninis personalas atsiranda. Jeigu mes kalbėtume, apie aš nežinau, kažkokias spec. pagalbos, pagalbos mokiniui veiklos sritį, tuomet, ko gero, jie labai turėtų aktyviai įsitraukti. Aš manau, kad tai priklauso nuo tyrimo tematikos ir tos vagos, krypties, į kurią šiuo metu mokykla gilinasi.

L: Ačiū. Dabar turiu dar tokį ir išvalgą, ir klausimą. Aš irgi kai dirbau nacionaliniu lygmeniu siek tiek, ir bendravau su mokyklom, tai man tokie du požiūriai pasirodė Lietuvoje. Vieni prašo labai palengvinimo, ir duokite šablona, sukurkite šablona, ir mes panaudosime, na jeigu reikės kažką pakeisime, bet pradžia duokite. O kitas požiūris, kad iš viso leisti pačiom mokyklom kurti nuo 0, kaip jos nori tą įsivertinimą konstruoti be jokių taisyklių. Koks jūsų požiūris būtų šiuo klausimu?

R1: (Juokiasi). Aš tarp šitų dviejų požiūrių ieškočiau aukso vidurio, kompromisinio. Kryptį, ko gero, reikėtų duoti, bet tikrai ne šablona. Šablonas, jisai suvaržo mąstymą, nukreipia to šablono linkme, ir turint omeny, kad nesam mes laisvi, apskritai išsilaisvinimas yra sudėtingas procesas, o turint mūsų, nu mano pavyzdžių kartos, tą postsovietinę, postkuministinę patirtį, o pedagogų tokio amžiaus tikrai yra dauguma. Tai toks, ko gero, padarytų meškos paslauga, šablonizavimas. Aš labiau iš jūsų tų dviejų požiūrių, aš labiau pritarčiau antrajam, bet duot visišką laisvę, tai praktikoje gali reikšti, kad nieko nedarysim arba paleisim vadžias taip, kad patys nesusivoksim, ką mes ten darom. Todėl aš sakau, kad kryptį, ko gero, reikėtų, ir labai reikėtų stiprint pagalbą, pagalbą konsultacinę ir pagalbą įrankiais iš tikrųjų tų įrankių mums reikia, bet gerų kokybiškų ir ne per prievartą brukamų. Ar man reikia įvardinti, ką aš turiu omeny sakydama per prievartą brukamų?

L: Taip.

R1: (Juokiasi). Aš kalbu apie iqes sistema. Iqes sistema buvo nupirka ir buvo iš tikrųjų interesas, kad didžioji dalis mokyklų ją pradėtų naudoti, ir jinai buvo labai jau atkakliai, kaip aš sakau, brukama, ir taip įkyriai siūloma, gal taip pasakykime. Tai aš manau, kad tai nebuvo visiškai teisingas sprendimas,

ir mes turėtume turėti tokią įrankių įvairovę, nesakau, kad jų ten turėtų būti labai daug, bet bent kokių trejetą, penketą gerų, ir vėl tada gali irgi būtų tikrai palengvinimas. Ir būtinai, jei aš kalbu apie trejetą, penketą, ane, tai du trys kokybiniais duomenimis apdoroti, vienas du kiekybiniais. Abejoju, kad galimas vienas universalus, manau turėtų atskirti.

L: Gerai. Dabar tarkime, nesvarbu, kokie ar kokybiniai, ar kiekybiniai rezultatai būna gauti, ar verta juos analizuoti kartu su pasiekimais, lankomumu, išoriniais patikrinimais, egzaminais?

R1: Būtina, būtina, ne tik kad verta, bet yra būtina. Čia jūs klausiate mane apie Geros mokyklos modelį, ane, tai tikrai taip. Aš pritariu Geros mokyklos modeliui, aš laikau jį logišku ir prasmingu. Aš tikrai pritariu, kad mokykla dirba vardan rezultatų, tikrai rezultatas suvokiamas ne vien kaip akademiniai pasiekimai. Ir tikrai taip. Ir vesti, ir ugdyti tą suvokimą, kad ką mes bedarytume, mes darome vardan to, kad gerėtų ugdymo procesas ir gerėtų rezultatai. Tikrai būtina, bet tam irgi reikia tam tikro pribrendimo visos kritinės masės, bent jau tos mokyklos, pedagoginės bendruomenės, reikia tam tikro pribrendimo. Ir aš manau, kad vadovai arba konsultantai, aš kalbu apie konsultacinės pagabos, kuri turėtų padėti išvelgti tas sąsajas, nes šiandien dienai ne visada ne visiems pavyksta pamatyti, ane, ten pavyzdžiui, fizinės aplinkos arba mokymosi ne mokyklos aplinkoje sąsajas su mokinių pasiekimais. Tai pasiekimai suprantami siaurokai, kaip ir vertinimo procesas, bet apskritai atsakant į jūsų klausimą, tai tiesiog yra būtina.

L: Be jūs vis tiek jeigu labiau ir už kokybinius duomenis, bet sakot, kad gali būti kiekybiniai, ir ypač, jei tai yra pasiekimai ar egzaminų rezultatai, jie gali būti derinami. Tai įrankis kiekybiniais tyrimams mokykloj kaip buvo panašiai iqesonline sistema, galėtų būti mokyklose kaip šablonas, va tas mūsų nu minėtas, kad nereikia tų šablonų, bet yra juk vis tiek metodika, ministro patvirtinta, ir klausimynai sukurti, ir kaip vienas iš įsivertinimo įrankių, kažkoks papildantis, ar šitoj vietoj galėtų būti šablonas?

R1: Aš supratau jūsų klausimą, aš vis tiek vengčiau žodžio „šablonas“. O kaip klausimų rinkinys, klausimų pasiūla pagal tam tikras grupes, aš tikrai tam pritarčiau. Aš įsivaizduočiau, vėl ten yra pirmoji sritis, rezultatai, ir ten pagal kiekvieną temą, pagal kiekvieną rodiklį daug klausimų galėtų atsirasti. Kad mes pasirinktume, mes konstruodami savo klausimyną, pasirinktume, kas mums yra aktualu. Mes dabar susiduriame, truputėlį nukrypsiu, atliekam penktokų šeštokų adaptacijos tyrimą, mes kuriam patys, turim pirminį rezultatą, matau, kad turim sėst ir kalbėt, tobulint, mes neturim pasiūlos. Mes operacionalizuojam su geros mokyklos koncepcija ir su jūsų minėtais rodikliais, įsivertinimo rodikliais. Jei mes atsiverstume „psichologinė savijauta“ ir mums čikšt 50 klausimų, ir atsirenkam 5 klausimus. Tai būtų mums labai didelis palengvinimas, tai nebūtų šablonas, tai būtų pagalbinė priemonė, ir sakau, kad mes turėtume šiandien pasirinkimą. Ne tai, kad turime visus 1000 klausimų atsakyti, bet kad iš jų galėtume komponuoti savo klausimynus.

L: Tiesiog, kad iš tos pasiūlos mokyklos susikonstruotų savo teiginių, klausimų krepšelį.

R1: Taip, aš taip matyčiau.

L: Dabar aš nežinau jūsų minėtos programos MaxQDate, bet apie kokybinius tyrimus. Gal primityviai suprantu, bet ar tai galėtų būti kompiuteriu klausimai, kur mokytojai, mokiniai, tėvai parašytų pastraipėlę, atsakymus į tuos klausimus.

R1: Ne, ne, ne. MaxQDate veikia šiek tiek kitaip. Ir vat grįžtant prie jūsų klausimo, nelabai matyčiau prasmę tokiame dalyke. MaxQdate veikia kitaip, reiškia, turim tekstą kažkokį, skaitom tą tekstą, ir aš matau, pavyzdžiui, tam tikrus raktinius žodžius, tarkim „savijauta“, ir aš toj programoj dedu į stalčius tam tikrus teiginius, ir man šitokiu būdu susiformuoja blokas teiginių, kokybinių teiginių apie mokinių savijautą, tada antras, pavyzdžiui, teiginių blokas, smurtas kažkoks ten, ane, ten dedu kažkokous teiginius, kur aš atradau tai, kad mokinys susiduria su psichologiniu smurtu. Ir šitokiu būdu galima koduoti pagal raktinius žodžius, raktines pastraipas, raktines pastraipas, man atrodo, aš vėlgi, esu teoriškai susipažinus ir yra pademonstruota, kaip ten veikia. Ir po to, šita programa, jūs kaip informatikas, jūs įsivesite tą programą, jūs greitai galėsite susivokti, kokias ji galimybes suteikia. Ir tada, kai aš suvedu šitą programą, aš ją prifarfširuoju savo teiginiais, tada ji man leidžia labai sieti, skaičiuoti, pjaustyti, narplioti, bet būtent jinai yra mano įkeltas turinys, ir jisai yra įkeltas iš kokybinių duomenų, ir po to programa skaičiuoja. Ir čia yra tas dalykas, kai kokybiniai duomenys sueina į tyrimą, kuris yra pagrįstas duomenimis. Ta prasme, kodėl kokybinis tyrimas, yra dažnai nepasitikima? Ai ten kažkas kažką pasakė, o šita programa leidžia pagrįsti labai konkrečiai, ane, vat, pavyzdžiui, mūsų penktokų rašinėliuose apie jų savijautą, aš truputėlį čia džiazuoju, vat išaiškėjo tie, tie ir tie momentai, aktualiausias yra tas ir tas, į jį turim didžiausią dėmesį kreipti. Bet tai atėjo iš mūsų kokybinių duomenų, sudėtų į tą programą, ir ji paskaičiavo. Bet mano asmeniškai įgūdis yra silpnas dirbti su ta programa, ir kol nemoki, atrodo sudėtinga. O kaip jūs įsivaizdavot, sakėt tą kokybinio apdorojimo programą?

L: Aš įsivaizdavau duomenų rinkimo, bet jūs sakot, kad čia apdorojimo. Ačiū labai už tą atsakymą. Norėčiau truputėlį paprovokuoti kaip gimnazijos vadovę.

R1: Bandykit (juokiasi).

L: Na tarkime, atliekame kokybinį tyrimą ar kiekybinį, ir na vis tiek kaip vadovas, turi ir intuiciją, ir pažįsta darbuotojus, ir mokinius, ir na, supranta vienas iš darbuotojų turi kažkokį siauresnį požiūrį, gal neįsigilinęs į tam tikrus dalykus, ir jo nuomonė gali būti tam tikrais klausimais paviršutiniška, naivi, na juk nesame visų galų meistrai. Man atrodo, jeigu nevyksta įsivertinimas struktūruotai, tai vadovas kalbasi su visais, dedasi viską į galvą, ten vyksta visa analizė, remiamasi patirtimi, intuicija, ir priima tam tikrus sprendimus. Tai kam dar daryti įsivertinimą, grupinę refleksiją, jei vadovas

adekvatus, gali vertinti kiekvieną pasisakymą, gali vertinti, analizuoti viską pats? Ir kolektyvui lengviau, nieko nereikia galvoti. Vadovas pats sukurs strateginį planą, jis yra vizionierius.

R1: (Juokiasi) Aš išgirdau jūsų klausimą. Ir aš dabar galvoju, ar jums labai gerai pavyko mane išprovokuoti, ar jūs ne tuo adresu kreipiatės. Iš tiesų man dabar yra be galo svarbu išgirsti kolektyvo ir atskirų jo narių nuomones. Aš dabar tokį įdomų laikotarpį išgyvenu, kasdien matau, kaip mes skirtingai suprantam. Ir manau, įsivertinimo prasmė yra išgirsti kolektyvą, išpropovokuoti, jau čia dabar vadovo ar jo komandos užduotis, išpropovokuoti juos permąstyti ir kalbėti apie tai, o vadovus juos išgirsti ir galvoti, ką su tuo daryti. Aš dabar įsivertinu, žinokit (juokiasi) kasdien. Būna gilesnių dienų, būna labiau paviršutiniškų, bet aš kasdien išeinu su kažkokiu nauju atradimu ir nauja savo užduotim, kad va čia reikia daryti kitaip, nes va tavęs neišgirdo, nes čia reikia daryti kitaip, nes tu neišgirdai. Čia reikėtų daryt kitaip, nes čia žmonės tiesiog kitaip mato, kitaip supranta, kitaip bendrauja. Tai ta proga pasisakyti ir išgirsti, ir pamatyti iš kitos pusės tai čia vadovo yra.. Tu gali turėt savo matymą, bet jis nebūtinai sutampa su žmonių matymu ir tu klausaisi, bendrauji ir arba tu darai poveikį, arba tau daro poveikį, arba abipusis tas poveikis turėtų būti. Man kaip naujai vadovei tas be galo svarbu. Aš bandau dabar žmones prakalbint, pradėkim nuo to, nežinau kodėl man dėl to reikia dėti pastangų, nesakyčiau, kad labai daug, bet kažkiek reikia. Priežastys gali būti dvi: arba ankstesnio vadovo kultūra arba tai, kad aš esu labai naujas vadovas, ir žmonės apčiupinėja mane, stebi, žiūri, tyrinėja, kaip čia bus su ta direktore. Tai man sakau, reikia pirmiausia prakalbint žmones. Mes daba tokį įdomų dalyką darome, ko gero, ir jūs savo mokyklo darot, yra tarifkacijos, mokytojų krūvio sandara, kuri turi įtakos tarifkacijai, tai mes dabar su pavaduotoja kalbamės su kiekvienu žmogumi, aš prašau jo pristatyti, ką jis yra nusimatęs iš tų papildomų veiklų ir kaip jis įsivaizduoja tą darantis. Tai vat šitaip pradedam derinti požiūrius, ane. Kaip vienokia ar kitokia veikla galėtų realizuotis, kaip jis galėtų prisidėti prie gimnazijos tikslų įgyvendinimo ir panašiai. Man dabar yra didžiulis poreikis šito dalyko. Ir aš gal ir nujaučiu tam tikrus žmones, bet sakau, atsiskleidžia jų mąstymas, jų matymas, ir dabar mes esame tų mąstymų, tų matymų lauke. Ir man šiandien tai yra būtina, aš neįsivaizduoju savo darbo kitaip, gal po kelių dešimtmečių kitaip atrodys.

L: Aš gal labai sudėtingai suformulavau. Jūs kalbatės kasdien ir tas sakykim, veiklos tyrimas, pavadinasiu, vyksta kiekvieną dieną, nes jūs turite ir viziją, pagal tai ir kalbatės, ir klausiate, ir išgirstate, ir tada klausimas, ar reikia tą įsivertinimą struktūruoti, jeigu tai vyksta kiekvieną dieną, ir viskas suplaukia jums.

R1: Reikia. Ir pas mane dabar kol kas nepadaryta. Reikia, reikia labai aiškiai įsivardyti, kad čia įsivertinimas, vat tokie ir tokie yra jo tikslai, tokie ir tokie uždaviniai. Ir aš su komanda, pavyzdžiui, įsivertinimo šiuo atveju, komanda, mes ieškome, pavyzdžiui, sprendimo tokiai ir tokiai problemai. Aš taip pasakysiu, įrėminti, suteikti formą tam reikia, o kad jis vyksta kasdien, kad jis yra integruotas

į bendrą veiklą mokyklos, tai yra idealu, aš tikrai to siekčiau, bet mes kalbame apie tai, kaip aš reflektuoju, dar nėra taip, kad kiekvienas taip reflektuotų ir kad mes tas refleksijas sudėtume į bendrą mozaiką. Vat jeigu taip įvyks po metų, po dvejų, aš pasakysiu, kad įsivertinimas yra integruotas į mokyklos veiklą ir mes galim jau čia dalintis patirtimi. Aš manau, kad būtų idealu, jei jis būtų integruotas ir susietas su pačiomis įvairiausiomis mokyklos veiklomis, gal ne su visom, čia jau būtų per daug, bet kad mes rinktume informaciją iš to mūsų kasdieninio gyvenimo, tai yra įmanoma, bet rėmai turi būti, rėmai pagrįsti mūsų susitarimais, kad toks tikslas, tokie uždaviniai, ieškom atsakymų į tam tikrus klausimus, ieškome tokių problemų sprendimo kelių, aptariam tuos mūsų pasiūlymus ir nuo kitų metų veikiame tomis linkmėmis. Tokių griaučių, formos, kaip bepavadintum, reikia. Aš taip manau.

L: Ačiū, ir tada dėl kiekybinių, vis dėl to, tų tyrimų. Šiais metais ar darysite gruodžio mėnesį ar mokslo metų gale vat būtent pagal tuos klausimynus, metodikos, ministro patvirtintos, ir apdorosite duomenis kiekybiškai.

R1: Negaliu atsakyti į jūsų klausimą, nes dar... Kad įsivertinimą darysim, tai tikrai, dar nekalbėjom su pavaduotoja apie tai, kokie buvo praeitų metų, kokios yra patirtys, kokie yra praeitų metų rezultatų, nes aš nenorėčiau pradėti visiškai naujo etapo. Aš turiu susivokti, kas yra padaryta, kokios yra tradicijos, ir noriu logiškai tęsti ir gilinti tai, kas yra padaryta. Tiesiog dar apie tai nekalbėjom. Dabar kaip sakot, ar naudosime tuos klausimynus, hmm, aš nelinkusi to daryti, aš nesu kiekybinių tyrimų ir klausimynų megėja, aš ko gero, bandysiu kažkaip argumentuoti ir įtikinti, kad mes eitume labiau kokybinio tyrimo keliu, bet pavyks ar nepavyks, aš nežinau. Aš vis tiek bandysiu išgirsti pavaduotoją, komandą, grupę įsivertinimo, pirmiausia, aš pabandysiu išgirsti žmones, ane, ir truputėlį galbūt, ne galbūt, truputėlį savo matymą derinti prie tų tradicijų, kurios yra šitoje gimnazijoje. Nes gali būti tiesiog staigus matymų šuolis ir jis gali išgąsdinti žmones. Jei jūs kalbate apie mano pasiūlymą, kaip aš matyčiau, esu nelinkus, nes nu aš vis tiek labiau kokybinio, bent jau mišraus labiau šalininkė. O kaip jau bus padaryta, tai paklauskit metų pabaigoje.

L: Gerai. Ir toks gal truputėlį kartojasi klausimas, bet labiau konkretesnis. Mokyklom Nacionalinė švietimo agentūra rengė viešąsias konsultacijas, seminarus, kaip su įvairiais įrankiais – google Forms, Microsoft Forms, ir paskui kaip tuos duomenis kiekybiškai apdoroti MS Excel programa. Ir gavosi, kad kiekviena mokykla, kuri pasirenka tokį kelią pereina per tą Excelį, pati susiveda tuos duomenis, ar pavaduotojas, ar įsivertinimo grupės narys, visa tą praeiną, apdoroja duomenis ir turi. Šitoje vietoje, ar geriau, kad kiekviena mokykla atrastų savo ir tuos duomenis apdorotų. Ar vis dėl to, atsakiau, paspaudžiau mygtuką ir gaunu skritulines diagramas.

R1: Jeigu aš teisingai supratau, jei atsakysiu, nesu tikra, ar visiškai teisingai supratau. Mes čia kalbame apie skirtingus dalykus. Įsivertinimo kelias yra viena, tai ką vadinau rėmais, griaučiais, taip toliau, įrankis yra kita. Tai jūs dabar kalbate apie įrankį? Pavyzdžiui, manoapklausos, kurias naudoju. Bet aš ten savo įdėjau turinį, savo turinį, o kad man padeda paskaičiuoti ir išmeta iš karto diagramas, tris kartus valio, bet aš tikrai ne visom remsiuos. Aš visas pažiūrėsiu, bet ne visom remsiuos. Aš pasakysiu, kad šitas stulpelis, šita diagrama yra tai, kas mums aktualus, mes už to užsikabinam ir su tuo judam toliau. Kad įrankis yra, kuris leidžia greičiau paskaičiuoti, greičiau pabraižyti, pačiam nereikia braižyti ranka, yra tris kartus valio. Turinį įdedam, ko mes klausim, mes gi patys įdedam, ką norim. Ten jau tikrai reikia laisvės, laisvės ir atsakomybės savo konteksto suvokimui ir atitaikymo savo konteksto, o tai kad įrankis padeda techniškai lengviau su tuo susidoroti, puiku.

L: Ačiū už šitą įžvalgą. Įrankis tik automatizavimui, skaičiavimo darbams. O teiginių pasirinkimui, ką aš noriu paklausti, turiu turėti laisvę konstruoti.

R1: Taip, taip. Turiu kryptį kur link, man 4 sritys ir yra tos kryptis, 4 įsivertinimo sritys. Bet jau kur link, tai mes jau sprendžiam pagal savo kontekstą, pagal savo tikslus, pagal savo poreikius.

L: Ačiū, klausimų neturiu, nebent kas nors gimė pokalbio metu...

R1: Gimė noras susipažinti su jūsų darbo rezultatais (juokiasi). Aš lauksiu.

L: Ačiū.

R2: Švietimo ekspertas, turintis 20 metų patirtį švietimo srityje ir 7 metų patirtį mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo srityje.

L: Laba diena, noriu paklausti pirmo klausimo, ar galiu įrašyti mūsų pokalbį tam, kad galėčiau transkribuoti mūsų pokalbį magistro darbe, kuris skirtas mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo įrankio kūrimui?

R2: Taip.

L: Ir ar galėčiau jus darbe pristatyti kaip švietimo ekspertę, turinčią dvidešimties metų patirtį švietimo srityje ir septynerių metų patirtį konkrečiai mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo srityje?

R2: Taip.

L: Gerai. Tai pirmasis mano klausimas būtų toks tiesiog apžvalginis apie apskritai įsivertinimą. Nes tai nėra kažkokia sąvoka, kuri nusistovėjusi galbūt arba labai griežta, tai tiesiog norėčiau sužinot jūsų požiūrį apie mokyklų veiklos kokybės įsivertinimą ir koks tas turi būti įsivertinimas, kad jis veiktų.

R2: Na, tai kad jis veiktų, pirmiausia jis turi būti integrali viso vadybinio ciklo dalis. Tai jeigu jis yra praktikuojamas, tai tiesiog daromos išvados, nusimatomi veiklos tobulinimo keliai, galimybės, ir tai įgyvendinama, tai jis tiesiog negali neveikti.

L: Vadybos ciklo dalis – gal čia galėtumėt truputėlį praplėsti?

R2: Jeigu žiūrėtume pagal tą standartinį Demingo ciklą – planuok, daryk, tikrink, veik – tai jisai būtų toj tikrinimo, ar ne, dalyje, tas įsivertinimas. Tai aš žiūrėčiau pagal tą standartinį vadybinį ciklą, kuris vadinamas Demingo ciklu.

L: Ir tada tas tikrinimas vis tiek remiasi kažkokiais tyrimais – kokybiniais, kiekybiniais – ir va čia irgi norėčiau tokios nuostatos ar požiūrio, kaip reikėtų – ar derint, ar pasirinkti labiau vieną ar kitą?

R2: Aišku, priklauso nuo mokyklos galimybių ir turimų resursų. Bet tas toks visa apimantis vaizdas tai tikriausiai, na, net ne tikriausiai, bet taip turėtų būti, kad visa apimančią vaizdą galima gauti derinti kiekybinius ir kokybinius metodus. Tai čia būtų idealiausia.

L: Iš kiekybinių metodų jūs žinote apie „IQES online“ sistemą. Ne metodų, atsiprašau, įrankių.

R2: Taip.

L: Kuri buvo naudojama gan plačiai. Tai dabar norėčiau konkrečiai apie tą įrankį ir paklausti. Kokios jo buvo funkcijos, ką jis galėjo padaryti, padėti, na, plusai, minusai kartu gal atsiskleis tame atsakyme?

R2: Tai buvo mokyklų įsivertinimo sistema, centralizuotai valdoma nacionalinės institucijos, žodžiu, ir apmokama iš valstybės biudžeto, bet jos pagalba mokyklos galėjo nemokamai ja naudotis ir atlikti mokinių, mokytojų ir mokinių tėvų apklausas. Susirinkti tam tikrus duomenis į mokyklai rūpimus klausimus, kad galėtų tobulinti veiklos kokybę. Dabar koks buvo tas funkcionalumas, tai iš tiesų, na, jis nebuvo kažkoks išskirtinis. Pagal vieną modelį tiesiog mokykla galėjo atlikti standartinės apklausas. Klausimynai buvo pačioje sistemoje, jie buvo pritaikyti naudotis mokykloms, pirmiausiai bendro ugdymo, vėliau atsirado galimybė naudotis ir neformaliojo vaikų švietimo mokyklos, teikėjams neformaliojo vaikų švietimo, ikimokyklinio ugdymo mokykloms. Ir sistema atlikus apklausą tiesiog pateikdavo apibendrintus rezultatus grafikų pavidalu, procentine išraiška, kaip atsakymus į tam tikrus klausimus nuo „Visiškai sutinku“ iki „Visiškai nesutinku“ pagal tą vadinamą Likerto skalę. Ir mokykla remdamasi tų apklausų duomenimis galėdavo daryti tam tikras išvadas, apibendrinimus, na, ar mokyklą tenkina tokie atsakymai, ar čia reikia kažką gerinti toje srityje, apie

kurią klausiamo. Tačiau sistemoj nebuvo galima plačiau analizuoti duomenų, tai yra, ieškoti ryšių, tų vadinamų koreliacijų, arba atlikti tam tikras regresijas, pasižiūrėt priklausomybę. Tai tokių galimybių ji nesuteikė. Iš principo tai buvo paprastai pateikiami apklausos rezultatai procentinėm išraiškom, aš kaip jau ir minėjau, na ir automatiškai pagal tai dar ir lentelėj nustatomas veiklos kokybės lygis vienas iš keturių – nuo vieno iki keturių. Taip pat toj sistemoj buvo galima naudotis biblioteka, kurioj būdavo, na, pateikiami tam tikri šaltiniai, susiję su mokyklų veiklos kokybe. Daugelis tų šaltinių buvo versti iš vokiečių kalbos, nes pati sistema šveicarų įmonės buvo sukurta. Tai, na, tas pats funkcionalumas, mano požiūriu, jis buvo toks, na, labai ribotas. Kaip pradedant mokykloms dirbti, pratintis rinkti tam tikrus duomenis, atlikti savo bendruomenės nuomonių tyrimus, tai gal tai ir buvo visai pačioj pradžioj naujas geras, parankus įrankis, bet vėliau to funkcionalumo jo, kaip ir buvo, tokio minimalaus – tikrai negana.

L: O minėjot apie regresiją, koreliaciją – tą gilesnę analizę. Ar galėjo mokyklos pačios tą atlikti iš „IQES“ duomenų?

R2: Ne. Tai buvo praktiškai neįmanoma. Mokykla gaudavo atlikusi apklausą, tuoj prisiminsiu, kaip tai vadinosi... Tokį sugeneruotą „pdf“ failą, ir tai vadinosi „Dalinė ataskaita“. Tai pagal tą pavadinimą „dalinė“, tai iš tiesų ji ir buvo dalinė, kad, na, nieko daugiau gavus tuos duomenis mokykla padaryti, kažkaip giliau juos analizuoti, neturėjo galimybių.

L: Tai kaip suprantu, pradžiai arba tam minimaliam tokiam apsižvalgymui įrankis tinkamas, bet norint toliau jį naudoti metai iš metų ir tobulinti įsivertinimo procesą mokykloje, reikia daugiau galimybių?

R2: Taip, didesnio funkcionalumo, daugiau galimybių, kad tuos duomenis būtų galima giliau analizuoti, na, ne tik gauti procentines išraiškas. Tai kad būtų galima išsitraukti visą duomenų išklotinę ir ieškoti ryšių, priklausomybių, kas nuo ko, koks reiškinys priklauso, apie kurį mokykla domisi ir klausia mokinių, jų tėvų, mokytojų. Tai, na, tas įrankis jis buvo, mano požiūriu ir supratimu, gana primityvus.

L: Na, bet koks įrankis vis tiek turi savo ribotumą, bet tada, kaip teisingai suprantu, jeigu tas įrankis suteiktų duomenų „set'ą“, kuris buvo surinktas, tai tada naudotojas galėtų ir pats kažką dar paanalizuoti su kitais įrankiais.

R2: Taip, jeigu jis suteiktų bent galimybę išsitraukti tą visą duomenų išklotinę, tai tuomet iš tiesų galima analizuoti ir su kitais įrankiais – ar „Excel'io“ pagalba, ar kažkokių kitų patogių tam tyrėjui, mokyklos veiklos vadybininkui, ar ne, kažkokių kitų įrankių pagalba. Bet tuomet būtų galima atidžiau pasižiūrėti į tuos duomenis ir ką jie iš tiesų sako, ne tik į procentines išraiškas.

L: Gerai. Ačiū už šitas įžvalgas. Norėčiau dar paklausti – vis tiek domėjotės ir kitų šalių įsivertinimo sistemom ir įrankiais – gal žinote kitose užsienio šalyse kokie įrankiai naudojami, galbūt, bent pavadinimus, kad aš galėčiau ir pats juos pasižiūrėti?

R2: Tai artimiausi mūsų kaimynai latviai, tai, kiek man žinoma, jie naudojo tokią sistemą „Edurio“. Ten galima plačiau internete pasižiūrėti. Jeigu aš neklystu, ji irgi buvo ne pačių latvių kurta, bet gal net iš britų perimta. Tai vat galima pasidomėti. Apskritai vokiškai kalbančiose šalyse tai labai labai įvairios naudojamos tos elektroninės tokios įsivertinimo sistemos, tai ten daugybė paslaugų teikėjų yra ir galima pasieškoti. Tokia viena buvo metodika, į besimokantį orientuotas vertinimas, va galima pasidomėti. „Lernende orientyrte“ – kažkaip tai, dabar aš taip greit neprisiminsiu to pavadinimo vokiečių kalba – tai jie ten siūlė instrumentus ir į bendrąjį ugdymą orientuotus, ir į ikimokyklinį ugdymą, ir apskritai, į neformalųjį suaugusiųjų švietimą. Tai tų tokių vat įrankių, tai jų daug ir įvairių. Bet tas galimybes dabar kaip jau ir tokias tikrai neblogas, jas visas padengia tos įprastos apklausų sistemos, tai pavyzdžiui, „Google“ apklausos ar ten kitos lietuviškos, va „Mano apklausa“.

L: Gerai, ačiū. O dabar dar noriu pasitikslinti – į tą besimokantį orientuotas vertinimas, tai yra instrumentas, ar aš gerai suprantu, kad tai yra tie klausimynai?

R2: Tai reikėtų dabar pasižiūrėti, kaip ten ta sistema išplito, aš jau ten tikrai seniai žiūrėjau. Bet tai buvo pirmiausia visa metodika.

L: Gerai. Tada vat aš čia dėl to ir noriu susiderinti ir paklausti – Lietuvoje yra įsivertinimo metodika, patvirtinta, berods, 2016 metais.

R2: Taip.

L: Ir tą metodiką tikriausiai kūrė mokslininkai, ir tuos klausimynus tada toj metodikoje sukūrė. Ir, na, va čia vat yra vėl du požiūriai, ir kaip elgtis mokyklom – yra metodika, tai ar tada griežtai naudotis ja ir pasitikėt mokslininkais, ar pačiai mokyklai dar prisikurti savo klausimynų, bet tada kas patikrins, ar tie klausimai yra tinkami, ar jie tikrai paklaus to, ko norima, ir panašiai?

R2: Aš tai sakyčiau taip – jeigu mokykla turi mažiau tos tyrininės praktikos, žmonės keičiasi, ateina pradedantys žmonės dirbti tuos darbus, tai, turbūt, geriausiai pradėti nuo to, kas yra išbandyta, patikima, patikrinta mokslininkų. Vėliau jau įgaunant daugiau tos patirties ir labiau jau suprantant ir tą mokyklos veiklos tyrimo metodiką, galima ir patiems kurtis tuos klausimynus, žiūrėt kūrybiškiau ir patiems pasirinkti tuos klausimus, susikurti tuos klausimynus.

L: Tai būtų tada, jūsų manymu, patogus įrankis, kuriame jau būtų ta, sakykim, bazė, kurią galėtų imti ir naudoti pradedantieji, bet kad ir programoje būtų galimybių paskui ar susikurti tų klausimų krepšelį vadinamą tik aktualių, ar netgi susikurti ir savo?

R2: Taip. Tos galimybės, vis tiek jos turėtų būti platesnės, kad jeigu mokyklos darbuotojai mano, kad jiems nepakanka tų siūlomų klausimynų, ar ne, tų išbandytų, jie kažką labai specifiško nori išsirti, ko, sakykim, metodika, galbūt, kažkokio, jų nuomone, dalyko neapima, kad jie turėtų tą galimybę patys sudaryti klausimynus, įsidėti savo klausimus.

L: Gerai. Ir dabar dar noriu vieną tokį aspektą, grįžtu prie „IQES online“. Gal galit patikslinti, kaip būdavo siunčiami prisijungimai tėvams, mokiniam ar mokytojams. Ar kiekvienas gaudavo atskirą sugeneruotą nuorodą, tik jam galiojančią?

R2: Tai šitą darydavo tas mokykloj vadinamas „IQES online“ administratorius. Būdavo, kažkaip man atrodo, dvi galimybės, bet jau irgi atmintis... Arba per nuorodą, arba per prieigos kodą – kažkaip va taip būdavo tos tokios dvi techninės galimybės. Čia gal iš tikro netgi Mindaugas labiau patikslintų, jis kaip tas buvęs „IQES online“ administratorius. Tai arba gaudavo nuorodą, arba į klausimyną galėdavo atsakyti, sakykim, kad ir iš mokyklos gavę ten tam tikrą kodą.

L: Bet vat įdomu, ar tas kodas būdavo vienodas visiems tėvam, ar unikalus?

R2: Aš kažkaip dabar bijočiau pameluot, sakyčiau, kad unikalus.

L: Gerai, tai šitoj vietoj dar galima bus...

R2: Čia Mindaugas iš tos techninės pusės labiau pasakytų.

L: Gerai. Tiesiog jeigu yra atliekamos apklausos su „Google“ formom, ar „Microsoft“ formom, ar kitom, tai tada yra siunčiama bendra nuoroda ten bendruomenei, na, ir kiek jau atsako, kiek grįžta, tiek grįžta. Bet, kaip suprantu, irgi gali ir du kartus atsakyti tas pats žmogus, ir tada va dingsta tas duomenų čia validumas, tikriausiai, ar patikimumas. Kaip va čia jūsų nuomonė apie šitą – ar čia reikia kažkokį saugiklį uždėt, ar nebūtinai?

R2: Na, aš manau, kad tas pats asmuo tikrai neturėtų atsakyti. Žodžiu, jeigu aš tiksliai atsimenu, tai buvo tokios galimybės, kad, sakykim... Žodžiu, sudarytos sąlygos tėvams, jeigu tu turi ne vieną vaiką, tai tu pildai tą apklausą, kaip čia, už kiekvieną vaiką – kažkokia tokia nuostata buvo, ar ne. Manęs, sakykim, kaip mamos klausia nuomonės, kaip aštuntoko mamos nuomonės ir kaip ketvirtoko mamos nuomonės. Tai vat už kiekvieną tą vaiką, tai reiškia, aš jau klausimyną pildau du kartus. Nes situacija, sakykim, toj aštuntoj klasėj arba toj ketvirtoj klasėj, nu ji gali būt visiškai skirtinga, ar ne.

L: Kodėl aš dar va šito klausimo paklausiau – nes juk ir kai kurie moksliniai tyrimai, jeigu ten yra kokios apklausos, tai yra pagrįsti vis tiek tokiu savanorystės principu, negali priversti žmogaus atsakyti, tai čia tikėtis, kad visa bendruomenė atsakys, nes privaloma, irgi galbūt nevertėtų, nebent kitaip manot. Ir taip pat moksliniuose tyrimuose nėra to saugiklio dažnai, kad tas pats žmogus negalėtų atsakyti du kartus. Tai vat viskas paremta tokiu sąmoningumu kažkokiu bendru.

R2: Taip, ir šiaip mažai tikėtina, kad, sakykim, nu tas žmogus norėtų atsakyti daugiau kartų, negu jam priklauso, tai aš tikrai nenorėčiau tuo tikėti, apskritai labai dažnai sunku prisiprašyti, kad skirtų kelias minutes laiko. Tai nu kažkaip čia ta vieta, jo, reikėtų ją apgalvoti, bet iš tiesų, jeigu tėvai turi kelis vaikus, tai turėtų būti sudaryta galimybė atsakyti apie tą kiekvieną situaciją. Tai vėl apribot neišsina, kad, sakykim, atsako tik tai vieną kartą ir viskas.

L: Gerai. Ir tada pabaigai dar tada truputėlį apie kokybinius metodus. Gal galit pasidalinti, kokie kokybiniai duomenų rinkimo metodai galėtų būti taikomi mokyklose?

R2: Tai galėtų būti toks metodas, kaip ir šitas interviu, galėtų būti sutelktosios grupės diskusija. Tai bet koku atveju atliekama dokumentų analizė. Turbūt, tie tokie, nu, prieinamiausi, labiausiai žinomi, paprasčiausi.

L: Dabar ar reikėtų kokybiniam metodam irgi kažkokio automatizavimo, kažkokios bendros programos? Ar geriau susėdom vat sutelktųjų diskusijų grupėj ir šnekam?

R2: Tai, turbūt, tas automatizavimas, tai vis tiek jisai įmanomas kalbant jau tik tai apie medžiagos, kuri gauta, apdorojimo. Nu, niekaip kitaip to kokybinio metodo automatizuotai, turbūt, neįgyvendinsi. Tai čia kalbant apie medžiagos analizę, kokybinės medžiagos, tekstų tų gautų analizę.

L: Gerai. Ir dabar aš noriu truputį ir paprovokuoti tada šitoj vietoj, kad tos nuomonės atsiskleistų. Na, yra keli požiūriai ir kai kurie vadovai mokyklų sako, kad, na, čia daug laiko tokie dalykai kainuoja, ir net toks požiūris, pavyzdžiui, kad, na, aš gi kasdien bendrauju su mokytojais, kasdien bendrauju su mokiniais, aš nuolat gaunu grįžtamąjį ryšį, kažkokią informaciją, čia pat smegenyse ją apdoroju, priimu sprendimus, ir jokio čia įsivertinimo nereikia, aš pats esu įsivertinimas.

R2: Tai aš sakyčiau, nu tai tam vadovui, kuris taip mano, jam tuo metu taip atrodo. Bet gali būti, kad, nu toks tokios detalios ir visa apimančios situacijos nu vat jis ir nežino. Jis pabendrauja, nu tai vis tiek su kiek žmonių gali pabendruoti per dieną? Nu tai su daug, bet tai tokias susidėlioja, galbūt, labiau nuotaikas, kažkokius požiūrius irgi, nuomones, įtakotas aplinkybių, nuotaikų ir panašiai. Bet aš sakyčiau, kad tai nebūtinai yra objektyvu. Vienas dalykas, dėl paties vadovo gali būt subjektyvaus požiūrio. Tai norint turėti tokią labiau visa apimančią situaciją, labai konkrečius atsakymus į klausimus ir va tą nuomonių pasiskirstymą. Bet kaip čia pasakyt, aš tai sakyčiau taip – jeigu mokykla yra didelė, tai tikrai neįmanoma pakalbėti su kiekvienu net ir labai stengiantis. Galima pakalbėti su daug žmonių – ir mokytojų, ir mokinių, ir tėvų – nu bet tikrai ne su kiekvienu, jeigu tai yra virš tūkstančio mokykla, tai čia yra neįmanoma. Tai va, tai tada labiau tiktų tie apklausos metodas, kiekybinis tyrimas, galbūt, jį papildytų kokybinis. Bet jeigu mokykla maža ir tikrai ta bendruomenė labai glaudi, nedidelė, ir tikrai tas vadovas gali apimti, išsiaiškinti su kiekvienu jo ten poreikius, nuomones, tai tada tikrai užtektų ir tokio kokybinio metodo. Bet koku atveju jeigu vadovo atsakymas

yra tai, kad įsivertinimas, nu galim mes jį vadinti ne įsivertinimu, bet, kaip aš sakiau, to Demingo ciklo tam tikra sudedamąja dalimi, mano, kad tai yra nereikalinga, tai, sakyčiau, labai reikėtų stiprinti vadybinius gebėjimus.

L: Tiesa. Nu ir dar viena tokia situacija, kadangi tai buvo irgi pasakyta viešai, per konferenciją vieną, tai tiesiog irgi noriu nuomonės ir kažkokios reakcijos. Mokykla kūrė strateginį planą, ir įsivertino savo ir sugalvojo pagal tuos rodiklius paklausti mokytojų, kokia jų ten būtų vizija ir... Ai, atsiprašau. Strateginį planą ir įsivertino prieš tai buvusį, ir paklausė mokytojų būtent kokybiškai – mokytojais užpildė kažkokiomis gal programom, raštu tiesiog parašė. Na ir direktorius sako, nu ir kas iš tų duomenų, nesąmonių prirašė, visiškai nesupranta apie tam tikrų dalykų, ar organizacinių. Ir sako, kad, na, buvo sugaištas laikas. Tai vat šitoj vietoj.

R2: Tai vėl, tai gal tada reikėjo atidžiau pasirinkti tą metodą, tai gal nereikėjo tikrai klausti visų, bet labiau eiti per kokybinį metodą ir pasitelkti, sakykim, sutelktai grupei ar interviu labiau išmanančius, labiau ištraukusius į mokyklos veiklą, ar ne, ir nebūtų tų tokių duomenų tokios gausybės, kurie ten, norėtusi sakyti, kad čia nesąmonių prirašė. Bet nu vėl, nu tai kas žmonėms, jeigu jų paklausė... Nes dažniausia tai apskritai net neklausia. Ir jie atsakė, tai jau vien už tai jiems ačiū, galbūt ten kažkoks klausimo ir nesuprato, nes jie ne vadybininkai, bet parašė savo nuomonės, savo nuojautas, kaip jiems atrodo. Jeigu mokyklos direktorius tame medžiagos kuriant strategiją nerado, tai čia kažkur įdomi situacija. Bet kažkodėl nenorėčiau manyti, kad ten apskritai nebuvo tos medžiagos, kurią būtų galėję panaudoti kuriant strategiją. Čia gal būtent va tos analizės gebėjimo klausimai.

L: Galbūt dar galima būtų panaudoti tą medžiagą ir ne tik strateginiam, bet irgi pasižiūrėjimui, ką suprantam, ko nesuprantam, kur požiūriai skiriasi.

R2: Taip. Organizuoti tais klausimais aptarimus su mokyklos bendruomene, tada stengtis kažkaip plačiau paaiškinti, išaiškinti, jeigu mato, kad tam tikrų dalykų bendruomenė nesupranta. Tai galbūt tiesiog ir trūksta informacijos ir tėvams, ir mokiniams, ir mokytojams tam tikrais klausimais. Tai čia viskas vis tiek, va ta situacija, kurią gauna, jis vis tiek veda į mokyklos veiklos kokybės tobulinimą, jeigu tik tai yra suvokiama ir stengiamasi su tuo kažką daryti, spręsti tą situaciją, kad ir kokia beviltiškai jinai būtų atrodanti.

L: Gerai, ačiū jums už atsakymus. Galbūt, dar kilo kokių minčių eigoje ar pastebėjimų ir norėtumėt pasakyti ar apibendrinti?

R2: Aš gal tikrai labai tokio iš tos praktinės įrankio pusės – kas vis tik tai tas įrankis, nu jis to viso vadybinio proceso jis neapima, jis tik padėtų lengviau dirbti, surinkti, apdoroti duomenis, bet reikėtų labai gerai, sakykim, jeigu kuriant kažkokį naują įrankį, pagalvoti, kuo jis būtų pranašesnis už dabar jau teikiamas visas viešai prieinamas galimybes, kurios, sakykim, mokyklom, nu tiesiog jos nieko

nekainuoja. Tai kuo jis būtų pranašesnis už atliekant apklausas „Microsoft“, „Google“ sistemose, ar ne, apdorojant duomenis, už visas kitas galimybes. Ir aš galvoju, kad tai turėtų būti viena iš galimų alternatyvų, tiesiog kad mokykla turėtų dar vieną alternatyvą, pavyzdžiui, galbūt, rinktis va tą naują sukurtą įrankį, bet galbūt apsispręs rinktis kažkokį jau esamą. Tai kad tai nebūtų taip centralizuojama, kaip, sakykim, buvo „IQES online“ atveju, kaip dirbtinai skatint reikėjo mokyklas naudotis tuo įrankiu, nes jis buvo nupirktas, ar ne, už jį sumokėti didžiuliai pinigai, bet, sakykim, tam tikrom mokyklom jis apskritai netiko, ir sakė, nu, mes nenorim jo naudot, nes mes naudojames „Google“ apklausom, mes galim išsitraukti visus duomenis, mum taip yra patogiau. Tai, aišku, visada mokyklom yra geriau, kuo daugiau yra tų alternatyvų. Tai kaip alternatyva vienai iš dabar esančių galimybių, tai galėtų būti. Tikrai reikėtų pagalvoti, o ką tas įrankis duotų daugiau. Gal jis padėtų apdorot kokybinę informaciją.

L: Gerai, puiku, labai ačiū už įžvalgas.

R2: Tai nėra už ką.

R3: Pradinės mokyklos direktoriaus pavaduotojas ugdymui, Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo konsultantas

L: Kad suvienodintume požiūrius ir kad aš galėčiau užsikabinti už jūsų atsakymų, apskritai apie įsivertinimą, kokios jūsų įžvalgos iš patirties, koks jis turėtų būti, kad būtų geras, apskritai, ką jums reiškia tas įsivertinimas?

R3: Įsivertinimas, kad būtų geras, turi įsitraukti beveik visa, geriausiai visa bendruomenė, ne tik pedagoginė, bet ir techninis personalas, vyresniųjų klasių mokiniai ir jų tėvai. Pradinukų, jau trečio, ketvirtos klasės tikrai gali atsakyti. Pirmiausia, tai įsitraukimas. Antras dalykas, ypatingai svarbus, prasmės suvokimas ir apskritai visi, kurie dalyvauja įsivertinime suprastų, kodėl jis vyksta, kam jis reikalingas ir kokia to prasmė. Trečias svarbus dalykas, kai vertiname ką nors, turime žinoti, ką vertiname, ir kokie yra susitarti dalykai. Ką reiškia gerai, ką reiškia iš dalies gerai. Tai pirmiausiai turi būti aiškūs suprantami, jei tai anketinė apklausa, klausimai ir susitarimai, kas yra mums, sakykime, gera mokykla. Tai išsidiskutuota turi būti ir įsivertinimas yra geras tada, kai neapsiribojama vienu vieninteliu duomenų šaltiniu, kai neapsiribojama vien tik tais klausimynais, kai yra naudojami patys įvairiausi mokykloje prieinami, gaunami duomenys, kuriuos galima panaudoti. Penktas dalykas, kas yra svarbu įsivertinimui, tai panaudojimas įsivertinimo gautų duomenų, gautų rezultatų, išvadų pasidarymas, panaudojimas tolimesnei veiklai. Kaip ir planavimui, kur mes dėsime gautus rezultatus. Bei pasitikrinti, pasitikrinimas, būtina atsakomybė respondentams ir pristatymas tam, kad būtų sėkmė įsivertinimo. Na, ir žinoma, nepertraukiamumas įsivertinimo proceso. Tai yra

nuolatinis metai iš metų įdirbis, ir kad tai pajutę žmonės prasmę, supras, kad tai ne šiaip sau darom, o tai kad tai turi poveikį man asmeniškai, ne tik mano organizacijai...

L: Gerai, ačiū. Metodai gali būti kiekybiniai ir kokybiniai, minėjot klausimynus ir kitus. Kiekvienais metais, kaip suprantu, kai darot įsivertinimą savo mokykloje, derinat ir kokybinius ir kiekybinius.

R3: Taip, kitaip neįmanoma. Derinam. Kiekybinis yra greita, greitai gauni atsakymą, rezultatą ir tam tikrą nuomonę gali turėti tam tikru klausimu, kuris rūpi. Bet jei nori pažiūrėti giliau, įžvalgų, išvadų, o kodėl taip yra, ir kodėl taip žmonės atsakė, tada tikrai jau turi ieškoti kitų šaltinių ir atlikti kokybinį įsivertinimą, galbūt net ir content analizę ir visa kita.

L: O iš kiekybinių metodų įrankių, nes mano tema įrankiai, anksčiau tikriausiai naudojote Iqesonline sistemą.

R3: Taip, dar prieš tai, kadangi aš esu jau labai seniai konsultantu, buvom pradėję nuo vienuolikos sričių metodikos, buvo klausimynai patys įvairiausi ir patys kūrėm, ir patys galvojom, na o po to labai džiaugėmės, kai unifikuoti iqesonline klausimynai atėjo, kurių kūrime pati dalyvavau ir jų adaptaciniame išbandyme bendruomenėse. Ir jų panaudojimo taip pat mokiau, tai va šitas buvo gerai, bet tik tai dabar tos mokyklos, kurios sugebėjo tų klausimynų daugiau išsisaugoti, tai jos juos gali ir toliau naudoti jų pagrindu, nes pačioms susikurti klausimynus, reikia turėti tyrėjo kompetenciją – mokėti paklausti ir žinoti, dėl ko klausi, prasmę žinoti.

L: O kaip jūs dabar kiekybinius duomenis apdorojate?

R3: Kiekybinius duomenis dabar apdoroju Excel programa. Visi klausimynai yra per Teamsus pateikiami, Microsoft Offisuose ta programa, Oficas 365. Ir kadangi tai būna excelyje, tai yra labai paprasta šifruoti 1,0,2, ir perskaičiuoja rezultatus lygiai tą patį, ir išsivedi tą vidurkį nuo 1 iki 4. Tai tą skalę, Likerto skalę tebenaudoju.

L: Ir va čia yra du požiūriai: vienas sako, kad mokykloms reikia pateikti visus klausimynus ir tą patį įrankį, kuris visą statistiką pats padarytų, kad nereikėtų gaišti laiko, žodžiu, tokio šabloniškumo. Kitas požiūris, kad tyrėjas ar už įsivertinimą atsakingas žmogus turi viską praeiti pats, viską suprasti, ką jis ten excelyje skaičiuoja. Tai kaip ir visos mokyklos turi daryti tą patį analitinį darbą. Koks jūsų požiūris būtų?

R3: Manychiau, kad klausimynų pavyzdžius mokyklos turi turėti. Mokyklos turi žinoti metodologiją, kiek klausimų, iš kiek klausimų formuoti klausimą, mokyklos turi žinoti, kad turi būti kontekstinė informacija būtina tam, kad duomenis galėtų interpretuoti. Mokykla būtina turi žinoti, jei ji tyrinėja, sakykime, ugdymo procesą, aplinkas ar vadovavimą, tai ko dabar paklausti, kaip klausiant klausimų iš ugdymo srities tuo pačiu pasižiūrėti, kad tai yra vadovavimas. Arba jei klausia apie mokyklos

vadovavimą, kaip tai atsispindi tame pačiame ugdyme, toje pačioje pamokoje. Tai nemanau, gaila, bet deja, nemanau, iš savo turimo patirties, kaip konsultanto, kad kiekvienoje mokykloje yra pedagogas, kuris tikrai geba kaip tyrėjas susidaryti klausimyną. Vis dėlto jaunoji karta, jaunesnė už mus, vat tuos, kurie mokosi dabar, tyrimų metodologiją jau mokosi ir galbūt jiems tai nėra svetima, ir tada duomenis interpretuoti analizuoti, jau taip, bet vyresnės kartos pedagogams tikrai buvo iššūkis, ir tikrai buvo sunku. Jei klausimyną daro iki 100 klausimų, tai patikėkit manim...

L: Tai tie klausimynai, dabar, kurie galioja, 2016 ministro patvirtinta metodika. Ir ta metodika, berods, leidžia išsirinkti iš klausimynų teiginių krepšelį, kuris būdingas. Nebūtinai reikia visus klausimus užduoti. Ar aš teisus?

R3: Taip, teisus. Ir iš tikrųjų aš mokykloje su savo įsivertinimo grupe tą taikome, sakykime, mes nustatome problemą, ką reikia patyrinėti, matome, kur yra bėda, mažiausiai buvo vertinta per visuminį įsivertinimą, ir tada vat tai gali būti tie klausimai. Ir tada tariasi visa grupė, kurie klausimai būtų naudinga, prasminga įtraukti į klausimyną ir kurioms respondentų grupėms. Ir tada dar žiūrime koreliacijas, jeigu klausimai yra ne vienodi, na vaikams, sakykim, trečiokams, ketvirtokams, esame apsisprendę iki 10, maksimaliai iki 15 su kontekstu, tėveliams irgi tų klausimų iki 15, mokytojus pavginam ir kokių 20 suformuluojam, bet vis tiek turi būti ta ašis, tas stuburas, tas klausimas, kuris pereitų per visas respondentų grupes, kad galima būtų pasižiūrėti.

L: Tai, tarkim, jei būtų įrankis, būtų gerai, kad galima būtų...

R3: Lankstus

L: Pažymėti, kuriuos klausimus įtraukti į klausimyną, o jei pačiam įtraukti klausimą?

R3: Šiaip irgi būtų labai gerai, bet tai slidu. Nes kai konsultavau mokyklas ir mokiau, būna ten tokių dalykų, kad neapgalvoja. Įveda savo klausimą, nepatikrina jo, nepaleidžia prasitestavimui, ar sulauksiu tokio atsakymo, kokio turėtų sulaukti. Ir kartais sulaukia ne tokio atsakymo, ko norėjo paklausti. Ne taip atsako, tai čia irgi jau... Gal savo tikslinti nereikia, manyčiau užtektų, kad mokykloms užtektų susidaryti savo krepšelį dar ir dėl tos priežasties, dėl mokyklos tipo, pradinė, progimnazija, gimnazija, nes pasirenkamieji dalykai, profesinis, karjerai ugdymas, galima kitaip pasižiūrėti gimnazijose, pradinėse truputėlį kitaip, ir vaikams pradinukams karjeros ugdymas, tai jiems žargonas, kažkoks užsienietiškas žodis. Mes turim pasižiūrėti, kad tai būtų priimtina pagal vaikų amžių.

L: Dėkui, o kokius kokybinius metodus jūs taikot įsivertinimui?

R3: Interviu metu, ar ne, tai įrašas arba jei kažkas paprotokuoja tai ir content analizė. Vaikų gali būti, sakykim, kokią aš mokyklą aš įsivaizduoju, ar kas yra gera mokykla, ir jei jie parašo trumpą rašinėlį, galima išsirinkti, ką vaikai dažniausiai mini. Pagrindiniai tai tokie.

L: Užduodu visiems paprovokuojantį klausimą. Sako, kad įsivertinimas laiko užima ar erzelių sukelia mokytojų tarpe. Tarkim, vadovas mokyklos kasdien kalbasi su mokytojais, mokiniais, vaikšto po mokyklą, siurbia tą kokybinę informaciją, ir čia pat apdoroja, analizuoja ir priima sprendimus. Ir tie informacijos srautai vyksta nuolat kasdien, o ne kartą metuose. Tai kam reikalingas tas metinis įsivertinimas?

R3: O tai kur tada kolektyvas? Kur tada benduromenė? Tai yra mokyklos vis dėl to aukščiausias valdymo organas, tai yra taryba, ir ji priima sprendimus, kiekvieno darbuotojo ir pačių mokinių ir tėvelių kiekvieną dieną nuomonės neišgirsti. Išgirsti tik tų, kurie kreipiasi arba išgirsti tų, kurie laužo taisykles, arba kurie turi pasiūlymų, bet tikrai ne kiekvieno ir ne visų, ir gali ta apie mokyklą nuomonė būti... Ir tai dar būtų ne duomenimis grįsta, o tai būtų tik nuomonių. Duomenys ir nuomonė yra du skirtingi dalykai. Vadovas gali pasilikti sau tą nuomonę ir pats išvadą susiformuoti, bet ar ji bus teisinga? Ar tiesa negimsta tada, kai yra darbo grupė, ir kai kolektyvas turi pasiūlymus, kaip spręsti problemą. Na, ne visada vadovas yra visažinis, sprendimus gali pasiūlyti ir kolektyvas. Kai identifikuojame problemą, kai tą problemą mums iškelia pačią netikėčiausią, ir dažnai vadovams nepatogią iškelia mokinių tėvai. Tos, kurios vadovas nenori net girdėti, tai sprendimą tada priima irgi kolektyvas, išvadas, ką reikėtų daryti. Yra nemažai mokyklų, bet pradžioje įsivertinimo, kur vadovai tiesiog nenorėjo net girdėti įsivertinimo rezultatų, nes labai daug į vadovo krito daržų akmenų.

L: Tokia ir grupinė refleksija, ir objektyvumo, patikimumo, viešumo galų gale įneša.

R3: Taip, ir pagaliau žmonėms kolektyvu yra sudaroma galimybė kartu priimti sprendimus ir įsitraukti. Tai būtų ir priklausymas, ir atsakomybė, ir lojalumas savo organizacijai.

L: Dar noriu paklausinėti apie iqesonline ir apie naują įrankį, kuo jis galėtų būti pranašesnis. Tai pirmas klausimas apie iqesonline – kuo ji buvo gera sistema ir kokie buvo jos trūkumai?

R3: Gera sistema buvo tuo, kad galėjo susikurti klausimyną pačios mokyklos pagal savo poreikį. Mokyklos galėjo pasirinkti, koku būdu atliks apklausą. Ar tai bus popierinis variantas, ar tai bus elektroninis ir koku būdu pakvies į apklausą respondentus. Ar kodai, ar elektroniniu paštu. Elektroniniu paštu buvo labai patogu, nes neatsakius į klausimyną, priminimai plaukdavo. Sistema pati automatiškai siųsdavo priminimą, kad jūs dar neatsakėte į jums pateiktą klausimyną. Patogu buvo tai, kad vieno mygtuko paspaudimu tu turi visus... iš karto sugeneruoja tau rezultatą, na o išvadas jau tenka pačiam painterpretuoti ir tai jau tavo kaip tyrėjo irgi kompetencija, kaip tu išskaitai tas išvadas. Patogu buvo tai, kad tuos klausimynas, kuriuos turi, tu metai iš metų vis yra. Tiesiog tais metais to

klausi, kitais aną, jei tau reikia pasižiūri. Klausimyną gali tą patį kopijuoti ir vėl iš naujo panaudoti ir dar kitais metais. Tai iš tiesų tai buvo patogu. Patogu buvo tai, kad buvo visa metodika, visi filmukai ir dar buvo leidiniai, kaip tobulinti ugdymo procesą – ir skaitymo kortelės, ir kiti dalykai. Tai iš tiesų buvo nukreipta, sakyčiau, ne tik tai į tai įsivertinti, bet tai buvo ugdomas įsivertinimas. Tiesiog dar tave ir kaip ne tik įsivertinimo, sakykime, organizatorių, ane, bet tu dar gali pats pasimokyti. Tai buvo ir kolegoms pasiūlyti, ką jūs galite dar kažkur kažką pasiskaityti, vat pasijunkite, jums tai bus naudinga. Dar vienas geras dalykas, kad ten buvo ir mokytojams – savo darbo įsivertinimo įrankiai, pamokos įsivertinimo įrankiai. Kaip vertinti savo darbą. Tai ir buvo tiek newordinis, tai buvo excelinis variantas, ir buvo pdfinis variantas, ir mokytojai galėjo išsisaugoti, ir su labai aiškiam rekomendacijom, kiek kartų per metus tu gali klausinėti, pavyzdžiui, tų vaikų apie pamoką nuomonės, kad negali piktnaudžiauti, rekomenduotina pora kartų. Taip kad buvo visa metodika, ir mokyklos vadovui, ir mokytojui, ir įsivertinimo komandai.

L: Ir netgi metodai, kaip tobulinti veiklą, jei tam tikras rodiklis mažesnis.

R3: Tai dar buvo gerai, jei, pavyzdžiui, tu gauni bendrą vienu klausimu įvertį, lygį 2,5 ir mažiau. Jei už 2,5 yra mažiau, tai tai jau šauktukas, kad tu tą veiklą turi tobulinti, žiūrėtis ir analizuoti. Jei tai yra daugiau, tai yra daugiau. Dar vienas, kodėl ta metodika buvo gera, kad, pavyzdžiui, jeigu į tą klausimą dalis respondentų neatsakė, tai irgi tas interpretavimas reiškia – žmonės šia tema turi per mažai informacijos. Tai jau šauktukas mokyklos vadovui. Na ir ten, sakykim, tėvai apie mokyklos strategiją, planavimą, mokytojai apie išteklių valdymą, jie iš tiesų į tuos klausimus nepateikia atsakymų, arba pateikia tokius „nežinau“, „ko gero, sutinku“, „ko gero, nesutinku“, ir tada matai, kad žmonės taip pateikia todėl, kad jie neturi informacijos. Tai iš tiesų, nemanau... Įrankis buvo geras, ir mokyklos jį buvo jau prisipratinusios.

L: Dar dėl tų paštų norėčiau paklausti. Galima buvo paštu siųsti arba kodus siųsti... O kodai?

R3: Sugeneruodavo sistema.

L: Kiekvienam, pavyzdžiui, tėveliui atskiras kodas, o kodą per dienyną?

R3: Taip per dienyną arba prisijungti buvo nuoroda. Dabar tiksliai pameluoti. O jeigu elektroniniu paštu, kadangi aš pati buvau linkusi tai elektroniniais paštais, tai į exceliuką suvedi elektronus paštus, tai iš tamo dienyno, iš bet kur, iš bet kokios sistemos, ar iš mokinių registro gali pasiimti, ir tuos visus kodukus, exceliuką, kai turi, įkeli, ir viskas – visus laiškus išsiunčia. Dar buvo, kas geras iqėje – tas kreipimosi laiškas, kai tu tikrai nepamirši, kaip tyrėjas, kad paaiškinti, kodėl darai apklausą, kas bus iš to ir pabaigoje tas atsisveikinimo laiškas, kad jūsų bus labai svarbus. Tai ir tyrėjui primena, kad atsiskaitomums turės būti su tėveliais.

L: O nuorodą minėjot, ane...

R3: Man atrodo, kai yra... Kad kodukai yra, suformuoti kodukus, tada ir nuoroda automatiškai susiformuoja. Tada tu turi arba išdalinti atsispausindęs, kad su kodu prisijungtų ir ten yra nuoroda iqes klausimynas, arba gal pačiais primais metais kopijuojų tą ir tiesiog išsiųsdavau elektroniniu paštu, kad jie pasipaudę tą koduką patys galėtų pildyti.

L: Jie atsidaro bendrą nuorodą, bet ten reikia įvesti savo kodą.

R3: Taip, taip, taip. Paskui padarė, kad jau nebereikėjo kodo įvesti. Patobulino, užtekdavo nuorodos. Ta unikali tokia nuoroda.

L: Unikali, kiekvienam atskira.

R3: Jeigu aš neklystu, bet man atrodo, taip. Jau poseniai iqę uždarė (juokiasi).

L: Nes pavyzdžiui per MS Forms arba Google Forms kaip ir negalim mes sukontroliuoti, kad pavyzdžiui neatsakytų du kartus.

R3: Taip, o čia vienas, ir kito atsakymo neleidžia.

L: Tai toks saugiklis būtų gerai.

R3: Aišku, būtų gerai, nes pavyzdžiui, aš ir pati mokykloje esu susivedus, žinau, kiek mano yra mokinių, du trys vaikučiai lankantys, ir tada tėveliam, nu tiesiog, automatiškai respondentus pasiskaičiuoji, tą imtį pasiskaičiuoji. Vis tiek bendros nuomonės apie mokyklą ieškai, tris kartus tam pačiam tėvui gi neduosi trijų klausimynų atsakyt.

L: Šita vieta aiški. O trūkumai, kuo galėtų būti tobulesnė sistema negu iqes?

R3: Net nežinau, žinokite, nes ta sistema iš tiesų tenkino. Kai viskas sistemoje, rezultatai automatiškai apdoroti, pateikti, įverčiai pateikti, tai dalis mokyklų per daug neanalizuodami, įsidėjo ir pasibaigė, ir pasirašė: „mūsų lygis 3, mūsų lygis 4“ ir nebepadiskutuoja, kodėl. Aišku, dar yra tokių dalykų, kad, kaip ir sakiau, jeigu nėra sutartų dalykų tam tikrais klausimais, jeigu nėra iliustracijų susitartų, tai tada pagal savo nuomonę, pagal savo jausmą tu gali irgi sudėlioti visus 4, ir tegul pas mus būna mokykla žalia ir graži. Tada tu išorinio vertinimo metu pamatai tuos neatitikimus, ir matai, kad mokykloje įsivertinimo kultūros dar nėra, ne jie tiesiog nemoka objektyviai įsivertinti savo veiklos. Bet čia nemanau, kad klausimynas kažkuo gali padėti. Klausimynas atlieka savo funkciją, čia jau duomenų interpretavimas.

L: Ir kultūros dalykas.

R3: Ir kultūros dalykas, taip. Ir kultūros dalykas. Jei mokykla ir mokyklos vadovas priešaky parodo prasmę ir reikalingumą įsivertinimo, tada ir iš paskos darbuotojai suvoks, kad tai yra reikalinga ir prasminga. Dabar dar eduvilnius yra sugalvojęs vieną klausimyną, turbūt žinot, mes jį pildėmės. Aš taip truputėlį skeptiškai į Prano Gudyno klausimyną žiūriu, nes jeigu buvom įpratę 1-4 lygiai, Likerto skalė, dabar ten iki 10 pagal sociologus ir vertinti nuo 0 iki 10 tuo dešimtuku, kaip čia pasakius, ir kai nuo respondentų priklauso, ar tai jau raudonuojam, ar geltonuojam, ar žalias tas užsidega. Kai ties 7 jau ta spalva keičiasi į tą tokią oranžinę, atrodo, kad jau labai prasti reikalai. Na yra ten, yra ten konteksto nebuvimas, neatsižvelgimas, yra tokių dalykų, na bet kol kas tai bandomoji versija. Mūsų mokyklai ji buvo labai gera.

L: Bet ten tas klausimynas, labai gerai, kad priminėt, ar jį galima naudoti įsivertinimui... Man toks jausmas susidarė, kad ten labiau savivaldybei reikalingi duomenys. Apie pavežėjimą, apie krūvius...

R3: Taip, taip, taip, ir tame, apie krūvius, ar jus tenkina atlyginimas, ar jus tenkina tas, ar privažiavimas prie mokyklos. Bet tėvelių tai klausinėja apie ugdymą, apie vaikų savijautą mokykloje, apie patyčias, daugiau mikroklimato klausimus, maitinimą įtraukia į tai. Galbūt tai, kas savivaldybei opu, bet jų ambicijos yra, kad tai bus įsivertinimo įrankis, kad nereikia. Aš oponavau, bet jau paskui užtilau kaip konsultantas, nes mačiau, kad Pranui Gudynui tai nepatinka. Bet sakau, kaip mes tada įsivertinimas, metodika įsivertinimo ir ministro įsakymas, ir čia šitas klausimynas. Juk jis neapima ugdymo proceso. Jis daugelio sričių neapima ir neįtaukti tie dalykai, kad ir vaikų pažanga, asmeninė pažanga ir taip toliau. Apima tam tikrus labai siaurus aspektus. Išsisuko, neatsakė, tuo ir pasibaigė, supratau, kad man reikia tylėti.

L: Žodžiu, arba reikės keisti metodiką, arba...

R3: Jo, jo. Vilnius savo. Kitos mokyklos labai džiaugiasi, oi kaip gerai, metai iš metų tą patį pildysim, ir tai bus mums vietoj įsivertinimo. Pabandžiau pasakyti, kad to negali būti vietoj įsivertinimo, bet taip ir buvo pateikta, kad tai bus vietos įsivertinimo, žiūrėsime, kaip čia seksis Vilniui, mes vykdysim tą patį įsivertinimą, ką įpareigoja švietimo ministerija ir ministro įsakymas.

L: O aš magistro darbe pabandysiu sukurti įrankį pagal 2016 metų metodiką.

R3: Smagu. Tai turbūt leisit pasinaudoti, pabandyti.

L: Žinoma, jeigu pavyks. Ačiū už interviu.

R4: Ikimokyklinio-priešmokyklinio ugdymo įstaigos vadovas

L: Tai aš tada dar kartą paklausiu jūsų, ar darbe galėčiau jus pristatyti kaip ikimokyklinio-priešmokyklinio ugdymo įstaigos vadovę?

R4: Taip.

L: Ir ar sutinkate, kad pokalbis bus įrašomas transkribavimo tikslu?

R4: Taip.

L: Gerai. Tai norėčiau pradėti nuo tokio klausimo. Kadangi įsivertinimas turi daug apibrėžimų ir įvairių dimensijų, kokios jūsų išvalgos apie mokyklų veiklos kokybės įsivertinimą ir koks jūsų supratimas yra šį dalyką?

R4: Na, tai yra tiesiog pirmiausia įstaigos susitariama, kas yra ta ikimokyklinio-priešmokyklinio ugdymo kokybė, ir apibrėžiami, sakykime, sritys, rodikliai, kriterijai, o pats įsivertinimo procesas tai yra kaip veiklos tokia refleksija, sakykim, apmąstymas, įsivertinimas. Tai mum tai yra dėl mūsų ugdymo kokybės kultūros, sakykim, tai, kad mes žinotume, kur mes esame ir kur link galim planuoti, ir kelti uždavinius, tikslus, kur link turėtume eit. Tai, manau, labai būtinas įstaigai procesas. Ir tai padeda mum susikalbėti viena kalba, įvertinti tam tikras sritis, turėti tam tikras sąvokas, apibrėžimus ugdymo kokybei apibrėžti.

L: Kaip suprantu, jūsų mokykla tą įsivertinimą daro ne pirmus metus.

R4: Taip, du kartus mes darėm visuminį įsivertinimą.

L: Gal trumpai galit papasakot, kaip jį darote, kokie metodai vyrauja?

R4: Nu tai yra kiekybiniai metodai, sakykim, mes turim tą anketą. Pirmiausia mes darėm „IQES online“ platformoje. Labai buvo patogi platforma, gavom labai daug grįžtamųjų duomenų ir analizės. O paskui darėm pagal būtent vat „E.mokykla“ sukurtą, nu vat kaip tik patalpinta ten „Microsoft Office“ instrumentą. Įsivertinimo metodikos, ar ne, tai klausimai yra identiškai, tiktai, sakykime, duomenų apdorojimas skiriasi „IQES online“ ir „Microsoft Office“ galimybės. Tai čia susidūrėm [dingsta ryšys] nu taip, duomenų analizės [dingsta ryšys] buvo tokie klausimai. Tai jeigu taip apibendrintai. Jeigu konkrečiau, tai ar aktualu konkrečiau?

L: Taip.

IR4: Taip, tai va, tai „IQES online“, ar ne, ten jau duoda tam tikrus lygius, labai išsamią analizę, sakykim, kiek pagal Likerto skalę, kokie ten procentai kiekvienos Likerto skalės apibrėžčiai, o čia, galbūt, nu daugiau procentinis yra, bet neduoda tais balais, tik procentu meta. Tai va, tai problema, galbūt, yra tokia, kad rengėjai Likerto skalę prilygina lygiams, bet, kaip suprantu, matematiškai tai negalima to daryti. Tai vat čia yra nu vat problema.

L: Gerai. O tas matematiškai negalima?

R4: Nežinau, nu pavyzdžiui vat „Visišškai sutinku“ ten yra, sakykim trečias lygis, „Sutinku“ – antras, „Nesutinku“ – pirmas. Bet kaip vat kalbėjom ir su Ingrida, kad tai negalima prilyginti. Sakykim, kokybės tiem lygiam. Tai kai, pavyzdžiui, „Visišškai sutinku“ tai yra tas trečias lygis, tai reiškia kaip ir „Ugdymo kokybės išskirtinę praktiką“. Paskui antras lygis, dabar galvoju, kaip ten vadinasi, ir pirmas lygis ten „Gera pradžia“, sakykim. Tai vat čia yra problema, čia reikėtų vat tą... Nes „IQES online“ tai ten vienu lygiu aukščiau kažkaip, bet mes nuimdavom tą lygį, nu ten, žodžiu, tokių visokių yra niuansu vat su tuo duomenų apdorojimu.

L: Aš tik noriu pasitikslinti – jūs sakot tada, kad skalė Likerto, konvertuota į tuos skaičius, nevisai atitinka veiklos kokybės skales?

R4: Na, rengėjų mintis buvo, kad atitinka. Tai bet Ingrida mini, kad čia yra kaip tiktai procentinė išraiška, kad tiktai tokia dalis atsakė taip ir taip. Tai va, tai nežinau, čia yra problema, čia mes, nu kaip sakyti, nesusitariam, nes rengėjai tai sako, kad ta Likerto skalės atitinka kokybės lygiams.

L: Gerai. Tada apie tuos kiekybinius išsiaiškinom. O jūs, kaip minėjot, su „Microsoft Forms“ darėt apklausas, ar jūs dar darėt kažkokią papildomą analizę su „Excel’iu“?

R4: Taip, tai aš sakau, tada su „Excel’iu“ aš tiesiog, nu nes ten neduoda tų lygių, nu ta prasme balais neduoda, tai tada aš su „Excel’iu“ įsivedžiau procentus ir nustačiau kiekvieno kriterijaus balą. Jo, ir paskui tų kriterijų jau ten vidurkis yra tarsi to rodiklio lygio išraiška, taip sakykim. Tai va tą „Excel’yje“ dariau.

L: Bet tada aš kaip ir girdžiu, kad būtų patogiau, kad nereikėtų jum ir kiekvienai mokyklai su „Excel’iu“ kartoti to paties algoritmo ir visiems išradinėt dviračio, o kad tai būtų kažkokia automatizuota sistema.

R4: Jo, kad tai būtų balas to kriterijaus, rodiklio, nes „IQES online“ tą darė.

L: Gerai. Ar įsivertinimui mokyklos taikot ir kokybinius metodus?

R4: Nu tai dabar gal būtų vat šiemet planuosime teminį įsivertinimą ir tada galvojam, jo, vaiko piešinio analizę galvojam, fokus grupę, sakykim, kiekvienas mokytojas individualiai tada ten atsakytų – jau tai būtų ne kiekybinė išraiška, o kokybinė išraiška. Tai tiktai teminiam įsivertinimui. Bet **[nesigirdi]** įsivertinimui daugiau kiekybiniai. Prie visuminio įsivertinimo, galbūt, tiktai vaikų piešinių analizė būtų kaip kokybinis metodas.

L: Gerai. Dabar paminėjot fokus grupę.

R4: Bet tik kad planuojam dabar šiemet. Tai vat dar nedarėm.

L: Gerai. Tada truputėlį dar grįžkim prie to įrankio. Aš kai dirbau nacionaliniam lygmenyje irgi su įsivertinimu, tai visą laiką iš mokyklų girdėdavau du skirtingus požiūrius. Vienas požiūris buvo, kad įsivertinimui reikia suteikti visišką laisvę, nereikia jokių šablonų, kažkokių programų, ir tai turi atrasti pačios mokyklos, ir užsiimti kūryba, ir tai yra kaip veiklos tyrimas tas įsivertinimas. O kitas požiūris, kad neturim laiko, geriau būtų kažkoks tai šablonas, kažkokie klausimynai ir panašiai, ir tada mes daug greičiau tą padarytume. Čia gal truputį kartojasi klausimas, bet vat gal galit pakomentuot va šituos du požiūrius irgi?

R4: Aš tai manau, kad, nu gal aš taip kritiškai labai vertinu, bet ypatingai ikimokyklinio ugdymo srity tai žmonės gali labai sugalvoti ne validžius klausimus, sakykim. Na tiesiog gali labai interpretacija ta būti į šoną. Tai aš manau, kad geriau būtų numatyti klausimai, numatytas instrumentas visuminiam ir tiek ir teminiam. Todėl išradinėti dviračio čia nėra ką ir, be to, kompetencija, nemanau, kad yra tokia didelė, kad galėtų labai čia jau taip, žinot, klausimynus kurti ir visa kita. Tai aš nepasitikėčiau, kaip sakyti, gal ir gerai, kad įstaigos... Nu „IQES online“ leido pridėti ten klausimus ar juos pašalinti, bet aš sakyčiau, kad vis tiek reikia remtis mokslininkų sukurtais jau validžiais instrumentais.

L: Ir ta metodika visa su keturiom sritim du tūkstančiai [nesigirdi]

R4: Jo, metodika mūsų atveju ikimokyklinio-priešmokyklinio yra septynios sritys.

L: Ai, teisingai. Supratau. Gerai, dėkui už šitą patikslinimą. Gerai, o tada dar va apie tą specifiką ikimokyklinio-priešmokyklinio. Šiaip į įsivertinimą įtraukiama visa bendruomenė geriausiu atveju – tėvai, mokiniai, mokytojai – bet, tikriausiai, vaikai nepildo klausimynų ikimokykliniam-priešmokykliniam?

R4: Tai tiktai liečia aplinką. Tai mes galime ir reikėtų prašyti vaikų piešinių, kokia ten aplinka, sakykim, kur jiems labiausiai patinka, lauko, vidaus ten aplinkas įsivertinant, ko jie pageidautų, ko jie norėtų, prašome, kad nupieštų. Tai čia tik į šitas sritis, ta prasme, aplinka gali būti įvertinta vaikų. O visa kita tai mokytojai ir tėvai. Ir ten skiriasi netgi mokytojam ir tėvam klausimynas, nes kai ko tėvai gali ir nesuprasti, nežinoti ir panašiai.

L: O, pavyzdžiui, dabar, tarkime, mokytojai, auklėtojai – na čia aš taip, nežinau, gal nelabai korektiškai pasakysiu, bet juk yra visokių darbuotojų – motyvuotų, nemotyvuotų, platesnio požiūrio, siauresnio, labiau suprantančio tam tikrus dalykus, mažiau. Kaip išspręst va tą problemą, kad visus mes suniveliuojame į viena ir tada klausiam klausimų ir tada gaunam tas procentines išraiškas? Nežinau, ar klausimą gerai suformulavau. Kiek galima tikėti.

R4: Tyrimuose vis tiek panašiai mes, kaip sakyti, išvedam bendrą „ligonių temperatūrą“, sakykim taip. Tai vis tiek mes matome tendencijas. Ir vėliau reikėtų, aišku, supažindint darbuotojus, kad viena

yra vertinti tą, nu, kai pildai klausimyną, kaip žinau, kad turėtų būti, ir kaip iš tikrųjų yra. Tai va čia, man atrodo, yra esminis skirtumas. Kad reikėtų užakcentuoti mokytojam, kad vertinam taip, kaip yra, nuoširdžiai, o ne taip, kaip aš žinau, kad turėtų būti. Įsivertinimas paprastai visada yra geresnis už išorinį vertinimą, nes žmonės linkę geriau save vertinti. Tai bet tendencijas mes galime pamatyti, tikrai galime.

L: Gerai. Ir dar noriu paprovokuot šitoj vietoj. Na, sakykim, įsivertinimas, tokia, kaip sakėt, refleksija reikalinga tolimesniam planavimui, vizijos gal koregavimui, strategijai ir panašiai. Tai mano tokia būtų provokacinė įžvalga – tai gerai, o kam tada reikia tų klausimynų, ar ne klausimynų, tiesiog ar fokus grupės, ar kažko? Juk mokyklos vadovas kasdien bendrauja su mokytojais, su mokiniais, domisi jais, nuolat gauna informaciją kiekvieną dieną iš jų, nuolat ją apdoroja, analizuoja, permąsto, na ir priima atitinkamus sprendimus.

R4: Nu tai reikalinga tiesiog, kad tai būtų įrodymais grįsta kultūra ir vadyba, o ne kas ką pasakė, kas ką sakė. Vis tiek reikia, nu visus apklausti. Tai vadovui neįmanoma, ta prasme, jis gali susidaryti nu iš bendravimo, be abejo, savo kažkokią nuomonę, įžvalgą, bet pasitikrinti ir remtis įrodymais, tai yra profesionaliau.

L: Ačiū už tą įrodymais grįstą pasakymą. O jeigu yra, pavyzdžiui, na, kokia nors naujovė, tarkim, įtraukusis ugdymas, ir tam skirta kažkokia tai nauja aplinka, kurią reikėtų ten kažkaip tai įvertinti, apklausti apie ją, tačiau kolektyvas gal neigiamai nusistatęs prieš (čia aš tiesiog [nesigirdi] nusistatęs prieš šią reformą ir tiesiog įsivertinimo metu rašo, kad tai neveikia ta reforma, jina nereikalinga, nors iš mokslinės pusės tai veikia įtraukiajam ugdymui – kaip tada tie įrodymai, jeigu būtų, pavyzdžiui, ne validūs tokiu atveju, kaip tada elgtis vadovui?

R4: Čia iš tikrųjų toks gal sudėtingas, sakyčiau, klausimas. Nu aš tai paprastai dar remiuosi ir specialistų nuomone, ne tiktai mokytojų. Tai manau, kad tai yra labai svarbu, nu sakykim, taip, jeigu ta priemonė ar kažkoks įrankis, ar ugdymo strategija yra nenoriai priimama ir nenoriai taikoma, tai tikrai jina nebus paveiki, nes nu reikia čia individualiai stebėti jau tada tą grupę, eiti ir pačiam vadovui stebėti, ir specialistam, ta prasme, vaiko gerovės, ar ne, nariam, sakykim. Ir, kaip sakyti, jau čia tada neužtenka tokių, žinot, apklausimų, čia jau reikalingi konkretūs stebėjimai. Bet be abejo tą galima pajusti – jeigu mokytojas nusistatęs prieš naujovės, tai jos iš tikrųjų neveiks, nes čia reikalingas toks kitoks atsidėjimas. Mokytojas turi tikėti tuo, ką jisai daro. Nes jeigu nėra to tikėjimo, prieštaraujama... Taip, tai čia reikalingi tokie pokalbių su mokytoju ir taip toliau, čia jau toks kitoks darbas.

L: Tai netgi šiuo atveju įsivertinimas padėtų vadovui irgi nuspręsti, kaip ugdyti, šviesti tą kolektyvą arba keisti jo nuostatas.

R4: Nu taip, taip, tai tiesiog čia... Gali būti, sakykim, jeigu vat rodys ten, kad ten, sakykim, neveikia, ar ne, bet jeigu, sakot, bus ne validūs duomenys, tai jau kažkoks yra klaustukas, taip. Bet tokių subtilių, galbūt, nu vat aš nežinau, ar parodytų šitas tyrimas, aš tiesiog galvoju, nežinau. Nu taip, reikėtų dar čia pasigilinti. Aš tiesiog šituos klausimus sprendžiu labiau individualiai, ir tokio jau kokybinio, kaip sakyti, ne kiekybinio, ne anketavimo, būdu, nes tai jau reikėtų tokio kokybinio ir labai individualaus tokio stebėjimo.

L: Supratau. Gerai, ir tada mano kaip ir paskutinis klausimas. Apie „IQES online“ sistemą jūs kalbėjot, ją naudojot, bet jeigu tada būtų sukurta panaši sistema kiekybiniam duomenim apdoroti, kuo ji galėtų būti šiek tiek kitokia, pranašesnė, arba jeigu niekuo, tai tada kokios funkcijos turėtų būti išlaikytos kaip labai reikalingos?

R4: Nu iš tikrųjų ten labai gera duomenų paskui apdorojimas visas, tiktai kad tie lygiai, sakykim, ten, aš dabar nepamenu taip tiksliai, bet, žodžiu, ten, atrodo, Likerto skalės keturi ar penki buvo galimi atsakymai, kad kažkaip mes turėjom žeminti vienu lygiu žemiau. Tai aš manau, reikėtų Likerto skalės tiek atsakymų, kiek yra vat numatyta mokslininkų tam klausimyne, nu kad tie procentinė išraiška ir balais išraiška būtų. Tai, manau, labai labai nu padėtų. Ir tai ten labai gerai, ta prasme, kad tu gali iškart pabendrinti, ten įsivedi tuos elektroninius paštus ir tada ten pasibendrina visiem, tu matai tų žmonių aktyvumą, kiek užpildė, kiek neužpildė ten, išsiunti papildomai kvietimą tiem, kurie neužpildė – tai vat labai geros funkcijos.

L: Dar truputėlį praplėskit – aš nelabai žinau. Toj sistemoj reikėjo suvesti tėvų elektroninius paštus, ar ne?

R4: Taip.

L: Ir tada jie paštuose gaudavo tokią nuorodą, pakvietimą užpildyt apklausą?

R4: Taip.

L: Ir ją galėdavo užpildyt tik vieną kartą, ar nebuvo tokio saugiklio kad...

R4: Nu vat aš galvoju, jo, iš tėvų gaudavau, kad mes jau pildėm, nors atėjo dar kartą pakvietimas. Tai vat, čia iš tikrųjų tai jo, reikėtų tą saugiklį uždėti, kad galėtų tik vieną kartą.

L: Gerai, o tada jeigu būtų tiesiog nuoroda bendra visiem tėvam ir siunčiama ta pati nuoroda, kaip tiesiog kažkokia tai apklausa „Google“ formose be paskyrų, be paštu, ir jau tada kiek užpildo, tiek užpildo, tokia graža būna – ar toks būtų labai didelis minusas?

R4: Nu tai būtų, tai dabar taip ir darom iš tikrųjų. Bet, jo, tas pakartotinis kvietimas yra geras dalykas. Tu matai kažkaip, kiek užpildė, kiek jau sudalyvavo, matai tą procentinę išraišką. Tai čia tiesiog „IQES online“ galimybės buvo.

L: Ir jeigu jau ten kelis kartus buvo siūsta pakartotinai, bet vat pamatom, kad jau nu devyniasdešimt penki procentai užpildė, tai jau tada, galbūt, ir neverta dar kartą klausti, siūsti, nes jau kaip ir užtenka duomenų.

R4: Taip.

L: Tai reiškia, teisingai suprantu. Gerai, tai aš klausimų neturiu, nebent dar ką nors jeigu, kažkokia tai kilo mintis, norėtumėt dar pasakyti ar apibendrinti?

R4: Sakykit, o vat čia būtų kaip magistrinio darbo? Jo, aš tiesiog domiuosi, nes, sakykim, vis tiek mes susiduriame su apdorojimu tų duomenų ir analize, ar čia būtų platforma nacionalinio lygio, ar čia tiktai apsibrėžtų magistro darbo nu tiktai vat sukurti tokį instrumentą?

L: Šiuo metu tai yra mano magistro darbo tema ir tas visas, bet...

R4: Bet sukurti, ar ne, ikimokyklinio, ar tai yra jau, sakykime, ir mokyklos čia instrumentui, nu ta prasme įsivertinimui skirtas būtų instrumentas?

L: Minimalus planas yra bendrojo ugdymo, na, to pagrindinio, vidurinio, bet jeigu užteks laiko ir sukelsiu ir kitus klausimynus, tai tada būtų ir ikimokyklinio-priešmokyklinio. Ir aišku, kad, manau, po magistrinio darbo vis tiek tai bus kažkur paskelbta, gal aprobuota, aš gal patobulinsiu dar tą įrankį. Ta prasme, aš nemanau, kad tuo apsiribosiu, nes aš tam ir įstojau į tą *Ed-tech*'o projektą, informatikos magistrą, kad tiesiog mane kažkas priverstų padaryt tą įrankį, nes jeigu aš būčiau neįstojęs, aš būčiau nepadaręs, tiesiog man tokia mintis buvo ir tiesiog galvoju.

R4: Suprantu. Bet ministerija, sakykim, žino apie jūsų vat planus? Nes nu vat ministerijos, reiškia, bendrojo ugdymo vadovė sako, nu tai spauskit mus, mes tada kažką organizuosim, darysim. Ar tai yra toks bendradarbiavimas su ministerija?

L: Ne.

R4: Nu supratau. Gal tada galima susisiekti, kad visa tai išaugtų, nes nu ikimokyklinis ugdymas laukia tiesiog šito labai stipriai. Aš gal galėčiau ir patarpininkauti, sakykim, nežinau, jeigu jūs nieko prieš.

L: Ne, tai aišku, būtų malonu. Tik, čia, aišku, dar noriu. Aš viziją tai turiu, tai gali būt net ir kažkoks verslo planas, bet dabar aš tiesiog noriu pabandyt sukurt, ar iš viso gausis, o paskui jau žiūrėt.

R4: Aišku. Tai labai būtų įdomu, Lukai, gauti grįžtamąjį ryšį, kaip jums sekės.

L: Tai būtina tada aš viską, ir darbu pasidalinsiu. Ir jeigu dar kokių ar jūs pastebėjimų, tiesiog gims apie tą įrankį, ko čia reikėtų, arba jeigu aš dar kokių klausimų turėsiu, tai, tikiuos...

R4: Gerai. Mielai

L: Galim susirašyti dar.

R4: Gerai. Tai nežinau, ar naudingas buvo mano pokalbis.

L: Tai labai naudingas.